

MÁTÉ 8. 26.

LELKIPASZTOR

1951. március-április 66

LELKIPÁSZTOR

EVANGÉLIKUS LELKÉSZI SZAKFOLYOIRAT

Felelős szerkesztő és kiadó: VEÖREÖS IMRE

Előfizetési ára hivatalos egyházközségi példányoknál egy évre 84 Ft, félévre 42 Ft, egy hónapra 7 Ft. Másoknak egy évre 60 Ft, félévre 30 Ft, egy hónapra 5 Ft. — Csekk számla: Lelkipásztor kiadóhivatala, Sopron, 285.812.

E kettős szám ára hivatalos lelkészi példányoknál 14 Ft, másoknak 10 Ft.

Engedélyezési szám: 0382/A/Lp/1950. N. M. 1.

TARTALOM:	1951 MARCHIUS—APRILIS HÓ
A gyülekezet imádsága: Szószéki imádságok. Dr. Jánossy Lajos	97
Igehirdető műhelye: Húsvét I. ünnepe	99
Húsvét II. ünnepe	103
Quasimodo geníti-vasárnap	106
Misericordias Domini-vasárnap	109
Jubilate-vasárnap	111
Cantale-vasárnap (Podmaniczky Pál prédikációjával)	114
A törvény harmadik használata. Lupták Gyula	118
Valóban nem szólhatunk a törvény harmadik használatáról? Veöreös I.	123
Visszhang Thurneysen „Törés a lelkipásztori beszélgetésben“ c. értekezésére. Káldy Zoltán	126
A hazai evangélikus misszió 42 esztendeje. Ferenczy Zoltán	129
Szolgatársak írják... (A kántorkérdés megoldása. Mit tanítsunk heti egy órában? Pep úrvaországvétele a gyülekezet jelenlétében. Aldo- zati vasárnap, mozgópersely visszhangja.)	133
Kátéprédikáció-minta: Bevezető igehirdetés a tizparancsolathoz Benczur László	137
Egy évtized teológiai munkássága. Dr. Wiczján Dezső	139
Utazás Papok Országában. Várady Lajos	140
Az anyaszentegyház vándorútján: 6. A közösség ereje, a Lélek áradása. (IV. Móz. 10, 1—10; 11, 10—29.) Veöreös Imre	142
Gyűrűzik tovább a lelkészi testvéri segítség gondolata	147
Gyermekbibliköri útmutató. Vezetők számára összeállította: Benczur László Bibliaköri vázlatok elbeszélő módszerrel	1
A filanográf használata	20
Flanelos evangélikázciók. (Két példa: Ábrahám és Izsák története. Jó Pásztor története.)	22
A gyermekbiblikörök 5 évre szóló munkaterve	26

Gyermekbiblikörvezetők figyelmébe!

E számunk 147. oldala után gyermekbibliköri útmutatót közlünk, amelyben félévre elegendő számú vázlatot is adunk az öt éves munkaterv alapján. E példányért a vezetők 10 forintot küldjenek be a Lelkipásztor kiadóhivatalának a mellékelt csekk lapon. Félév múlva újra szándékozunk további segítséget adni munkájukhoz. A nyomdai költségek miatt a gyermekbiblikörvezetőknek kedvezményesen számítva is 10 Ft-ba kerül a lap. Ez az összeg megfelel a régi vezetői lap 5 havi előfizetési árának; e számban éppen 5 havi útmutatót kapnak. Bizonyára készséggel áldozzák ezt az összeget, hogy régen nélkülözött segítséget kapjanak. Aki bibliakörvezetői munkát már nem végez és a lapra nincs szüksége, „Vissza a feladónak: Sopron, József Attila-utca 42.“ megjelöléssel díjmentesen küldje vissza.

A gyülekezet imádsága

Szószéki imádságok

Húsvét-vasárnap.

Megváltó Krisztusunk, győzelmes Királyunk! Örvendezve magasztalunk, hogy haláloddal a bűnnek, halálnak és ördögnek hatalmát megtörtéd és dicsőséges feltámadásoddal az életet és romolhatatlanságot újra napvilágra hoztad. Hálás szívvel dicsőítünk, hogy egyházadban — tested tagjaiként — feltámadásod részesévé tettél bennünket. — Kérünk: add kegyelmedet, hogy feltámadásodba vetett igaz hittel, mindenkor megváltottaidként Neked szolgáljunk. Végül pedig ajándékozz nekünk és minden hívednek boldog feltámadást, hogy a mennyei dicsőség hazájában imádhassunk Téged, aki az Atyával és a Szentlélekkel egységben élsz és uralkodol mindörökké, ámen.

Húsvét-hétfő.

Kegyelmes Krisztusunk, igaz Istenember! Hálát adunk, hogy bűneinkért a keresztfán meghaltál és üdvösségünkre diadalmasan feltámadtál, és élsz és uralkodol. Köszönjük, hogy megülhettük feltámadásod ünnepét és magasztalunk könyörülő szeretetedért, hogy miként az emmausi tanítványokat, minket is Te Magad tanítasz szent igéddel értünk hozott áldozatot csodájának meglátására és egészen nekünk ajándékozod Magad szent testedben és véredben, hogy Benned élhessünk. — Kérünk: légy útítársunk vándorútunkon, maradj velünk szent igéddel és drága szentségeiddel ez ünnep elmúltával is, az életünk alkonyán és a világ végén is, — kétségeinkben, szorongatásaink közt és utolsó harcunkban is, — míg majd a diadaltaratottak seregében színről-színre láthatunk és boldogan imádhathatunk mindörökké, ámen.

Quasi modo geniti — (fehér-) vasárnap.

Megváltó Krisztusunk, Urunk és Istenünk! Áldunk és magasztalunk, hogy feltámadtál és tanítványaidnak békességedet ajándékoztad, őket Szentlélekkel a bűnök megbocsátásának és megtartásának apostoli szolgálatára felhatalmaztad és elküldted. Hálát adunk, hogy könyörülő irgalmadból így gondoskodsz rólunk, és részünk lehet bűneink bocsánatában. — Kérünk: gerjessz szívünkben igaz törődelmet és hitet, és add, hogy kételkedésünkből, vergődésünkből — Tamás példájára — Hozzád menekülhessünk és megbecsüljük egyházad drága kincsét, bűneink terhétől oldozó evangéliumodat. Őrizz meg buzgó használatával a keresztségben kapott kegyelemben, hogy bűnbocsánatodnak és békességednek örvendezve, feltámadásod erejében, új életben járhatunk és Téged hálás szívvel szolgálhatunk, ámen.

Misericordia Domini-vasárnap.

Urunk Jézusunk, kegyes jó Pásztorunk! Hálát adunk, hogy feltámadásoddal gonosz ellenségünkön győzelmet arattál és igéddel, testeddel és véreddel táplálsz nyájadat, amelyet a bűntől, haláltól

és ördögtől szüntelenül oltalmazol. — Kérjük kegyelmedet, hogy amint Te ismersz bennünket és gondot viselsz rólunk, mi is egyedül Téged vallunk Urunknak, egyedül igédre hallgassunk, hogy senki és semmi ki ne ragadjon bennünket kezedből, és el ne szakíthasson nyájadtól. Egyesíts minket a Benned való igaz hitben, növelj nyájadat és hozd vissza egyházadba mindazokat, akik elszakadtak és tévelyegnek, hogy az egész keresztyénségben egyedül a Tied legyen — egy nyáj egyetlen Ura és Pásztora! — a dicsőség mindörökké, ámen.

Jubilate-vasárnap.

Irgalmas Istenünk! Alázattal hajolunk meg szent akaratom előtt, amellyel népedet — Egyszülöttedhez hasonlóan — itt a földön szenvedni engeded és így készíted fel tiedet a Krisztus dicsőségében való részvételre. — Kérünk: add szent igéddel Szentlelked vigasztalását és biztass zarándok-útunkon, hogy Szent Fiaid ígérete szerint földi nyomorúságunk csak rövid ideig tart és Megváltónk szeme szüntelenül rajtunk van és szomorúságunkat Ő örökkévaló örömmre fordítja. Tedd áldássá tiedet a bűn és halál martalékává lett világnak, és add kegyelmedet, hogy már itt részesei lehessünk a mennyei életnek Krisztus Urunkban, aki Veled és a Szentlélekkel egységben él és uralkodik mindörökké, ámen.

Cantate-vasárnap.

Urunk Istenünk, mennyei Atyánk! Áldunk kegyelmedért, hogy mennyei dicsőségébe visszatérni készülő Szent Fiaid megígérte javunkra a Szentlelket, aki megítéli a világot és dicsőíti Egyszülöttedet. Hálát adunk, hogy Megváltónk a Szentlélek által mindig közel van hozzánk szent igéjében és szentségeiben és egyházad népe isteni jelenlétedben élhet. — Kérünk: világosítsd meg szívünket és add kegyelmedet, hogy ezt a mi mennyei Tanítónkat és Vigasztalónkat mindig hívó engedelmességgel hallgassuk és útmutatását követve, vezérlete alatt éljünk, Téged magasztaljunk, hogy végre hazavigyen Hozzád, örök üdvösségre, ámen.

Dr Jánossy Lajos

A REFORMÁTUS BRUNNER EMIL IRJA dogmatikája I. kötetének 95., ill. 175. oldalán

Nem az a feladatunk, hogy Zwingli vagy Kálvin tanítását reprodukáljuk, hanem az igazságot keressük és az igazság előtt meghajolunk, mégha egyik vagy másik ponton Zwinglivel vagy Kálvinnal szemben Luther mellé kell állanunk. A hitvallási hűség ellenére meg kell őriznünk szabadságunkat, hogy az egyház minden tanítójától és minden felekezettől tanuljunk. A konfesszionalizmus mint principium összeegyeztethetetlen a reformátori gondolkodással.

Senki az egyháznak újabb tanítói közül, talán általában bármilyen kor egyetlen teológusa sem ragadta meg az Isten haragjának és szeretetének ellentétes fogalmaiban rejlő problémát olyan mélyen, mint Luther... E probléma megoldását úgy szolgálhatjuk legjobban, ha Luther gondolatait foglalkoztatjuk össze a teológiának erről a kardinális kérdéséről.

Teghirdető műhelye

Húsvét I. ünnepe

Az eredeti szöveg többlete.

1. A húsvéti perikópa a legrégebbi evangélium húsvéti tudósítását foglalja magában. Ez a tudósítás meglep egyszerűségével, mégis részletező elbeszélésmódjával és ami a legfontosabb: avval, hogy sem Jézus feltámadását nem írja le (ezt különben nem írja le egyik evangélista sem), sem pedig a Feltámadottnak a megjelenését. Angyal tanubizonyoságtétele (ez más szóval azt jelenti: nem emberi, hanem isteni üzenet) tanúsítja a feltámadást: ebben is megmutatkozik, hogy a húsvéti történet szerzője maga az Isten.

2. Márk a többi evangélista közt általában kitűnik részletező, sokszor szemléletes előadásmódjával. Itt is szemléletesen írja le, hogyan mennek az asszonyok tépelődve, kétségek közt a sírhoz. Tépelődéseik, kétségeik nem a feltámadásra és Isten cselekedetére vonatkoznak, hanem kicsinyes emberi gondok: „Kicsoda hengeríti el nekünk a követ a sírbolt szájáról?” Még ott vannak ajkukon a kételkedő szavak, amikor „odatekintve látják” (a görög szövegben praesens van!), hogy a kő már nincs ott a sír bejárata előtt. Ilyen hirtelen, egy szempillantás alatt válik semmivé az emberi aggodalmaskodás, amikor Isten cselekszik. Eloszlik a kétségek éje és egyszerre világosság lesz. Egy régi latin bibliai kézirat így színezi ki — interpolációval — a 4. verset: „A napnak a harmadik órájában pedig hirtelen sötétés támadt az egész földkerekségen és a mennyből angyalok szállottak alá és amikor az élő Isten fényességével feltámadt, egyszerre felmentek (t. i. a mennybe) Övele. És mindjárti világosság lett. Akkor azok (t. i. az asszonyok) odamentek a sírhoz és látták...” (v. ö. a Nestle-kiadás apparátusát!). Krisztus feltámadása előzi a sötétséget és Isten világosságát árasztja.

3. Az elmondottak inkább előkészítő és mellékes mozzanatok az elbeszélésben. A döntő a húsvéti üzenet, az angyalok tanubizonyoságtétele: „Föltámadott, nincsen itt!” Pál apostolra emlékeztető szóhasználattal mondja az evangélista: „A Názáreti Jézus, a megfeszített”: ez a kifejezés egyfelől biztosítja, hogy ugyanarról a valóságos ember Jézusról van szó, de másfelől arra a Jézusra utal, aki megfeszítettet „és meghalt a mi bűneinkért” (v. ö. I. Kor. 15, 3). Ő „feltámadott”: a görög szöveg szenvedő igéje tulajdonképpen azt jelenti: „felélesztetett, feltámasztatott”, t. i. Isten támasztotta fel, hívta elő a sírból. Ezzel Isten beteljesítette, amit reá vonatkozólag ígért: húsvét a csodálatos isteni beteljesedés ünnepe. De több ennél. Itt másról van szó, mint akár Jairus leányának, a naini ifjúnak vagy Lázárnak a feltámasztásánál: mindezek csak ebbe az életbe tértek vissza. Jézust úgy támasztotta fel Isten, mint „zsongéjét azoknak, akik elaludtak” (v. ö. I. Kor. 15, 20 és 23). Vele kezdődik a halottak feltámadása. Ezért „nincsen itt”, t. i. nemcsak a sírban, hanem nincs „itt” a halálnak, a síroknak és a temetőknak a világában: feltámadott! Ez a feltámadás „eszkatológikus valóság”, mert a halottak feltámadásának, egy az Isten által rendelt új „aión”-nak a kezdete. Húsvétal kezdődik ez az új „aión” és benyomul — diadalmasan, legyőzhetetlenül — a halál karmaiban selymződő világunkba. Húsvét evvel az eszkatológikus ragyogással ragyog bele a mi életünkbe, belevonja életünket Istennek ebbe az új világába, hogy mi is, akik az ő halálába kereszteltettünk meg, az ő új életében járassunk és járjunk is (v. ö. Róm. 6, 4—6). Mert a világot eltöltő félelemben és rettegésben élő tanítványnak szól az üzenet: „Elöttetek meg... meglátjátok (pontosan: látni fogjátok) őt!”

A feltámadott Jézus az Úr Krisztus, a halálon is diadalmas Úr; a húsvét fényében élni pedig azt jelenti: úgy élni Krisztusnak, mint akik „látják“ őt.
Karner Károly

Gyakorlati alkalmazás.

A.

1. Az epistola evangéliumi leckénket a keresztyén élet (egyéni és gyülekezeti) legmélyebb vonatkozásába állítja: „Legyetek új tészta“: „Ünnepeljünk tisztaságnak és igazságnak kovásztalanságában“. A prédikáció ezt a szoros kapcsolatot tartsa szem előtt. Krisztus feltámadása azzal nyer állandó és mindennapi aktualitást, hogy megismerjük az „ő feltámadásának erejét“ Fil. 3, 10. Krisztus feltámadott, él, velünk van, munkálkodik értünk, velünk, általunk, bennünk; testében, az egyházban és bennünk, testének tagjaiban. Krisztus feltámadásának és életének bizonyítéka a világban az egyház és a keresztyén ember. Így valósul meg: „Vesztek erőt... és lesztek nekem tanuim“. Csel. 1, 8. „Jézust feltámasztotta Isten, minek *mi mindnyájan* tanubiznyságai vagyunk“. Csel. 2, 32. Krisztus feltámadása alap, színőrmérték és imperatívus. A történelmi tény erejénél fontosabb az élő Krisztus ereje, ahogyan az az erő munkálkodik bennünk és általunk.

2. A három asszony úgy jut el a feltámadáshitre, hogy még a szerintük halott Jézusért is *cselekszik* szeretlemből, hálából, kegyelemből. Ismerték Jézus életében. Most még jobban meg fogják ismerni, mert ragaszkodnak hozzá halálában is, jöllehet mint gonosztevőt, istenkáromlót és lázadót végezték ki. Ma is az a helyzet, hogy Jézust csak azok ismerik meg teljesen, akik úgy mint ezek az asszonyok, Jézus érdekében, az ő ügyéért, az Isten országáért, az egyházért terveznek, anyagi áldozatot hoznak, kockázatlanak, vállalkoznak, cselekednek. V. ö. „Ha valaki *cselekedni akarja* az ő akaratát, megismerheti e tudományról, vajjon Istentől van-é?“ Ján. 7, 17.

3. Akadály, nehézség: örség, kő mindig van. De aki cselekedni akar, meg fogja tapasztalni, hogy magasabb, láthatatlan erők dolgoznak körülötte. „Az Úr együtt munkálkodik velők.“ Márk 16, 20.

4. Jézus nem ott van, ahová őt emberek helyezték vagy helyezik. Ott van, ahová Isten helyezte. Függetlenül a mi elgondolásunktól, kishitűségunktől, Jézus az, aki. Nem mi állapítjuk meg az ő helyét, hanem ellenkezőleg: ő állapítja meg a mi helyünket, végérvényesen. Jézus a szegeletkő: Luk. 20, 17. 18.

5. „Menjete el, mondjátok meg“ v. 7: Krisztus feltámadásának hirdetésére az első felszólítás. Mondjátok meg, először a tanítványoknak és Péternek, azután (16:15) minden teremtésnek. Az asszonyok „senkinek semmit sem szólnak, mert félnek vala.“ Pedig az ifjú megmondta nekik, hogy ne féljenek. Mi tart téged vissza attól, hogy bizonyágtevője, tanuja légy Krisztusnak? Másfelől: mi indít téged arra, hogy bizonyágtevője, tanuja légy Krisztusnak? És: milyen tanuja vagy Krisztusnak? Új tészta? Tisztaságban és igazságban?
Németh Károly

B.

1. Jézus Krisztus *élő* Jézus Krisztus. És pedig az a Jézus az *élő* Jézus, aki nagypénteken *megfeszítettett*. (6. v.) Húsvétkor lesz nyilvánvaló, hogy balála nem a tragikus hős halála, hanem váltsághalál. Meghalt a mi bűneinkért és feltámadott a mi megigazulásunkért.

A keresztyénségnek olyan Kriszusa van, akinek nemcsak a cselekedetei és szelleme él tovább, — amit neves emberekről szoktunk mondani —, hanem *személyesen ő maga*. Ő nem úgy van közöttünk, ahogyan egy-egy temetésen elhangzó „búcsúztatásban“ szoktunk hallani: „búcsúznak tőled, de csak a tested-

lő, mert *szellemed* továbbra is itt él közöttünk“, — hanem egészen *valóságosan*. Ha csak a „szelleme“ élne közöttünk, akkor hagyjunk fel minden reménnyel. Gyülekezeteink tele vannak olyan hamis hitű emberekkel, akik azzal áltatják magukat, hogy Jézus „szelleme, halhatatlan gondolatai, nagyszerű tettei élnek“. *Oh nem a gondolatai élnek, hanem Ő, Ő, Ő!!!*

2. Márk evangéliuma szerint azok, akik húsvét reggelén kimentek Jézus sírjához, magával a feltámadott, *élő Jézussal nem találkozhattak*. Őt magát szemmel nem láthatták. Kézelt meg nem tapinthatták. Jézus feltámadását csak *hinniük* lehetett, és pedig úgy, hogy *elfogadták* az üres sírban ülő ifjúnak a szavát: „feltámadott“. Csak *így* lehetett húsvétjük. — Ma sincs másképpen. Ma is egyszerű, szürke, hétköznapi emberek (valószínű ott az első húsvétkor sem lehetett az az „ifjú“ valami szárnyas angyall) elküldték a szót: „feltámadott“, és csak azoknak varr húsvétja, akik *szólfogadnak*. Sok a húsvétalan ember gyülekezeteinkben, mert több *láthatóra és foghatóra* várnak. „Boldogok, akik nem látnak és hisznek!“

3. Ott, ahol szívek *bizodalommal* ráállnak a hirdetett ígére és *így* valóság lesz számukra, hogy Jézus *élő* Jézus, ott először *félelem* költözik a szívekbe. A három asszonyt is félelem fogta el az ifjú szavára. (És ez nem az ifjútól való félelem volt!) Beléjük vágott Jézus Krisztus feltámadásának emberi értelemmel fel nem fogható nagy hordereje. — Ma is, ott, ahol a gyülekezetben halálosan komolyan veszik a szót: „nincsen itt, feltámadott“ — *húsvéti félelem* kezdi szorongatni a szíveket. Félni kezd az *élő* Jézustól. Azzal a félelemmel, amellyel Ézsaiás félt: „Jaj nekem elvesztem, mivel tisztátalan ajkú vagyok“. Rádöbben az ember arra, hogy azzal az étellel, amelyben ő van: nem állhat meg az *élő* Jézus előtt. Egyszerre, szorongatni, égetni kezdik bűnei. — Miért olyan nagyon csendesek, nyugodtak gyülekezeti tagjaink? Miért olyan nagyon ritka a megrettent lelkiismeretű gyülekezeti tag? Azért, mert gyülekezeti tagjaink nagy százaléka minden templomossága mellett sem veszi *halálosan komolyan*: Jézus *élő* Jézus, akinek szentsége nem tűri a bűnt. Bárcsak sokan *megijednének* húsvétkor!

4. Ezeknek a húsvéti félelemben esett embereknek szól az ige: „*ne féljétek*“, Jézus Krisztus nem azért támadott fel a halálból, hogy állandó félelemben tartson, hanem a „*megigazulásunkért*“. Azért, hogy szegény, bűnös, megrettent-lelkiismeretű embereknek *bűnbocsánatot, békességet és üdvösséget ajánldékozzon*. Azért támadott fel, hogy amikor kísért a bűn, terhel a véték, Reá tekintsünk és Tőle nyerjünk szabadulást. — Hatalmas-e gyülekezeteinkben és gyülekezeti tagjaink életében az *élő* Jézus? Nem úgy van-e, hogy békétlenül, örömtelenül, megterhelten cipekednek híveink? Hát olyannak kell lenni az *élő* Jézus gyülekezetének, amilyenek mi vagyunk? Bizony nem látszik rajtunk, hogy nekünk *élő* Urunk van! Jobban nézzünk rá a feltámadott Jézusra.

5. Jézus feltámadásával az eschatologikus időkbe jutottunk el. Az *utolsó idők* nem *majd* el fognak egyszer kezdődni, hanem már e'kezdődtek. A feltámadás óta az utolsó időben élünk. — Oh hogy kellene készülni húsvétkor a feltámadott és visszaérkező Jézus fogadására! Mennyivel jobban rá kellene állítanunk az életünket erre a visszaváráásra.

6. Azok, akik húsvétkor megrettennek, de meg is vigasztalódnak, ezt a parancsot kapják: „*menjétek el, mondjátok meg*“. — Legyen elég abból, hogy csak *fogyasztók* legyünk Isten országában. Vigyük is az örömhírt: *Jézus élő Jézus*. Üres a sír! Káldy Zoltán

Az egyházi atyák igehirdetéséből:

I. vers: Az asszonyok erre a helyre részvétellel sietnek. Azonban a sírhoz nem hittel visznek az élőknek, hanem kenetet a halottnak. *Severianus*.

Luther 1533. április 13.-i igehirdetéséből:

Nagyon sok függ attól, hogy ezt a hitcikket jól megértsük és el ne felejtsük, mert ez tart meg bennünket a halálban; ez tartja meg az egyházat is.

Az apostolok nagy súlyt helyeztek arra, hogy Krisztus feltámadásának gyümölcsét és hasznát maradandóvá tegyék. Viszont az evangélisták nem annyira a hasznát, mint inkább a történetét írták le. Mi is mindkettőt szem előtt tartjuk és először a történetről fogunk szólni, aztán megmutatjuk annak erejét és gyümölcsét.

A történet szerint tudnunk és hinnünk kell, hogy Krisztus valóságos Isten és ember, s hogy csodálatos és győzedelmes az ő szenvedése, halála és feltámadása. De ennek ereje és gyümölcse szerint azt is tudnunk és hinnünk kell, hogy győzelme és diadala mindenkinek megadatik, akik hisznek őbenne. Tehát nem elég hinni, hogy a Krisztus meghalt és halottaiból feltámadott, hanem az ő szenvedését és feltámadását, mint nekünk adott drága ajándékot és valóságos vigaszt el kell fogadnunk.

Mivel személye nagy, örök, végtelen és megfoghatatlan, feltámadása, győzelme és diadala éppen olyan nagy, örök és végtelen. Ezért, ha ezer pokol és százezer halál lenne itt, mindaz csak pisllakoló mécses lenne Krisztus feltámadása, győzelme és diadala fényéhez képest. Ő pedig mindenkinek ajándékozta feltámadását, győzelmét és diadalát, aki csak hisz őbenne. Abból, hogy az ő nevére meg vagyunk keresztelve és hiszünk benne, következik, hogy még ha százezernyi bűn, halál és pokol támadna is rám, semmi lenne az. Mert a Krisztus feltámadása, győzelme és diadala, ami nekem a kereszttségben és az igében adva van és hit által az enyém, ezeknél sokkal nagyobb. Ha pedig ez így van, pedig bizonynyal így van, akkor támadhat ellenünk bűn, halál, pokol és bármiféle szerencsétlenség, nem árthatnak nekünk.

Húsvét I. ünnepe: A húsvéti tény.

Epistola: 1. Kor. 5, 6—8.

Evangélium: Márk 16, 1—8.

Krisztus feltámadott halottaiból testben. A sírt, amelybe holttestét helyezték, üresen találták. A szent test, mely anyjától, Máriától született, örökké megmaradt. Őbenne a mi testünk és vérünk is diadalt aratott a mulandóság felett.

Jézus feltámadásával megnyílt számunkra az örökélethez vezető út. Krisztus nem hagyja a halálban választott gyermekeit. Ha meg kell is ízelniünk a mulandóságot, feltámadása bizonyosság arra, hogy egykor minket is örökkévalóságra támaszt fel. Ebben a feltámadásban joggal reménykedhetünk és ez az egyetlen, amit feltámadásnak nevezhetünk.

Arra hivatunk el, hogy elhagyjunk minden félelmet és minden gonzságot, amelyből félelem származik, mert nekünk megígértetett, hogy ámbár a halálban élünk, nem kell félnünk a haláltól. Ezért feladhatjuk és fel is kell adnunk minden pillanathban mindazt, amivel megkíséreljük az élet kihasználását; elhagyhatunk és el is kell hagynunk minden gonosz dolgot, amelyre a nyugtalanság és a kétségbeesés készlet.

Jézus Krisztus az első, az utolsó és az élő. Nála vannak a pokolnak és a halálnak kulcsai, Miután a halál az egy Ádám által uralkodott, most azok, akik Krisztus ajándékának teljességét elnyerték, uralkodnak az életben Jézus Krisztus által. Asmussen.

Húsvét II. ünnepe

Az eredeti szöveg többlete.

13. v. „azok közül ketten“, nem a 11 közül, hanem a 9. v.-ben említett „többi“ közül. Az egyházi atyák szerint a 70 tanítványok közül valók. „Emmaus“-ba, vagyis haza mennek, mert ott van lakásuk. „60 futamatnyira“. Egy futamat egy stádion, egy stádion 193 m. A falu tehát 11,5 km-re feküdt a fővárostól, ma már nem lehet lokalizálni. A hangsúly azon van, hogy Judeában volt, tehát Jézusnak Judeából való tanítványai is voltak, jelen esetben a görög prozeliták közül. (Kleopas = Kleopatrosz). „U. a. a napon“, tehát még húsvét vasárnapján.

14—20. v. Az eredeti szöveg jobban kihangsúlyozza a két tanítvány szomorúságát, sőt reményvesztettségét. (Van egyházi hagyomány, amely szerint a másik tanítvány vagy Lukács, vagy Simon. Csak feltevés.) 14. „Beszélgettek“, nem egyszerű társalgás, hanem a nagypénteki szomorú történésekhez fűződő reflexiók. 16. „Szemeik visszatartóztatának“. Az új fordítás szerint: „De látásukat megbénította valami“. Mi? A Jézusban való hit hiánya. Ezért nem ismerik fel. 17. „És miért vagytok szomorú ábrázattal?“ Az eredetiben kijelentő mondat: „És szomorú arccal megállottak“, hogy fájdalmas csodálkozással válaszoljanak. A görög szó: „szküthróposz“ inkább „sötét ábrázatú“, amely a teljes reménytelenséget jobban jellemzi. 18. Értelme: Bizonyára egyedül te vagy, aki Jeruzsálemben tartózkodván nem tudod, hogy mi történt ott ezen a napon. A kérdéses kérdéssel való felelet zsidó szokás. 19. A „názáreti Jézust“ prófétának nevezik, aki hatalmas volt cselekedetben és beszédben Isten előtt. Bár a hit fénye nem világosította is meg őket, a nagypénteki események ellenére is bizonyágot tesznek róla, hogy prófeta. Hit nélkül többen nem lehet mondani. 25. Halálos ítélet végrehajtása nem volt a szünédrium joga. A szünédrium, a nagy tanács, melynek tagjai a főpap, a volt főpap, a főbb papi szolgálatot végző papok, s a farizeusok és szaduceusok képviselői, mint „vének“ és „frástudók“. A zsidóság legfőbb vallási de egyben polgári bírósága.

21. v. „Ő az, aki meg fogja váltani Izráelt“. Nem vallási, hanem nemzetpolitikai értelemben a római hatalomtól. „...Ma van 3. napja...“ Népies felfogás szerint a megholtak lelkei 1—2 napig a megholtak körül lebegnek, s eddig még van remény a halott megelevenedésére. „Harmad napra“ azonban márá eltávozik, tehát szó sem lehet az életre kelésről. Lukács előterjesztésének mesteri voltát jellemzi az ellentétek éles szembeállítás. Már nem támadhat fel — mégis feltámadott.

22. v. „...megdöbbenettek“, mivel Jézust nem találták a sírban. Még ez is! Még a holtnak sem hagytak békét! Az angyali jelenésnek nem hisznek.

25. v.-lől fogva a 2. részben a fel nem ismert Jézus veszi át a szót. „Balgatagok“ = értelem nélkül valók; „rest szívűek“, akiknek szíve (eszé) nem tud eléggé szárnyalni, próféták jövődőléseivel gondolni.

26—27. v. Jézus maga sorakoztatja fel a messiási próféciákat „minden próféta“ könyvéből s „minden Írásokból“. Az egész Ószövetség krisztológiai értékelése Jézus részéről „Kellott szenvednie“. Jézus a maga szenvedését az isteni „dei“ „kell“ alá helyezi, főként Ezs. 53-ra gondolván.

29. v. „Kényszerítük“ vagyis „unszolva kérjük“.

30. v. „Leült“ helyett jobb „letelepedett“ — a római szokás szerint.

31. v. „Megnyilatkoznak szemeik“, vagyis értelmük.

32. v. „...Nem gerjedezett-e“, vagyis nem gyúlt-e fel szívük, hogy felismerték volna. Az önvád kifejezése.

33. v. A történet hatásának nagyságát mutatja, hogy bár este van, mégis visszatérnek a két óra járásnyira fekvő fővárosba, hogy hírt adjanak

élményükről, amelynek valóságáról, Jézus feltámadásáról, a tanítványok is bizonyosságot tesznek. Írói szempontból is mesteri befejezés.

Dr Kiss Jenő

Gyakorlati alkalmazás.

Az emmausi tanítványok hangulatos története valójában igen komoly üzenetet rejt. Húsvét és nagypéntek, az üres sír és a kereszt elválaszthatatlanul összetartoznak, hirdeli a feltámadott Jézus csüggeteg tanítványainak.

Mert itt az a figyelemreméltó, hogy ezek a *Jézusban csalódott emberek tanítványok*, — ha nem is a tizenkettőből valók, — tehát a gyülekezet népéből valók. Csalódtak Jézusban, mert nem így képzeltek a dolgot; az a kép, amit Izrael Megváltójáról maguknak kiszíneztek, összetört a kereszt véres árnyékában és Arimáthiai József sírboltjának záróköve alatt. És éppen ez a *mi nyomorúságunk*: mindig a magunk kívánságai, elgondolásai szerint festünk magunknak képet Jézusról. *Jézus, ahogyan én szeretném*, ez lehetne annak a képnak a felirata, amit a szívünkben hordozunk. (A „Das Bild Christi im Wandel der Zeiten“ c. könyv tanulságos anyagot szolgáltat ennek a Jézus-képnak a művészi kivitelődéseire, valóban *az idők változásai szerint!*)

Jézus megismerésének egyedüli forrása a teljes Szentírás! A testileg megjelent Jézus is az „Írásokon“ keresztül nyitotta meg tanítványai szemét és szívét az igazi Krisztus (Messiás!) meglátására és befogadására: hitre! A hit az ige hallásából van ma is. És Jézus Krisztus a prédikált igében van közöttünk ma is. Pilátus, Kajafás stb. számára akkor sem volt jelenvaló, amikor kézzelfoghatóan előttük állott; ezért feszítették meg. Az ígét hittel hallgató gyülekezet számára, a mi számunkra *valósággal* jelen van ma is. Nem kevésbé, mint a megnyílt szemű emmausi tanítványok számára.

Az a kép, amit Jézusról a teljes Írás ad: az Úr szenvedő és *így* diadal-maskodó szolgálója, Isten Báránya és Juda oroszlánja, a megfeszített és feltámadott Krisztus. Győzelmének, feltámadásának dicsősége egészen el van rajta a kereszt érhetetlen títka, kínzó bolnánya alá. *S ez így van hivaték életében is.* Jézus nem kímél meg a próbatételektől, nem adja vissza halottainkat, nem tesz csodát kedvünkért, nem szerez állást, nem állítja meg a világ folyását. Nem hajlandó kívánságaink és álomképeink szerinti saját külön megváltóknkká lenni. Énnél sokkal többet ad: *a vele, a föltámadottal, való elvehetetlen és síron, halálon túl tartó közösséget nyújtja.* Éppen a hétköznapi szürkeségében s az élet mélységeiben, a családi élet asztalánál, a betegágyon, a sirparton akarja hatalmasan megmutatni ezt a közösséget. Mint ahogyan ennek a két fáradt szívű embernek megmutatta. *Mindennapjaink kenyere kezében van, otthonunk mindennapi vendége ő, örök útítárs minden útunkban.*

Ennek jelle *az a másik asztal*, amit ezen az ünnepen is megterít számunkra s ahol kenyérből és borból valósággal adja testét, szíve vérével gyülekezetének. Fel a szívekkel, Krisztus feltámadott! *Gróó Gyula*

Az egyházi atyák igehirdetéséből:

17—24. vers: A tanítványoknak fel kellett tárni egész kételkedésüket, lelki sebeiket meg kellett mutatni, hogy megkaphassák az orvosságot. Azt is meg kellett érteniök, hogy ámbár az a test támadt fel, amelyik szenvedett, azért mégsem olyan az már többé, hogy mindenki láthatja, hanem csak azok láthatják, akiknek ő megmutatja. *Theophylactos.*

30. vers: Az Úr kijelenti, hogy aki a szent kenyeret magához veszi, annak megnyílnak a szemei és megismeri őt. Mert nagy és kimondhatatlan ereje van az Úr testének. *Theophylactos.*

Luther 1534. április 6-án tartott igehirdetéséből:

Ez az evangélium megtanít bennünket arra, miként nyilatkoztatta ki az Úr Jézus Krisztus az ő feltámadását, azután rámutat a tanítványok gyenge hitére és arra, hogyan viselkedik Krisztus az ilyen gyenge hitűekkel.

Látjuk, hogyan cselekszik Jézus a tanítványaival, akik pedig hallották az ő feltámadásának hírért, mégis kételkednek. Milyen szeretettel odalép a két kishitű tanítvány mellé, gondoskodik arról, hogy gyenge hitüket megerősítse. Mintha feltámadása után semmi más dolga nem is volna, minthogy a hitelenség súlyos veszedelmébe esett tanítványok mellé álljon: olyan barátságosan elbeszélget velük az Írások felől és okot ad arra, hogy meglátogathassa őket, velük egyék és igyék, míg hitük újra fel nem ébred és a kétségük el nem múlik és olyan erősek lesznek a hitben, hogy felismerik őt, a Krisztust.

Ezzel bennünket is oda akar vezetni, hogy lássuk meg feladatunkat a gyülekezetben, hogy t. i. ő a kishitűeket, a megtántorodottakat és eszteleneket vagy egyéb megrettent lelkiismeretű és ekeseredett szívrű embereket nem akarja eltávolítani, hanem inkább az ilyeneken akarja gyakorolni feltámadása erejét, tehát azokat barátságosan magához édesgeti, ő maga megy hozzájuk és igen finoman bánik, beszélget velük, tanítja őket, velük vacsorál, amíg meg nem erősödnek és bizonyosakká lesznek a hitben.

Az Írás egy olyan könyv, melyhez nemcsak olvasás, hanem helyes magyarázó, tehát a Szentlélek kell. Ahol ő az Írást meg nem nyitja, ott az zárva is marad. Aztán az Íráshoz szükség van tanítványokra is. Olyanokra, akik engedik magukat vezetni és irányítani. Mózes és a próféták ugyanis olyan tanítók, akik a böléseket és az okosokat bolondokká teszik és az ész szemét kiszűrják. De nem is lehet ez másképpen. Aki az Írást meg akarja érteni, annak bolondnak kell lenni. Aki itt okos akar lenni és ésszel akarja lemérni a dolgokat, az már el is vészett és alkalmatlan tanítvány.

Az Írás megértéséhez kinyilatkoztatás kell, amit a Szentlélek művel különleg a prédikált igével, belsőleg pedig a szív megvilágosításával.

Amit ő mond, azt hidd el egyszerűen. Ha ezt teszed, akkor az Írás, mely előbb érthetetlenül sötét volt, megvilágosodik előtted.

Húsvét II. ünnepe: A húsvéti hit.

Epistola: Ap. Csel. 10, 34—41.

Evangélium: Lukács 24, 13—34.

A feltámadott Krisztust nem lehet úgy felismerni, mint más történeti tényt. Azok, akik Krisztust mindennél jobban szerették, maguk sem ismerték volna fel őt, mint élőlt, ha ő ki nem nyilatkoztatja magát nekik. Ahol pedig mint élő kinyilatkoztatja magát, megmutatja halálának okát is. Akinek ezt megmagyarázza, Vele együtt eltemettetik s Vele együtt fel is támad, hogy új életének örömét megismerje.

Aki lelkileg megismeri a feltámadott Krisztust, az tanújává válik. Ha Krisztus nem magyarázza meg az Írásokat, az Írásból sem lehet megismerni a feltámadott Krisztust. Akinek azonban megnyilatkoztatja az elméjét, hogy érte az Írásokat, az a gyülekezet és a világ előtt is bizonyosságot tesz arról, hogy a Krisztus, ki halott volt, él.

A feltámadásról szóló bizonyágtételben hat el az élet megigazulása minden emberre. Isten már nem személyválogató. Minden nemzetben kedves ölelte, aki őt félt és igazságot cselekszik. Krisztus neve által bűneinek bocsánatát veszi mindenki, aki hiszen őbenne, mert az új igazság mindenki számára elkészítetelt.

A húsvéti hit nem ismeret által jön létre. Úgy keletkezik, hogy Krisztus maga bizonyítja meg az Írásból, miért kell szenvednie. Aki ezt megtapasztalja, nem teheti, hogy az egész világ előtt ne legyen erről bizonyosságot.

Asmussen

Quasimodo geniti vasárnapja

Az eredeti szöveg többlete.

Zárt ajtók — egybegyűlt tanítványok. A görög és a magyar szövegen egyformán erős feszültség érezhető. Félelem és remegés van a szívekben: hátha a szinedrium haragja és Píllátus hatalma nem áll meg Jézusnál, hanem továbbmegy, követőire is? Ez magyarázza a bezárt ajtókat (többes-szám!). Ugyanakkor feszült várakozás tölti el őket a reggeli csodálatos híradás (20, 2) miatt. Hátha igaz, hogy él? Ez magyarázza meg, hogy a szét-szóródott tanítványi sereg egy helyen, együtt van. Húsvétkor, húsvét nélkül, húsvét előtt!

Jézus békessége. Az Úr köszöntése „békesség néktek“ János evangéliumának keltős jelentőségű kifejezései közé tartozik (élő víz, világosság, kenyér stb.). „Sálom áleká“ a szokásos, hétköznapi zsidó köszöntés volt akkoriban. Van azonban ennek a köszöntésnek rejtett, messiási-eschatologikus értelme is! Az Ószövetségben a békesség nem az egyéni lelki békét, hanem az Isten népe eljövendő békességét, üdvösségét jelenti ebben a vonatkozásban. Körülbelül annyi, mint szabadulás, üdvösség. Ezt a végső békességet a Messiás hozza el (Ezs. 9, 6; Zak. 9, 9; Ezs. 2, 4 stb.). Jézus elsősorban nem a belső lelki nyugalmat, hanem ezt az üdvösség-békességet ígéri a világ nyomorúságai és belső békéltelenségek között (Jn 14, 27 és 16, 33). A messiási kornak ezt az ajándékát hozza most ígérete szerint az övének. Az lép közéjük, akinek ajándékozó kezében ott van a békesség, üdvösség és örök élet. A tanítványok meghallották ezt a megszokott, hétköznapi köszöntés mögött!

Hármas ajándék. „Amiként engem küldött az Atya“: ugyanaz az apostellein szó szerepel itt, amely a tanítványok apostolságát is jelöli. „Rájuk lehelle“: az Ószövetségben a Lélek Isten lehelli: Gen 2, 7; Zsolt 104, 29. Az Újszövetségben a Lélek a Fiú ajándéka. A kulcsok hatalmának megújítása, a bűnöket reálisan megbocsátó és a hitetleneken ítéletté lévő evangélium rájukbizása a harmadik adomány (aphienai és krátem: bűnöket megbocsátani és megtartani). Sajátságos módon van itt együtt a missziói parancs, a kulcsok hatalmának ismételt adása (Mt 16) és a Lélek pünkösdi ajándékának záloga.

Nagy Gyula dr

Gyakorlati alkalmazás.

Jézus Krisztus gyülekezete — zárt ajtók mögött.

Krisztus gyülekezete kétféle módon kerülhet zárt ajtók mögé. Úgy is, hogy rázárják az ajtót, úgy is, hogy magára zárja azt. Az első alkalommal kívülről más valaki zárja rá a gyülekezetre az ajtót. Ebben a helyzetben rávetődik a kereszt (szenvedés) árnyéka. A másik alkalommal belülről önmaga zárja be az ajtót. Ilyenkor reánehazedik a félelem átka. A kívülről rázárt ajtó a kényelmetlenebb, a belülről rázárt ajtó a veszedelmesebb. Valahányszor Krisztus gyülekezetére kívülről zárják rá az ajtót, az mindig annak a jele, hogy félnek tőle, s amikor önmaga zárja azt be, annak a jele, hogy ő fél. A bezárt gyülekezet — mindig egyház, sőt csak ez az egyház. A kényelemből vagy félelemből bezárkózó gyülekezet — sohasem volt s nem is lehet egyház. Itt egy ilyen a zsidóktól való félelem miatt bezárkózó gyülekezettel állunk szemben.

A bezárkózó gyülekezet... *szánalmas látvány.* Tanítványok és félnek. Férfiak s úgy tesznek mint a gyermek, aki félelmében magára zárja az ajtót, keltőt fordít a kulcson s még a reteszt is rázárja, hogy egészen biztonságban lehessen. S ez az *együttlét gyümölcstelen* is. Húsvét után vagyunk. A Megfeszített — feltámadott! Jézus él! S ők ezt nem mondják tovább! Csak egymásközt mondogalják! Jézus ellenségeinek nem merik megmondani, mert

félnek tőlük, követőinek nem tudják elmondani, mert a bezárt ajtó végzetes akadályként áll közöttük. Amint a háztetőkről mindenki felé kiáltaniok kel-lene, arról ők zárt ajtó mögött maguk között sugdolóznak. A gyülekezet bizonyoságtévő hangja megakad a zárt ajtón. Gyümölcstelen együttlét.

Kellemetlen, kínos helyzet, mondhatná valaki! Sokkal több! A gyülekezet halála! A magára zárt ajtó olyan mint a *koporsó fedele!* Ha egyszer rákerül helyére, kezdődhet a temetés! — Jézus Krisztus nem így akarja látni az övéit s nem ezért hívta el őket! Megkönyörül a félelemben együtt remegő tanítványain. Átöri a bezárt ajtót: *Megjelenik közöttük*, test szerint és mégis másképpen, mint eddig. Megjelenik, mert neki erre is van hatalma! S azután *megszólítja* őket: Békesség néktek... s megismerteti magát; megmutatá kezét és az oldalát! A félelem ellen az egyetlen orvosság a Krisztusban való öröm. „Örvendezétek ezért a tanítványok.“ S ez mindig megvan ott, ahol Jézus megismerteti magát s ahol megismerik. Benne a Megfeszítettet és Feltámadottat! — A megszólítás után elhangzik a *küldetés* parancsa. — Küldelek titeket! Ne itt gubbaszatok, hanem induljatok el szolgálatba! S a szolgálat *szíve* a bűnbocsánat hirdetése. Jézus kezébe adja tanítványainak a kulcsok hatalmát. Megbocsáthatnak és megtarthatnak bűnöket! Használatra adja a kulcsot! És pedig mindkettőt használatra! Francke mondja: „A kátében nyugodtan azt írhatnók a kulcs hatalma, mert mi csak egyet használunk. A kö-töző-kulcs már rég berozsádósodott.“ Az önmagának élő, bezárkózó gyülekezet gyümölcstelensége ellen az egyetlen segítség: meghallani az Úr küldését és megbizását! A félelemből vagy kényelemből önmagának élő gyülekezetet senki és semmi ki nem lendítheti kárhuzatos állapotából, mint Jézus Krisztus hatalmas parancsa: Küldelek titeket. — S *Szentlelkét* is adja tanítványainak. Vegyetek Szentlelket! Inyen, bőségesen! A bezárkózó gyülekezet szármalmas állapotának végső oka nem a lelkesedés-hiány, hanem a Szentlélek hiánya! Nem a bátorságuk fogyott el, hanem nincsen Szentlelkük! — Ha a „zsidók-tól“ való félelemben élő, Isten küldő parancsát olyan gyakran füle mellett elengedő és ijesztő meddőségben élő gyülekezetünk felé hangozhat még vi-gasztalás, akkor az csak ez lehet: Az igehirdetés és a szentségek, mint eszközök által ajándékozzatik a Szent Lélek. (Ágostai Hitvallás V.)

„Valaki tréfásan azt mondotta, hogy amikor Ádám és Éva vonulták kifelé az Édenkertben, Ádám Évához fordulva így szólt: Drágám, ez átmeneti időszak!“ (Stanley Jónes: Krisztus a világ országútján.) Ádám nagyot tévedt! A mögötte becsapódó ajtó nem átmeneti időszakot jelzett, hanem meg-változtathatatlan szomorú beteljesedést! S azóla csak egyszer nyílt ki ez az ajtó, amikor a második Ádám lépett át azon, hogy általa a kegyelem uralkodjék az igazság által az örök életre. (Római levél 5, 21.) Krisztus gyüleke-zete azért nem zárkozhat be s nem élhet önmagának. Mert ezt minél több-ször és minél többeknek el kell mondania. Weller Ödön

Luther igehirdetéséből:

Lásd, amikor a tanítványok külsőleg halálos veszedelemtől félnek és belsőleg gyötrődnek, félelmükbe és gyötrődésükbe jön az Úr és háborgó szívüknek békességet ad. Nem úgy, hogy a veszedelmet megszünteti, hanem azáltal, hogy a szívük többé nem fél. Mert ezután is éppennyú haragszanak rájuk, mint azelőtt. Külsőleg minden marad a régiiben. Ők változnak azonban meg, belsőleg.

Az az igazi béke, amely a szívet lecsendesíti. Nem nyugalmas időben, hanem bajban és nyomorúságban, amikor csak békétlenségét látunk magunk-ban és magunk körül. És ez a különbség a külső és belső békesség között. A keresztyén ember békessége valami egészen más természetű. Körülöttünk a bajorok maradnak, ellenségek leselkednek ránk, betegség, szegénység, hűn,

ördög és halál nem hagynak el bennünket, mégis a szívünkben békesség, erő és vigasztalás van. Úgyhogy sokkal bátrabbak és erősebbek vagyunk a bajokban, mint azok nélkül. Ezért joggal lehet erről a békességről úgy beszélni, mint ami minden emberi értelmet felül halad.

Ez a békesség azonban nem más, mint amikor a szív bizonyossá lesz afelől, hogy neki kegyelmes Istene van és bűnei meg vannak bocsátva; enélkül nem állhatunk meg a bajokban és a földön semmiféle hatalom nem tud nekünk békességet adni.

A másik dolog, ami Krisztus barátságos köszöntésére és kezeinek oldalának megmutatására következik: az öröm. Mint az Írás mondja: „Örvendezének azért a tanítványok, hogy látják az Urat.“ Természetesen annál nagyobb öröme az emberi szívnek nem is lehet, mint amikor ismét megátja és megismeri a Krisztust, aki által Istennél csupa kegyelmet és vigasztalást talál a bűn és halál rettenetesei, a világ és a pokol hatalma ellen.

Avval pedig, hogy bezárt ajtón át megy tanítványaihoz azt mutatja, hogy feltámadása után nincs többé testi, látható, fogható dolgokhoz, sem időhöz és helyhez kötve, hanem úgy kell őt megismerni és hinni benne, hogy ő hatalmánál fogva mindenütt jelenvalóan és minden időben, amikor szükségünk van rá, nálunk lehet és segíthet rajtunk. A világ semmi hatalmassága nem korlátozhatja őt többé.

Ezt mondja: „A kiknek bűneit megbocsátjátok...“ Ez az „a kiknek“ jelent zsidót, pogányt, gazdagot, szegényt, bölcsét, balgát, szentet és bűnöst, császárt és királyt, hatalmasat és gyengét egyaránt. Senki sem mehet a mennyekbe vagy az örök életre anélkül, hogy töletek a feloldozást hivatalotokon keresztül elnyerné.

Az ilyen hatalom és szolgálat gyakorlásához egészen különleges, nem emberi, hanem isteni erőre van szükség. Azért nem fegyvert és világi hatalmat ad nekik, hanem; Szentleket; hogy tudják, hivatalukat nem végeztetik a saját erejükkel, hanem az ő erejéből, a Szentlélek által, aki az ő hivataluk és prédikációjuk által munkálkodik. Krisztus adja az egyszerű emberi beszédhez a Szentlélek erejét, hogy az elől bűn, Isten haragja, halál és pokol mind kitérjenek.

De ez nem valami külsőleges világi hatalom és uraság, hanem szolgálat. Én nem keresek semmit nálad, szolgálók néked, viszek néked egy drága kincset: nem aranyat és ezüstöt, hanem szíved vigasztalására a kegyelmes Istent. Nem a magam jótetszése szerint és választásából, hanem a Krisztus megbízásából visznek néked egy drága örömhírt... Hát nem szolgálát ez, egy kimondhatatlan, drága ajándék felkínálása, amit a világ összes javaival és gazdagságával nem tudna megfizetni. Mert micsoda a világ minden kincse, az összes uralkodók aranya, ezüstje és drágaköve és mindaz, amit a világ félve tisztel és nagyra becsül, ehhez a kincshez képest: a bűnök bocsánata, az ördög, halál és pokol hatalmából való szabadulás, hogy ti Krisztus érdeméért Isten gyermekei és örökösei lehettek.

Quasimodo. geniti (keresztelési vasárnap):

A keresztényének győzelme a világ felett.

Epistola: I. János 5, 4—12.

Evangelium: János 20, 19—31.

A keresztység és a Szentlélek bizonyágtétele összetartozik. A keresztység vízében Krisztus jön hozzánk, hogy vérével megtisztítson minket Szentlélek befogadására. A Lélek arról tesz bizonyosságot, hogy Isten megtartja szavát és a Fiúban örökélet részeseivé tesz minket. Aki ezt megtapasztalja: újjászületett.

A keresztység áldása az Isten Fíához van kötve. A keresztység nem varázsszer, mely anélkül adna nekünk ajándékokat, hogy a Krisztus tulajdonai

maradnánk. Aki nem hisz a Fiúban, annak számára a keresztség csak ítélet. De aki hisz a Fiúban, az legyőzte a világot, mert hitben él, s a hit győzelem a világ felett.

A keresztség áldása a hithez van kötve. Nem teszi fölöslegessé a hitet, sőt mint látható jel arra akar vezetni minket, hogy ne a láthatókra nézzünk, hanem a láthatatlanokra. Azzal adunk Istennek dicsőséget, hogy őt bizodalomra méltóbbnak tartjuk, mint azt, amit látunk, hallunk és átélünk.

A keresztségből adódik az egyház feladata. Krisztus azt akarja, hogy tanítványai Szentlélekkel megteljesedve végezzék hivatalukat, mert meghaltak a bűnnek. Minden munkájuk — a megbocsátás hirdetése, Isten igéjének megbizonyítása, ítélet a világ felett — ellenmondás a bűnnel szemben.

A keresztség az újjászületés fürdője, amelyben Krisztus jön hozzánk, hogy Szentlelkét nekünk ajándékozza. A Szentléleknek Krisztusról való bizonyágtétele által legyőzzük a világot, mivel nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra. Asmussen

Misericordias Domini vasárnapja

Az eredeti szöveg többlete.

1. A Jó Pásztor szimbóluma egyike a legkedveltebbeknek: a helyes értelmennek a megtalálásához azonban nem elég azokat a sokszor szentümentális ábrázolásokat szem előtt tartani, amelyek főként a romantika kora óta terjedtek el. A pásztor a régi Kelet világában első sorban a királyi hatalomnak a szimbóluma. Ilyen értelemben „pásztor” Isten az ő népének (v. ö. pl. Zsolt. 23; 100, 3; 80, 2). Jézus, a Jó Pásztor ennek a királyi pásztori hatalomnak az igényével „pásztorolja”, t. i. vezeti övéit, gondoskodik róluk, ismeri övéit és elvárja tőlük, hogy ők is ismerjék és hallgassanak rá, figyeljenek hangjára és szavára. A Jó Pásztor evvel a királyi igénnyel gyűjti össze a „nyáját”.

2. A Jó Pásztor — ez ennek az evangéliumnak a legmegragadóbb mondanivalója — „életét adja a juhokért”. A görög szöveg „psyché”-t (nem „zóé”-t vagy „bios”-t!) mond: ez az élet, amelyet Krisztus az övéiért ad, a „lelke”, önmaga egész valójának az odaszánása az övéiért, a „nyájért” (mindig ez a kollektív valóság, nem az egyes kegyes hívő van előlérben!): az Isten küldötte Messiás úgy teljesíti csak isteni küldetését, ha egész létét, lelkét-életét ennek a küldetésnek a szolgálatába állítja. Nem a helyzet tragikus alakulása, ellenfeleinek a hitetlensége és gonoszsága kényszeríti erre, ő maga önszántából, küldetésének a teljesítése érdekében „adja oda”, áldozza oda magát.

3. Amikor a Jó Pásztor küldetését így teljesíti, szolgálata kiterjed nemcsak azokra, akik az Ótestamentomban adott kinyilatkoztatás hagyományára szerint lettek az övéi, hanem azokra is, akik „más akolból valók”. Ezeket is „kell” (a „dei” ezt az isteni küldetésből fakadó szükségszerűséget emeli ki!) neki vezetni és egybegyűjteni „egy nyáj”-ba (a 17. vers fordítása tudvalevőleg hibás, a helyes fordítás ez: „lesz egy nyáj, egy pásztor”). Már Pál apostol is hangsúlyozza, hogy ebben a „nyájban”, az egy keresztyén egyházban Isten és Krisztus színe előtt nincsenek különbségek származási vagy faji alapon (Gal. 3, 28; Kol. 3, 11). Az egy Pásztor és az egy nyáj elválaszthatatlanul összetartoznak. Ez pedig azt jelenti, hogy Pásztor és nyáj „ismerik” egymást: a Pásztor „ismeri” a nyáját úgy, hogy nemcsak életét adja érte, hanem azt újból fel is veszi, tehát „él” a nyájért és annak javára; a nyáj pedig „ismeri” Pásztorát, Urát és Királyát és engedelmes hittel neki szolgál, neki él.

Dr Karner Károly

Gyakorlati alkalmazás.

Megtévesztenek minket a Jó Pásztorról festett képek. Napsugaras nyájas táj, fehér barikák, andalóga teregető pásztor. Ilyen idillikus mezővel majd csak a mennyei Jeruzsálemben találkozunk. Most még farkas jár a réteken. Kísértések, veszedelmek között élünk. Fehér bárányokat is majd a fellámadás napja után látunk csak. A bárányok most sárosak, újra és újra szükségük van, hogy megtisztíttassanak. Szétszórtan élnek, nem tartanak össze, egymást öklelik (Ezékiel 34:21). Ilyen most a földön Isten nyája — az ember és az emberiség.

Isten azonban újra Istenünk akar lenni. Azért ad pásztort az elveszett, hemecskölődött, halálveszedelembé jutott báránynak — az embernek. Jézus az ember jó pásztora.

Jó Pásztor Jézus, mert ismer, azaz szeret minket is. Szeretetből hagyta ott a mennyország békességét. Irántunk való szeretetből nem futott el, mikor jött a farkas és csábítással, titokkal rá akarta venni, hogy szálljon le a keresztől.

A Jó Pásztor életét adta a juhokért. Nagy dolog, ha egy édesanya feláldozza életét gyermekéért, vagy a katona hazájáért. Jézus azonban egy páratlan, tökéletes életet dobott oda a halálnak. Ezt az életet, Jézus életét, nem tudta elnyei a halál. Így vált a Jó Pásztor halála a bűne miatt halott ember életévé. Van örökéletünk, mert van Jó Pásztorunk. A Jó Pásztor feláldozott. Él és Isten neki adott minden hatalmat. Halál, hol a te fullánkod? Pokol, hol a te diadalmad?

A Jó Pásztor áldozatának és minden munkájának végső célja — az egy nyáj. Azt akarja, hogy minden választófal leomoljék ember és ember között. Isten benne akar mindent egybeszerkeszteni (Efezus 1:10). Az emberi élet bűn által megbontott egysége benne áll helyre. Benne már készen is van. Újraeljövelekor közvetlenül látható lesz számunkra. Egyesítő, összegyűjtő munkáját azonban már most is végzi. Ezért van a Jó Pásztornak az emberiségben egy külön nyája — az egyház, a gyülekezet. Számolunk eléggé ma azzal, hogy a gyülekezet nem önmagáért van, hanem a jövőért? Számolunk eléggé azzal, hogy a gyülekezet Ura a Jó Pásztor, aki a közbevetett választófalakat lerontja (Efezus 2, 12—13) és egységet teremt azok között, akik nem tudnak eggyé lenni (Galata 3, 27—29)? Van-e a mi szívünkben választófal?

A Jó Pásztor nemcsak azokat tekinti magáénak, akik az egyházban vannak. Minden emberért meghalt. Minden embert magáévá akar tenni. Ha az egyház erről megfélekedik, csak önmagával törődik, géttóvá válik. Missziója lélekhalászáttá lesz. Ha megfélekedünk arról, hogy a Jó Pásztornak más juhai is vannak, akkor a gyülekezet tagjai nem testvérek többé, akiket ő szavával újra és újra egyesít, hanem elkülönülő szektások, cinkostársak. Ezért nem vonatkozhat el az egyház az egész emberiséget érintő nagy feladatoktól, mint amilyen a béke.

Az emberiség egysége nem a mi kezünkben van. A Jó Pásztor kezébe tette le Isten. Nekünk is van azért feladatunk. Hallgatnunk kell a Jó Pásztor szavára, engedelmesen. Hinnünk kell benne. El kell fogadnunk az igében adott eligazítását. Jézus nem néma pásztor. Ne féljünk, nem hagy szónélkül bennünket semmilyen dolgunkban.

Benczur László

Az egyházi atyák igehirdetéséből:

12. vers: A pásztor vagy béres valójában nem ismerhető föl, ha hiányzik a szükséges alkalom. Békés időben ugyanis a béres is úgy őrzi a nyáját, mint az igazi jó pásztor. A farkas jövelekor azonban mindegyik megmutatja: micsoda lelkiállattal áll a nyáj mellett. *Nagy Gergely.*

Luther 1534. április 19-én tartott igehirdetéséből:

Ezt az evangéliumot, mint Krisztus minden más művét kétféleképpen lehet magyarázni: először a hit, aztán meg a szeretet alapján. A hit szerint az a mondanivalója, hogy Krisztus az egyetlen ember és pásztor, aki az ő nyájáért meghal és rajta kívül senki.

Másodszor ezt az evangéliumot a szeretet alapján lehet magyarázni. Így az a mondanivalója, hogy mindaz, amit a jó pásztor, Jézus Krisztus tett, nekünk is példaképpül szolgál.

Tehát minden keresztyén ember is jó pásztor. Hitünk tanítása szerint ugyan csak a mi Urunk Jézus Krisztus az egyetlen jó pásztor, aki életét adja a juhokért, a többiek mind béresek. De a szeretet tanítása szerint minden prédikátor és keresztyén ember is jó pásztor. Ha halálukkal nem is szabaddíthatnak meg senkit a bűntől és haláltól, mert erre csak az egyetlen Jézus Krisztus halála volt képes, mégis életük másokat is az ígéhez csalogathat és Krisztus ismeretére vezethet.

Misericordias Domini: Jézus népének Pásztora.

Epistola: 1. Péter 2, 20—25.

Evangélium: János 10, 12—16.

Krisztus egynek vallotta magát gyülekezetével. Földi életében kitette magát az ellenség támadásának gyülekezetéért. A világ kezdetétől az ítélet napjáig mindenki bűnét hordozza. A minket illető sebeket elszenvedte. Megígérte, hogy nem viselkedik béresmódra és sorsát nem engedi elválasztani a gyülekezet sorsától.

Krisztus, mint az egyetlen Pásztor, egy nyáját akar. Egy nyájba kívánja összegyűjteni azokat, akik hozzátartoznak. Mindannyioknak ugyanazt az ígét kell hallgatniok és ugyanabból az ígéből kell élniök. Lehet e világban számtalan egyház és hitvallás. Krisztusnak mégis csak egy népe van és ez egykor nyilvánvalóvá is válik.

A keresztyén nép élete Krisztus életének folytatása: a bűnnek való meghalás és igazságban való élet. Erre a népre a Krisztus sorsa vár. A szidalmazást és üldöztetést csendesen el kell tűrnie és igazságát Istenre kell hagynia. Ezzel arról tesz bizonyosságot, hogy Jézus Krisztust többre tartja a saját életénél. Így végez missziót minden nép között és jellé lesz, mely az egy Pásztorra és a lelkek felvigyázójára emlékeztet.

Krisztus a Vele együtt megfeszítetteket és feltámadottakat (Róma 6) népévé és legelőjének juhává tette. Lábnymainak követésében szenvedésének részeseivé és dicsőségének örökösársai lesznek. Jézus gyülekezetének vezetésével készíti el azt a népet, amely egy nyájként dicséri Istent és a Bárányt.

Asmussen

Jubilate vasárnapja

Az eredeti szöveg többlete.

16. v. „... mert én az Atyához megyek“ a kritikai kiadásból hiányzik, a bizánci szövegben, mely a „textus receptus“-nak is alapul szolgál, meg van. Megtarthatjuk, mert a 17. v.-ben Jézus maga is idézi. Az igeváltozások „théoreite“ „opszeszthe“ olyan árnyalatú különbséget jelentenek, amelyet a magyarban alig tudunk érzékelteni. Mindkettő a tényleges látást jelenti, az előbbi tán inkább az észrevezés, szemlélés, az utóbbi a nézés, látás értelmében.

A „mikron“, a kevés idő a halál és feltámadás között való időt és aligha a paruziára vonatkozó; a paruzia az ítélet ideje, ekkor már nem kérésről van szó (23), hanem számadásról.

17—19. v. A tanítványok tanácstalanságát a magyar fordítás is hűen fejezi ki, valamint Jézus válaszát is. Válaszában a „rövid idő“ tartalmát jelzi: „klauzete“ sírtok, a bánat, gond, aggodalom kifejezése. A „thréneite“

a panaszkodásé és jajgatásé. A két ige tehát a Jézus nélkül élő tanítványok (hívek) szomorú lelki állapotára vonatkozik s egyben arra a hiányérzetre, amelyet Jézus távolléte jelent.

20. v. A „kozmosz“ a bűnös, Isten nélküli ill. vele ellentétben élő világ, amelynek „e világ ura“, a sátnan parancsol. A 21. v.-ben azonban általában „világ“; „világra hozni“, helyesebben megszűlni.

21—22. v. A bánkódás ideje rövid. Ezt jelzi a használt kép. Rövid és öröme fordul hamar, amikor is elfelejtik a szomorúságot. Nagypéntekre hamar elkövetkezik húsvét.

23. v. „Azon a napon“, szintén a feltámadás s Jézus megjelenésének ideje. Ettől fogva tör be a jövődő világkorszak a jelen világkorszakba. A kettő egymásnak feszül. A hívek bár bent élnek a jelen világkorszakban, nem állnak a sátnan hatalma alatt, hanem a feltámadott Krisztusé alatt.

23—24. v. hangsúlyozza a Jézus nevében az Atyához intézett imádság eredményességét. A kérésnek korlátot szab egyrészt az, hogy imádság, amelyet nem profinizálhatunk, másrészt, hogy Jézus nevében történik, tehát nem kérünk akármit, csak amire az üdvösségre előkészülést jelentő földi életben szükségünk van.

Dr Kiss Jenő

Gyakorlati alkalmazás.

Örömről és szomorúságról beszél az ige. Ezeknek sorozatából, változatából áll az életünk. Örömben és szomorúságban hullámozó életünkbe most bele akar világítani ez az ige: kétféle öröm és kétféle szomorúság van, s nekünk mindegyikből az igazit akarja osztályrészt adni az Isten.

1. *A világ örül.* — Nagypénteken a világ örül, mert azt hitte győzött: Krisztus a kereszten volt. De kevés ideig tartott az öröme. Jézus harmadnapra feltámadott. Sőt, még ez alatt a rövid idő alatt sem volt teljes az öröme: őriztetni kellett a sírt. — A világ mindig akkor örül, ha Krisztust látol tudja. Evilági örömök és Krisztus kizárják egymást. A világ öröme mindig rövid ideig tart. Néhány perc vagy óra. Esetleg egy emberélet. Szempillantásnyi idő az örökkévalóságban. És a világ öröme sohasem teljes öröm. Éppen, mivel érzi, hogy rövid ideig tart és utána még nagyobb üresség következik. Mégis, a Krisztustól adott osztályrész ez: A világ most örül.

2. *Krisztus gyülekezete szomorkodik.* — Nagypénteken a tanítványok megszorodtak. Elvesztették Azt, aki egyedüli örömük volt. De kevés ideig tartott szomorúságuk. Jött húsvét, azután pünkösd. Sőt, még ez alatt a rövid idő alatt sem kellett volna teljesnek lennie az ő szomorúságuknak: Jézus megígérte, hogy újra meglátják őt. De ők ezt még nem értették. — A keresztyének szomorúságának oka mindig a Krisztus-nélküliség. Lássák ezt akár a bűn erejében életükben, akár a világ örömeiben, akár a mártíromságban. Azonban ez a szomorúság rövid ideig tart. Krisztus a megszorodott keresztyén életben mindig ad vele való találkozásokat: húsvétkor feltámadott és él; Szentlelke által velünk van. Éppen ezért nem teljes szomorúság a keresztyének szomorúsága: kevés ideig tart; mi már tudjuk, hogy újra meglátjuk Krisztust. Mégis, a Krisztustól adott osztályrész ez: A keresztyén gyülekezet most szomorkodik.

Egykor megszűnik ez a mostani állapot. Ami most feszültségben tartja a világot is, meg Krisztus gyülekezetét is — az öröm, illetve a szomorúság, — akkor megoldódik. Az öröm is, a szomorúság is teljességre jut, csak — megfordítva.

3. *A világ szomorkodik.* Amit most csak sejt, akkor nyilvánvalóvá lesz: nem is üresség következik az öröme, hanem Krisztus ítélete. Krisztus színe előtt kell állnia, s számára ez a legnagyobb szomorúság. És ez már nem kevés ideig fog tartani, sőt, még közben-közben sem lesz remény egy kis öröme. — Teljes lesz a szomorúság.

4. *Krisztus gyülekezete örül.* Ami most hitben az övé, akkor látássá lesz: Krisztus színe előtt lehet. Ez az igazi öröm. Akkor már nem lesz tele kérdésekkel az élete, a fájdalomra sem emlékszik az öröm miatt. És ez már nem kevés ideig fog tartani: ezt az örömet senki el nem veheti. — Teljes lesz az öröm.

Látod, ez az Isten útja: örömökön át szomorúságba, szomorúságon át az igazi örömbé vezet. Ha látod az igazi szomorúságot és az igazi örömet, akkor nem lesz erőtlen felszólítás: jubilate; hanem megtelik erővel és léttel. Akkor tudsz örülni már most, amikor a szomorúság adatik osztályrészül.

Bárány Gyula

Az egyházi atyák igehirdetéséből:

21. vers: Az Úr meg akarja mutatni, hogy a szomorúság örömmé fordul, és a szomorúság csak rövid ideig tart, míg az öröm örökké tartó: azért használja ezt a mindennapi példát. *Chrysostomos.*

Luther 1531. április 30.-i igehirdetéséből:

Az ilyesmit jól tanuljuk meg, hogy aztán a nyomorúság és kísértések idején mi is mondhassuk: Most ugyan egy kevés ideig szomorkodunk, de a szomorúság majd örömmé fordul.

A mi Urunk Jézus Krisztus a keresztről és szenvedésről szóló tanítás megerősítésére elénk állítja a szülő asszony példáját, hogy abból bizonyos reménységet tanuljunk. Azt akarja mondani: az asszony a szülés előtt tele van félelemmel és aggodalommal, éppen úgy, mint ti, amikor kereszt vagy szenvedés nehezedik rátok.

Ha tehát megragadjuk az ő igéjét és kitartunk a hitben és türelemben, ismét meglátjuk majd a Krisztust, mint ahogyan a tanítványok az ő feltámadása után nagy szomorúságukban meglátták őt. Akkor nem tekintünk a szenvedéseinkre, sem azokra, akik nekünk szenvedést okoznak, mert boldogan meglátjuk azt, amit Krisztus itt mond: „Ismét meglátlak majd titeket és örülni fog a ti szívetek, és senki el nem veszi tőletek a ti örömeitöket.”

Jubilate: A világ látszólagos diadala.

Epistola: I. Kor. 15, 20—28.

Evangélium: János 16, 16—23/a.

Krisztus gyülekezetét szenvedéseken keresztül vezet. Meghagyja a világnak az elvakult hiedelem ama örömét, hogy legyőzte Krisztus gyülekezetét. A gyülekezetnek nincs joga arra, hogy mást várjon a történelemtől.

A Szentlélek műve, hogy a gyülekezet élete ebben a szenvedésben is gyümölcstermő. A szenvedésből új élet születik. Szavadése hasonló a szülő anya fájdalmához. A Szentlélek a gyülekezet szenvedéséből lelki életet teremt, amely felett való örömeben a gyülekezet minden szenvedést elfelejt.

A gyülekezet ilyen vezetésével Krisztus maga alá veti ellenségeit. Mivel a gyülekezetnek szenvedés és halál közepette is élete van, kiviláglik, hogy Krisztus ellen minden ellenségeskedés hiabavaló. Krisztus feltámadásának ereje által uralkodik, s ezzel már most és ama utolsó napon összetöri a halálnak erejét. Az a célja, hogy Isten legyen mindenekben.

Krisztus világszeletti uralmát a Szentlélek által gyakorolja, aki a gyülekezetet szenvedésen és halálon keresztül új életre vezet. Így veszi el az ellenség erejét és hozza el azt az országot, amelyben Krisztus Isten dicsőségére láthatóan fog uralkodni.

Asmussen

Cantate vasárnapja

Az eredeti szöveg többlete.

A *Paraklétosz*. Ennek az igének a középpontjában a Fiú által elküldendő Paraklétosz áll. Próbáljuk megkeresni, amit a magyar fordításon túl az eredeti kifejezés és a mögötte álló tartalom többletképpen ad.

Először is: ho Paraklétosz! Hímnemű névmással hangsúlyozottan a Szentlélek személyességének, személyes hatalmának és erejének a kifejezője. A görög szó betűszerinti jelentése annyi, mint: advocatus, az odahívott, a segítségülhívott. Továbbmenve jelenti a szószólót, az ügyvédet, aki a vádlott ügyét a bíróság előtt képviseli (ilyen értelemben paraklétoszunk Jézus is az Atyánál, I. Jn 2, 1). Végül jelenti azt, aki állandóan a tanítványok mellett van, segítségül van nekik, Segítőjük itt a földön (adiutor, Beistand). Aki megérőstfi őket az utolsó napig a nyomorúságok és szenvedések között: Jn 14, 16; Mt 10, 19—20; Mk 13, 11; Lk 12, 11.

A Paraklétosz munkájaként említi ez az ige a tanítványok felé az emlékeztetést Jézus szavaira, az elvezetést a teljes igazságra (hodégészei: megmutatja az utat, amelyen járjanak, útikalauz az üdvösségre az igazságon keresztül) és megjelenti az eikövetkezendő dolgokat; a keresztyének és Isten gyülekezete sorsát a világban, ítéletben és örökkévalóságban. A Paraklétosz munkája a világ felé az, hogy meggyőzi bűnössége felől, a Krisztus halálával szerzett igazságról, üdvösségről és az Isten ítéletének félelmes realitása felől. (A Paraklétoszra és munkájára vonatkozólag v. ö. Karner: A testté lett Ige, 217—219. és 309—313. lapok.)

Jézus dicsősége (doxa). A dicsőség (kábód) az Ószövetségben rendszeren Isten fenségének, hatalmának, istenségének látható földi megjelenése, visszfénye. Az Újszövetségben Jézus Krisztus részese ennek az isteni doxának: Kyrios tés doxés, I. Kor. 2, 8; Jak. 2, 1. István vértanú ott látja Jézust az Atya dicsőségének fénykörében (Csel. 7, 55). Isten Messiásának az Ószövetségben megígért dicsősége (Ezs. 40, 5) még a második eljövétel beteljesülésére vár. A Szentlélek azonban már most nyilvánvalóvá teszi a tanítványok előtt Jézus elrejtett isteni dicsőségét. Nagy Gyula dr

PRÉDIKÁCIÓ.

A Szentlélek hármastiszte.

Ez alkalomból nem gyakorlati alkalmazást, hanem teljes, mégpedig elhangzott, prédikációt közlünk. Az elhirdetést 1937. április 25-én, Cantate vasárnapján, mondta el a soproni templomban az elhunyt dr. Podmaniczky Pál. Kézirati hagyatékából való a szöveg. Általában előre elkészítette és géppel leírta prédikációit. Közlésével nemcsak áldott emlékeztetést ápoljuk, hanem életközeli, textuszerű és irodalmi formájú elhirdetésére is példát adunk, amely közel másfél évtized távolságában sem veszítette el frissességét.

Ez az evangélium azoknak a beszédeknek egy darabja, amelyeket Krisztus Urunk Nagypéntek és Húsvét előtt intézett tanítványaihoz. Amit tehát az imént felolvasott igékben a Szent Lélekről mond, azt is nekik mondja, nekik, akik néhány óra múlva a golgotai kereszttel és harmadnapra arimathiai József kertjében nyitott sír előtt fognak állani. Krisztus Urunk előtt nyitott könyv tanítványainak a lelke. Tudja, hogy milyen lélekkel mennek a következő napok és órák elé s hogy milyen lélekkel fognak majd kereszthalálának és feltámadásának ténye előtt állani. Erre való tekintettel szól hozzájuk arról, hogy el

kell mennie, mert az ő munkájának a bevégezése az előfeltétele a Szent Lélek kitöltetésének. „Jobb néktek, hogy én elmenjek — mondja —, mert ha el nem megyek, nem jó el hozzátok a Vigasztaló; ha pedig elmegyek, elküldöm azt ti hozzátok.“

Amint az Úr tanítványainak a Szent Lélekről mondott, azt nekünk is mondta. Nekünk is mondta, mert — lássuk meg, valljuk meg — sokunknak a lelkiállapota sok tekintetben hasonlít a tanítványokéhoz. Ha visszatekintesz nagypéntekre, elmondhatod-e alázatos és hálaadó szívvel: tudom, hogy mindörökkre vesztep volnék, ha a Krisztus nem halt volna meg miattam és érettem is a keresztfán! Ha visszatekintesz húsvétra, elmondhatod-e örvendező bizonyossággal, hogy a Krisztus bizonynal föltámadott s előtted, veled jár ma is! S akárhogy felelünk is ezekre a kérdésekre, az kétségtelen, hogy mindnyájunk szívében van valami a hitetlenségnek, kételkedésnek, ingadozásnak abból a szomorúságából, amelyet egyedül a Vigasztaló Szent Lélek oszlathat el a maga világosságával. S éppen ezért nekünk mindnyájunknak ajkunkra kell vennünk a kérést: „Jövel Szent Lélek Úrisiten! S hogy ez a kérés csakugyan a szívünk mélyéből törhessen elő és így szólalhasson meg ajkunkon, mindnyájunknak szüksége van az Úr Jézusnak a felől való tanítására, hogy miért kell eljőnnie a Szent Léleknek!

Amint az Úr mai szentleckénkben kifejti, hármaz oka van annak, hogy a Szent Léleknek el kell jönnie. Az első, hogy megfeddje a világot a bűn tekintetében. S jó, ha fölvetjük azt a szinte fölöslegesnek látszó kérdést, hogy mi a bűn, mert az Úr a bűnt, amint hallottuk, egészen sajátosan határozza meg. A bűn az — mondja —, „hogy nem hisznek én bennem“.

1. Ismétlem, a legtöbbben talán merőben fölöslegesnek ítélik a kérdést, hogy mi a bűn s ha megkísérelnénk a feleletadást, sorra-rendre megneveznénk az embernek, vagy éppen a mi korunknak a jellegzetes bűneit, de a legkevésbé adnák önként ezt a meghatározást: az a bűn, ha az ember nem hisz a Krisztusban; talán elismeri mesternek, bölcsnek, prófétának, de nem ismeri el Isten egyszülött Fiaának, aki azért lett emberré, hogy megváltson bennünket ártatlan szenvedésével és halálával. Sőt, valljuk meg őszintén, hogy egynémelyikünk szíve mélyén most is vitatja a maga igazát és nem tud beleenyugodni abba, hogy az volna minden bűn foglalatja, ha az ember nem veti magát a Krisztus lába elé és nem vallja: Te vagy a Krisztus, az élő Istennek a Fia. Pedig szemügyre vehetjük a bűn akármelyik fajtáját s nyilvánvaló, hogy akkor török meg fölöttünk való hatalma, ha fejet hajtunk a Krisztusnak. Nem lehetsz a pénznek lelketlen rabszolgája, ha ő a te Urad, aki megmondta, hogy két úrnak nem lehet szolgálni s hogy a mi menyeyi Atyánknak gondja van reánk, akárcsak az ég madaraira és a mezők liliomaira. Nem lehetsz haragtartó, ha ő a te Urad, aki könyörgött azokért, akik keresztre feszítették. Nem lehetsz parázna, ha ő a te Urd, aki paráznaságnak bélyegezte már azt is, ha valaki asszonyra tekint gonosz kívánságnak okáért. S a lapasztalat azt is mutatja, hogy a Krisztussal szemben való hitetlenkedésnek a gyökere nem hoimi értelmi nehézségekben, ilyen vagy amolyan történeti, természettudományi megállapításokban, hanem rendszerint a kételkedőnek valamilyen élete fölött uralkodó, de azért leplezett, szépített, így vagy úgy mentegedett bűnében található meg a Szent Lélek titokzatos és magát mégis újra meg újra megjelentő munkája éppen ebben nyilvánul meg, hogy ezt is, azt is sorainkban döntésre kényszeríti a Krisztussal szemben, amikor a válaszfútra állítja: vagy elfogadod a Krisztust Uradnak és Istenednek, vagy megmaradsz bűnödnek rabságában! A Szent Léleknek ez a döntése kényszerítő tette akkor hatol le életünk gyökeréig, ha szembéállít bennünket a keresztfeszített Krisztussal. A keresztt, a keresztfeszített Krisztus végeredményben azért botránkozás az ember számára, mert nincs az emberi bűnnek megfellebbezhetlenebb

leleplezése és elítélése, mint a Golgota keresztje s a kereszt csodálatos szava belehasít minden idők emberének a személyi életébe is, az én életembe is, a te életébe is.

Valakinek hivatali szobájában íróasztalával szemben ott függött a feszület. Annyira bántotta, hogy áthelyeztette egy másik falra, ahol nem láthatta. Elszenvedhetetlen számomra — mondta nekem. Ne gondoljuk, hogy felekezeti hagyomány készítette erre. Annak az egyháznak volt a tagja, amely még gyakrabban alkalmazza a feszületet, mint mi. A feszület azonban bűnére figyelmeztette. Néhány hónap múlva megdöbbentő módon lett nyilvánvalóvá arról az emberről, hogy nyomorult rabja a pénznek.

2. A Szent Lélek tiszte továbbá, hogy megfeddje a világot az igazság tekintetében. S mi az igazság? Kérdésünkre így felel az Úr: „... az, hogy én az én Atyámhoz megyek és többé nem láttok engem“.

Megint olyan meghatározás, amelybe beleütközik az értelmünk. Ezek a szavak nyilvánvalólag arra céloznak, hogy Krisztus Urunk, minekutána elvégeztet mindent, a keresztfán meghalt, harmadnap föltámadott, fölmege a mennyekbe s ül az Atyának jobbára. Ekkor következnek be az, hogy nem fogják őt látni az övéi, nem fogják látni addig a napig, amíg el nem jó az ég felhőiben ítélni eleveket és holtakat. S ez a tény, hogy ő ma számunkra nem látható, hogy elérhetetlen a mi emberi megismerésünk számára, ez volna az igazság? Mindazzal az igazsággal szemben, amelyre érzéseink, gondolkodásunk, műszereink, módszereink a vízcepp végtelen kicsiny és a világűr végtelen nagy világában eljuttatnak bennünket, ez volna az igazság, az igazságok igazsága? Ez a tény, hogy Isten, minekutána tett egy lépést felénk Jézusban, a Krisztusban, ime, újra elvonult előlünk s mint a Krisztusban magát megjelentett Isten megint csak az az Isten, aki titkon van? Tehát az az igazság, hogy a mi viszonyunk Istenhez és az ő Krisztusához csak a hit viszonya lehet, amely magának az Írásnak a meghatározása szerint a nem látott dolgokról meggyőződés? Hiába, nem szállhatunk szembe azzal, amit Krisztus Urunk mondott. Megmondta, hallottuk: „... én az én Atyámhoz megyek és többé nem láttok engem“; ez az igazság. Csak azt halljuk meg és fogadjuk el, hogy a Szent Lélek tesz bizonyoságot arról az igazságról. A mi erőnkben nincs segítség. Ha valamilyen vonatkozásban, akkor ebben a vonatkozásban van súlyos értelme ennek a megállapításnak. Valahányszor fülünkbe csendül ez az áldott név: Jézus Krisztus, elérkezünk ahhoz a határvonalhoz és beleütközünk abba a határsorompóba, amelyet éppen azért nem léphetünk át, mert onnan túlról az igazság, az élet, az üdvösség int felénk és pedig annak nem egy halovány, megtört sugara, hanem az igazság, az élet, az üdvösség a maga teljességében. Boldog az, aki elfogadja, hogy a Lélek átlenítse ezen a határvonalon. Boldog az, aki a Lélek által aláztatosan rávezetteti magát annak a vállalására, aminek megismerésére Luther Márton akar vezetni bennünket, amikor a Kis Kátében elmondhatja velünk: „Hiszem, hogy saját értelmemmel vagy erőmmel nem tudnék Jézus Krisztusban, az én Uramban hinni, sem ő hozzá eljutni, hanem a Szent Lélek hívott engem az evangéliom által.“ „Boldogok, akik nem látnak és hisznek“. Boldogok, akiknek testi szemére nézve, erre a csak az ideigvalót, a halál és ítélet alá vetettet látó szemére nézve áll ugyan az Úr megállapítása: „nem láttok engem“, de akik a Lélek által elvezetették magukat a láthatatlan látására s kibeszélhetetlen dicsőült örömmel örveleznek Krisztusban, az ő Urukban és Megváltójukban, akit ezzel a nyomorult szemmel nem látnak ugyan, de hisznek benne.

3. A Szent Lélek tiszte végül, hogy megfeddje a világot az ítélet tekintetében. S mi az ítélet? Az Úrnak ez a felelete: „hogy e világnak fejedelme megítéltetett“.

Az értelmünkkel itt sem boldogulunk. Ennek hallatára is hitetlenkedik. Megítéltetett volna ennek a világnak a fejedelme? Hagyjuk azt a kétekedést,

amely nem tudja elfogadni a sátánnak, a gonosz hatalomnak a valóságát s hallgassuk meg azokat, akik akár egyek velünk ennek a személyes hatalomnak az elismerésében, akár nem, arra mutatnak rá, hogy a gonosz mennyire elárasztotta ezt a világot s hogy ez a gonoszság milyen magasra veti a maga szennyes, félelmetes hullámaival. Megítéltetett volna ennek a világnak a fejedelme, amelyben lehetséges volt a világháború a maga borzalmaival, ahol megtörténhetik oly sok gonosz dolog? Megint csak azt kell felelnünk: Krisztus mondta, akinek szájában álnokság nem találtatott: „e világnak fejedelme megítéltetett“. Megint csak arra kell rámutatnunk, hogy ez is olyan tény, amelynek a megítélésére és elismerésére csak a Szent Lélek vezethet el bennünket. Ha csak a szemünk és értelmünk tanúságtételére hallgatunk, akkor bizony csak azt láthatjuk és hallhatjuk, ami gyökerestül kitép a szívünkéből minden bizakodást és reménységet. De ha rábizuk magunkat a Lélekre, az meg fogja tapasztaltatni velünk, hogy e világnak fejedelme csakugyan megítéltetett. Ha elvezethet bennünket a Jézus Krisztussal való életközösségre, nap-nap mellett megújuló tény, a mi életünk diadalmas ténye lesz, hogy a sátán megítéltetett. Noha el nem hallgathat ajkunkon a töredelem szava: „Isten, légy irgalmas nekem bűnösnek!“, noha orcánkon ott kell lángolnia az Isten és emberek előtt való szégyenkezés pírjának bűneink miatti, de Jézus, a bűnösök megváltója mégis meg fogja mutatni az életünkben, hogy ő valóban meggyőzte a sátánt, amikor kimondta a kereszten: „Elvégeztetett!“ Megítéltetett e világ fejedelme! Legyen áldott az Isten kegyelme, hogy az evangélium hirdetik, hirdetik nem pusztá emberi erővel, hanem vele jár a Szent Lélek bizonyágtétele s ma itt ebben a templomban, szerte a mi népünk között, itt a legalább neve szerint keresztyén világban és kiinn a pogány népek között mindenfelé hangzik a bizonyágtétel, hogy a váltság elvégeztetett, a megtesztelt és föltámadott Krisztus győzelmet vett a bűn, halál és sátán felett.

Szólt hozzánk a Szent Lélek feddő szava. Amit a Golgota keresztlépe mutatva mondott neked: elfogadtad-é? Az a bűn, ha nem vedel magad a keresztlé. Megint odaállított a feltámadott, az Atya jobbán ülő s mégis, itt is, most is, jelenvaló Krisztus elé, aki így szól: „Boldogok, akik nem látnak és hisznek!“ S hirdette, hogy Krisztus által megítéltetett e világ fejedelme. Jaj nekünk, ha hiába szólt hozzánk! Ha Krisztussal szemben megköt a hitelenség bűne, ha a láthatatlant látó igazságot nem valljuk s ha győtrődünk, mintha a Krisztus nem győzedelmeskedett volna!

A közelgő pünkösd máris hirdeti: itt az igazságnak Lelke! Fogadjuk el, hogy elvezethessen bennünket minden igazságra! Ámen!

Podmaniczky Pál †

Luther 1533. május 11.-i igehirdetéséből:

Ne a lopásért, házasságtörésért, parázнасáért, gyilkosságért és a törvény egyéb áthágásaiért kárhoztassátok a világot, erre ott van Mózes és a császár ítélete, hanem azért kell megfeddenetek a világot, mert nem hisznek énbennem.

Ezért a ti prédikációtok a világnak ismeretlen, egészen új dolog lesz, mely szerint a bennem való hiten kívül minden, a világ előtt jó és szent dolog is, bűn. És viszont azoknak, akik énbennem hisznek, minden bűnük, akármilyen terhelők és súlyosak legyenek is azok, elfedeztetnek és megbocsátatnak. Tehát mindaz, amit bennem a hívők cseleksznek, kedves az Isten előtt. Viszont a hitetlenek és istentelenek minden igeszedete és dolga bűn.

Cantate: A világ mivoltának kinyilatkoztatása.

Epistola: I. Kor. 15, 35—50.

Evangélium: János 16, 5—15.

Krisztus láthatatlanul gyakorolja uralmát a Szentlélek által. Övéi számára egyenesen jó, hogy Őt nem látják, mert ők nem a test szerinti, hanem a megdicsőült Krisztusból élnek. A gyülekezzenek le kell számolnia a test és

vér alkalmatlanságával és mulandóságával, s tudnia kell, hogy minden mulandó csak a halálon át juthat az életre.

A világtörténelemből kitetszik a világ valódi mivolta. Krisztus úgy kormányozza a világot, hogy nyilvánvalóvá váljék hitetlensége. A világ kitar eme alaphűnében annak ellenére, hogy Krisztus megszerezte számára az igazságot és az ördög erejét elvette.

A világ romlandóságában nyilatkoztatja ki a Szentlélek az igazságot. Mert a Lélek igazságra vezet. Megdicőíti Krisztust. A Krisztus igazsága pedig az, hogy Ő a feltámadás és Ő a romlandóságból romolhatatlanságba vezet, a természetes testet lelki testté akarja tenni, hogy az a mennyei ábrázatát hordja.

Krisztus a történelem Ura. Az evangélium hirdetése által készíti el a világ végét. A gyülekezet már e földön belseleg elválasztja a mulandóságtól. Az egyház ezért éneklő egyház.

Asmussen

A törvény harmadik használata

A törvény harmadik használatáról szóló tant sokáig mellékesnek tartották a dogmatika építményében. Ma ez a tan sokfelé a teológiai érdeklődés homlokterébe került.

Mit értünk a törvény három használatán?

A szokásos felfogás szerint, amelyet a legutóbbi emberöltő dogmatörténészei képviseltek, Luther, Melancton és Kálvin megegyeznek a törvénynek ú. n. harmadik használatáról szóló tanításában. A törvény első használata az, hogy az embert külsőképen féken tartja (usus civilis, politicus). A második az, hogy felfedi az ember bűnét (Luther: usus theologicus). A harmadik használat az újjászületettek (Melancton és a Formula Concordiae) vagy a hívők (Kálvin) számára van érvényben. A harmadik használat lényegileg abban különbözik a másik kettőtől, hogy a törvénynek az újjászületettek vagy hívők számára informátori, útbaigazító jelentősége van (usus didacticus).

Tanítja-e Luther a törvény harmadik használatát?

Hogy használható-e a törvény a „harmadik módon“, annak megítélésénél a legdöntőbb lutheri tétel ez: a keresztyén ember egyszerre igaz és bűnös, simul iustus et peccator.

Visszaélünk Luther kifejezéseivel, ha mai tartalommal használjuk azokat. Amikor Luthert olvassuk, és ezekkel a kifejezésekkel találkozunk: „megtértek“, „újjászületettek“ — nem szabad úgy értenünk ezeket, mint ahogyan ma szokás érteni. Kötelességünk úgy érteni, ahogyan Luther értette őket. Ezek a kifejezések mai színüket és tartalmukat a pietizmustól kapták. Luther szerint a megtérés elsősorban nem pszichológiai történés, hanem Krisztus jövele a Szent Lélek által a szívünkbe. Luther számára az a döntő a megtérésnél, ami objektív: Krisztus jön. A pietizmus (és a methodizmus) elszubjektívizálja a megtérést, döntőnek azt találja, ami az emberben történik. Luther számára a megtérésnél a legfontosabb az, hogy ami-

kor az ember az ige hatása alá kerül, Krisztus költözik beléje. Azonban ez nem azt jelenti, hogy a megtéréskor az őember eltűnik. Ellenkezőleg: mindaddig, míg az élete tart, az ember megmarad őembernek. Csak a halálban pusztul el végleg az őember. A megtérés és újjászületés Luthernél nem azt jelenti, hogy bizonyos időponttól kezdve az ember valami egészen mássá lesz, mint ami azelőtt volt. Természetes, hogy nyárspolgári mérték beáll bizonyos változás a keresztyénné lett ember életében. Isten előtt azonban és Istentől irányított lelkiismerete előtt megmarad bűnös embernek, sőt növekedik bűnei látásában. Ha a megtérés és újjászületés egyszermindenkorra szóló, pontosan elhatárolható történés, akkor alapjában véve a metodizmus megszentelődésánához jutunk. Tehát először van a megtérés, s ezt követi aztán a megszentelődés emelkedő íve. Az embernek megváltozik a habitusa, mindig szentebb lesz, úgyhogy habituális szentségről beszélhetünk az életében. Viszont ha Luther szerint a megtérés és az újjászületés minden nap megújuló történés, akkor a megigazulás és megszentelődés egymásban lévő dolgokká lesznek. Az így megvalósuló szentség nem habituális, hanem imputatív. Valami teljesen „idegen szentség“. Amikor keresztyének vagyunk is, külsőképpen törvény és bűn alatt vagyunk. A keresztyén ember lelkiismeret szerint, a hit által valójában szabad a törvénytől, de a törvénynek éppen az elpusztulni nem akaró ó-Ádám miatt még van lehetősége arra, hogy szorongassa. A keresztyén abban hasonló más emberekhez, hogy a törvény rá is épp úgy érvényes, mint mindenki másra. Hiszen a keresztyén ember nemesak új ember, hanem egyúttal őember is, tehát feltétlenül rászorul arra, hogy a törvényt is prédikáljuk neki, mégpedig a törvény első és második használatát. Ha *pusztán* új ember volna, akkor juthatna szóhoz a harmadik használat. Mert a megújult embernek immár nem lenne szüksége arra, hogy a törvény feddje, megítélje és kárhoztassa, hanem csak arra, hogy bizonyos információkat adjon, eligazítsa az új életben.

A Luther-kutató teológusok csapatában majdnem teljesen egyöntetű az a vélemény, hogy a törvény harmadik használata nem illeszthető bele szervesen Luther teológiájába. A svéd Ragnar *Bring* és a finn Lennart *Pinomaa* Luther felfogásának összegzéséből következtetik, hogy Luther a törvény harmadik használatát semmi esetre sem taníthatta.

Amit ők a teljes Luther ismerete alapján állítanak, azt Werner *Elert* erlangeni professzor irodalomtörténetileg is bizonyítja. Kimutatja, hogy Luther 1531-ben a nagy Galata-előadásában még semmit sem tud a törvény harmadik használatáról (kinyomatva 1535-ben), bár a törvény és evangélium viszonyával itt foglalkozik a legrészletesebben. Az 1537-ben megjelent Schmalkaldeni Cikkekkben sem találjuk nyomát ilyenféle tanításnak. Viszont alig egy évvel később, 1538-ban, az antinomisták elleni második vitájának a végén már egyszerre ő is háromféle használatot tanít. Itt feltétlenül valami hibának, zavarnak kell lennie — állítja *Elert*, hogy ilyen máról-holnapra csak úgy véleményt változtatott ezen a döntő ponton a reformátor. Vizsgálat alá vette *Elert* tehát a rendelkezésre álló kézírato-

kat, amelyek megőrizték a kérdéses disputációt. A kéziratok nem Luthertől származnak, hanem hallgatói készítették jegyzeteket a disputáció lefolyásáról. Kilenc kézirat maradt fenn erről a disputációról. A kilenc közül csak kettő tartalmazza a kritikus végső mondatokat, amelyek szerint Luther a törvénynek három használatáról tud. Ezek közül az egyik egy rossz, közelebbről nem datálható másolat, a másik *Alektriandertől* származik. Elert egyszerűen megnézte, mikor is írták be ezt az Alektriandert először a witterbergi egyetem anyakönyvébe? 1550-ben! A kérdéses disputáció viszont 1538-ban zajlott le, tehát ez az ember egészen bizonyosan nem lehetett fültanuja a vitának. Vagy Alektriander — vagy ha ő is csak másolta ezt a kéziratot, az, akiéről másolta — közönséges hamisító volt. A kritikus mondatokat ugyanis Melancthon 1533-ból való Locijából csaknem szószertint kiírta és utólagosan Luthernek a szájába adta. Azzal, hogy Elert ezt a hamisítást kiderítette, elesett az egyetlen szöveg, ahol Luther a törvénynek harmadik használatát tanította volna. Bring és Pinomaa teológiai megfontolásai ezáltal irodalomtörténetileg is megerősítést nyertek.

Kálvin tanításában viszont annál határozottabb helyet foglal el a törvény harmadik használatáról szóló tan. *Kálvin* szerint a törvénynek a hívők számára informátori (útbaigazító) feladata van. Vagyis a hívőnek már nincs szüksége arra, hogy a törvény őt feddje, elítélje, kárhoztassa, hanem mostmár csak arra, hogy a törvény informálja, eligazítsa, mit kell tennie, hogy Istennek tetsző módon éljen. A törvénynek ilyen pusztán informátori feladatáról Luther nem tud semmit. Szerinte a törvény mindig vádol és bűnösökké tesz bennünket Isten előtt. A hívőket is vádolja és bűnösökké teszi. A hithez mindig hozzátartozik a bűnbánat. *Kálvin* teológiájában a törvény szabályozza az embernek Istenhez való egész viszonyát. Az evangélium csak tisztábban manifesztálja azt, amit Isten akar. Így tehát a törvény, nevezetesen annak harmadik használata, *Kálvin* egész teológiájának a középpontjába kerül. Luther teológiájában viszont a törvény és az evangélium reáldialektikai ellentétben állanak egymással. Vagyis mikor az egyik beszél, a másiknak hallgatnia kell. A törvény ítél, az evangélium megkegyelmez. A törvény az újjászületett, a hívő ember felé is Isten ítéletét és feddését hirdeti. Tény az, hogy útbaigazítással is szolgál Isten akarata felől, de ez az útbaigazítás is csak arra jó, hogy a törvényben, mint tükörben meglásam Isten akaratától elhajlott utamat, s nem szolgál arra, hogy az új életben eligazgasson. Luther tehát nem tanítja sehohol a törvény harmadik, informátori használatát.

Tanítják-e hitvallási irataink a törvény harmadik használatát?

Luthernek egyik kátéjában sem lehet nyomát találni annak, hogy a tízparancsolattal kapcsolatban a hívők és nem hívők egymástól különálló csoportot képeznének. Eppen ellenkezőleg! Mindenki-nek azt mondja a Káté, hogy nekünk félnünk kell Isten haragjától, azért ne vétkezzünk ezek ellen a parancsolatok ellen. Nekünk szeretnünk kell Istent, bízunk kell Őbenne és szívből parancsolatait sze-

rint kell élnünk. A törvénynek tökéletes megtarthatóságáról szó sem esik a *Kis Kátéban*. Sőt azt halljuk, hogy mivel mindennap vétkezünk, nem érdemlünk mást, csak büntetést. Alapjában véve ugyanazt találjuk a *Nagy Kátéban* is. Egyetlen szóval sem említi Luther, hogy a parancsolatok megtartásában valamiféle különbség volna a hívők és nem-hívők között. Sőt inkább tudomásunkra adja, hogy senki sem lehet olyan tökéletessé, hogy akár csak egy parancsolatot is be tudna tölteni a tíz közül. Ehhez még szükségünk van a Miatyánkra és a hitre, amelyek által kérjük és elfogadjuk az erőt.

A *Schmalkaldeni Cikkekből* is van egy rövid fejezet a törvényről. Itt sem lehet nyomát találni a harmadik használatnak. (III:2).

Az *Ágostai Hitvallásban* többféle vonatkozásban és szempontból van szó a törvényről (20, 23. és 26.). Az Á. H. szerint az emberi akarat bizonyos mértékben eljuthat valamelyes polgári erénységre (äusserlich ehrbar zu leben). Ez azonban nem az az igazság, amelyet Isten követel (18. cikk). Valóban beszél arról, hogy a hitnek meg kell látszania a jócselekedetekben. Gondosan ügyel azonban arra, hogy az érdemre való törekvésnek még a gondolata se merüljön fel. Hogy miért kell engedelmeskedni Istennek, erre a kérdésre nem célhatározóval, hanem okhatározóval felel. Nem azért, hogy üdvözüljünk, hanem azért, mert az Isten akarata. (6. és 10. cikkek). Egyetlen mondatot sem tudunk mutatni az Ágostai Hitvallásban, amelyből az derülne ki, hogy a hívőknek valami különös módon kellene betölteniök a törvényt, mondjuk a harmadik használat értelmében.

A *Formula Concordiae* mégis háromféle használatát különbözteti meg a törvénynek. Éppen ez teszi zavarossá a helyzetet s kelti azt a látszatot, mintha egyházunk hivatalos tanításában benne volna a törvénynek harmadik használat is.

Bring professor mutatott rá arra, hogy a *Formula Concordiae* az újjászületés pietisztikus értelmezésének a hatására mindezideig tévesen értelmezték. Általában az volt a vélemény, hogy a *Form. Conc.* tanítja a törvény harmadik használatát. Bring szerint ez az irat a törvénynek pusztán informátori jelentőségét egyáltalában nem ismeri. Ha az újjászületettek a Szent Lélektől vezetettek, egyáltalán nincs szükségük a törvényre, tehát a harmadik használatra sem. Ha azonban az ó-Ádámot nem veszítették el, a törvény mindig újból és újból gyakorolja felettük kárhóztató, feddő, büntető hatalmát, s nem pusztán valamiféle informátori funkciót.

Benkton svéd teológus azt állítja, hogy a *Form. Conc.* nem tanítja a törvény harmadik használatát, hanem rendkívül ügyesen ismerteti az erre vonatkozó különböző tanításokat.

Pinomaa szerint a *Form. Conc.* szóhasználata már az *Epitoméban* rendkívül óvatosan mutatkozik. A Luther halála utáni viták és teológiai tisztázódások világosan tükröződnek benne. A lehetőség szerint a harmadik használat álláspontjára helyezkedik, de csak külsőképpen, az által, hogy három használatról beszél. De harmadik használaton távolról sem azt érti, amit Kálvin vagy Melancthon értett, s őrizkedik attól, hogy a hívők vagy újjászületettek számára más

jelentőséget adjon a törvénynek, mint a hitetlenek számára. Tehát nem mondja a hívők számára pusztán csak informatornak a törvényt. Ellenben Luther felfogásával teljesen megegyezőleg állítja, hogy újjászületettek és újjá nem születettek számára a törvény egy és ugyanaz: Istennek változhatatlan akarata. Teljesen megegyezik Lutherrel az, amit a Form. Conc. vonatkozó cikke az Affirmatívában mond, hogy az igazán hívők szabadok a törvény átkától és kényszerétől, viszont azért mégsínesenek törvény nélkül. Az is lutheri, amit a Negatívában mond: tévtannak bélyegzi azt, hogy az igazaknak és igazán hívőknek ne taníttassék a törvény. Tehát csak forma szerint van három használat a FC-ban s itt a harmadik használat nem jelent mást, mint hogy a törvény érvényes az újjászületettekre is. Luther nem érezte szükségesnek, hogy ezt harmadik használatnak nevezze s azért maradt meg a két használat mellett.

Összefoglalólag azt kell tehát mondanunk, hogy hitvallási irataink sem tanítják a törvény harmadik, informatóri használatát.

Tanítja-e a Szentírás a törvény harmadik használatát?

Sem Luther, sem a hitvallási iratok önmagukban véve nem tekintélyek számunkra ennek a kérdésnek az eldöntésében. Rájuk azért hallgatunk, mert hitünk szerint helyesen kommentálják a Szentírást. Alaposabb tanulmányt igényelne, hogy ebből a szempontból tanulmányozzuk a Szentírást, itt csak néhány alapvető szempontra utalunk: vajjon bizonyítható-e a Szentírásból a törvény harmadik használatát?

Döntő annak a meglátása, mi az Isten akarata az emberrel? „Azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön és az igazság ismeretére eljusson“ (I. Tim. 2:4). „Az Isten akarhatja a ti szentté lételetek“ (I. Thess. 4:3). A törvény is Istennek ezt az akarátát szolgálja, még pedig nem az által, hogy informálva az embert Isten akarata felől tökéletességre juttatja, hanem az által, hogy felfedve és kárhoztatva az ember bűnét Krisztusra vezérlő mesterré lesz. Így Krisztus váltsága által, az Ő igazságában és szentségében részesülve, lesz szentté az ember. Honnan kapja a hívő új életének az irányítását, miután a törvény elvettetett? Nagyon fontos figyelniük arra, hogy erre a kérdésre felelve Róm. 6:1 és következő versekben egy szóval sem utal az Ótestámentumra, hanem egyedül Krisztushoz hív, a vele együtt való meghalásra és feltámadásra. Ez a tartózkodás az Ótestámentum törvényére való utalástól annál is inkább figyelemre méltó, mert gondoljuk meg, milyen sokban megkönnyítette volna a pogányok nevelésének amúgy is nehéz munkáját a törvény újból való bevezetése. „A Jézus Krisztusban való élet lelkének törvénye megszabadított engem a bűn és halál törvényétől“ (Róm. 8:2). Méltán feltételezhetjük tehát, hogy Pál nem tudná elfogadni azt, amit később kezdtek a törvény harmadik használatának nevezni. Amikor Pál a hívőknek gyakorlati tanácsokat és figyelmeztetéseket ad, nem pusztán azt akarja, hogy a keresztyéneket csak informálja, hogyan kell Krisztus akarata szerint élni, hanem intései és figyelmeztetései

újból elítélik és feddik a keresztyén emberben is meglévő ömbert, hogy újból Krisztus kegyelmére és bocsánatára utaltassék az ember. A törvény harmadik használata a Szentírásból nem bizonyítható.

Figyelmeztető útjelző

a törvény harmadik használatáról szóló tanítás a teológia útelágazásán. Érdeemes komolyan venni és ügyelni az irányra: kálvinizmus vagy lutheránizmus?

(*Felhasznált irodalom:* 1. Prof. Werner Elert: *Tertius usus legis. Lutherische Weltrundschau*, 1. Jahr. Heft 3. Januar 1949. — 2. Prof. Lennart Pinomaa: *Lain kolmannesta käytöstä. Teologinen Aikakauskirja*, 55. vuosikerta, No 2, 1950.)

Lupták Gyula

Valóban nem szólhatunk a törvény harmadik használatáról?

Több szempontból is nagyon értékes és időszerű Lupták Gyula cikke a törvény harmadik használatának kérdéséről. A cikk dogmatikai, de Lutherkutatói szempontból is egészen újszerű megvilágításba helyezi a kérdést, miközben izeltőt ad mai világhíres lutheri teológusok gondolkozásából. Nem kisebb a gyakorlati jelentősége sem: főképpen az ébredési keresztyénség számára döntő egyházunkban e kérdés tisztázása.

A cikknek helytálló és aláhuzandó megállapítása, hogy a hívő, „újjászületett“ emberre is ránehezedik a törvény ítélete; igaz, hogy ezt az ítéletet újra meg újra legyőzi az evangélium, a kegyelem. A törvény feddő szerepe nem jár le véglegesen soha a keresztyén ember életében halála napjáig. A törvény „második használata“ a hívő keresztyén ember életében elhagyhatatlan valóság. Naponként kell, hogy Isten törvénye bűneinkre rámutasson, feddjön, megítéljen, mindezzel Krisztus keresztségéhez, az ingyen kegyelemről szóló evangéliumhoz űző mester legyen az életünkben. Az „újjászületett“ ember önmagábanvéve semmivel sem kevésbé bűnös, mint akármilyen nyilt istentagadó; az istentagadó és a régen „megtért“ keresztyén egyformán egyedül csak Krisztus váltáságért, Isten ingyen kegyelméből hiheti üdvösségét és a bűnbocsánatot. Baj volna, ha akadnának olyan keresztyének, akik meghaladottnak tartanak a törvénynek összetörő korbácsát a hívők számára. Igaz, hogy az is végzetes tévedés lenne, ha a törvény kárhóztalása nem adná át a helyét újra meg újra az evangélium vizsgálásának. Pál apostolnak ez a szava: „Nincsen immár semmi kárhóztalásuk azoknak, akik Krisztus Jézusban vannak“ (Róm. 8, 1.) — a keresztyén ember életében elszakíthatatlan a megelőző vergődéstől: „Ó én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg engem?“ (Róm. 7, 24.) Nem úgy áll a dolog, hogy az utóbbi a mult, az előbbi pedig a jelen a keresztyén embernél, hanem mind a kettő együtt mindig jelen a számára. A törvény betöltésére képtelen hívő ember újra meg újra kétségbeesetten tusakodja ki a törvény *valóságos* súlya alatt az evangélium bizonyosságát: „Hálát adok Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által“ (Róm. 7, 25.) Nagyon tanulságos volt ebből a szempontból Nygren írásmagyarázati cikke a Lelkipásztor 1950 július—augusztusi számában.

Ennek a helyesen meglátott és soha eléggé nem hangsúlyozható evangéliumi igazságnak érvényesítése közben azonban Lupták Gyula cikke a vita hevében néhol túlmegy a bibliai igazságon, s itt-ott állandul a kivédeni szán-

dékoltt lévedés ellenkező végletébe. Helyesen mondja több helyen is: a törvénynek nem lehet *pusztán* (a kiemelés tölem van) útbaigazító (informátori) szerepe az „újjászületett“ ember életében. Vagyis a keresztyén ember életében a törvénynek nem lehet *csak* a harmadik használatáról beszélni, hanem elsősorban szükséges a második használata. Ugyanezért küzdenek az idézett jelentős lutheri teológusok is. De a cikkíró nem elégszik meg ezzel, hanem — itt lendül a bibliai vonalon túlra — a törvény harmadik használatát a második használata *mellett és után* sem véli fenntarthatónak. Mintha a törvénynek nem lenne a hívő keresztyén ember életében feddés mellett és után másodsorban — mégpedig az evangélium vizsgálását követően — tanácsadó szerepe: *Így élj* hálából az Isten kegyelméből! Mintha Luther a Kis Kátében a lízparancsolat magyarázatát csak azért írta volna meg, hogy azzal felárja a jóra való tehetetlenségünket és nem azért is, hogy a keresztyén gyermekeknek és szülőknek tanácsot adjon a hétköznapi területén a helyes keresztyén életre. Pál apostol vagy bárki más Krisztustól megragadott ember életváltozásának etikai oldalát nem lehet bagatellizálni azzal, hogy — miként a cikkíró mondja — „nyárspolgári mérték szerint áll be“ csak bizonyos változás a keresztyénné lett ember életében. Ismétlem: *ugyanúgy* rászorol a bűnbocsánatra, mint előzőleg, de mégsem csak „nyárspolgári változás“ a Krisztushoz talált embernek bűneivel való harca. Nem követhetünk el exegetikai erőszakot az apostoli leveleken s dogmatikai fortélyal sem vehetjük ki belőlük mindazt a *tanácsot*, amit a keresztyén élet élésére útbaigazításként, biztatásként, pozitív feladatként ad, — sokszor Krisztuslag „nyárspolgári“ etikai kérdésekben is, mint például az egymásnak való tiszteletadás vagy a vendéglátó szeretet (Róm. 12, 10. Zsid. 13, 2.), de amelyekről minden esetben kiderül az összefüggés a Krisztus-hit centrumával. A Római levél 12-ik fejezetében vagy az efezusi levél 4. fejezetének végén, vagy a „házi táblákban“ és számtalan más helyen lépten-nyomon találkozunk a törvénynek informatív, útbaigazító használatával. Pál valóban nem tud a törvénynek *pusztán* informátori feladatáról, de nagyon sokat tud mondani erről is. Az evangélium meghamisítása lenne, ha a hívők számára a törvényt csak tanácsadóként értelmeznénk, de az evangélium megcsönkítése lenne, ha a törvénynek az új életben tanácsadó szerepét — a Krisztus váltságához korbácsoló feladata mellett és után — észre nem vennénk.

Igaz, hogy Isten Lelke belülről és nem a törvény külső eröltetésével vezetgeli a hívő embert az Isten akaratának való engedelmességre, de a Szentlélek mindig az ígéhez kapcsolódik, tehát a törvény harmadik használatát nyújtó ígéhez is. Isten ígéje által ad tanácsokat a keresztyén életre.

Kétségtelen, hogy a törvény harmadik használata ilyen teológiai fogalmazásban csak Melanchtonnál kerül elő, de — amint Scholz László is egyik legutóbbi előadásában mondotta — ez a tanítás nem tartható Luther-ellenesnek. Most az nem érdekes számunkra, hogy Melanchton vagy Kálvin miként értelmezték a törvény harmadik használatát, a fontos az, hogy a *helyes* értelmezésében — ahogyan azt a fentebbiek vonalában a Formula Concordiae képviseli, Luther a Kis Kátében használja és Pál apostol állandóan alkalmazza — meg ne rendüljünk, hanem éljünk vele a bűnbocsánat evangéliumának újra meg újra való hirdetése és elfogadása után.

Azt az ellenvetést lehetne tenni, hogy vajjon Isten törvénye ezek szerint más a hitetlenek és más a hívők számára? Egyáltalában nem. Isten törvénye egy és ugyanaz. Akár féken tart, akár bünt felfed, akár az új életben tanácsol. De három különböző funkcióját különbözteti meg a törvény három használatáról szóló tanítás. Lehet vitatni, hogy szerencsés fogalmazás-e a törvény három használatának kifejezése, de e meghonosodott teológiai szakkifejezés

helyességétől függetlenül azt már alig lehet vitatni, hogy a törvénynek a hívő keresztyén életében útmutató szolgálata is van.

A törvény harmadik használatát nehéz lenne egyszerűen kálvinizmusnak tartani s nem lehet fenntartani különleges lutheránus kincsnek a bűnbocsánat evangéliumának hangsúlyozását sem, főképpen a mi időnkben nem, amikor a legjelentősebb református teológusok képviselik az evangélium elsőbbségét a törvénnyel szemben. De ennek inkább örülni lehet, hiszen az evangélium nemcsak a miénk, hanem az egész keresztyénségé s boldogok lehetnének, ha az evangélium kiemelése egyre kevésbé lenne csak evangélikus sajátosság.

A törvény második használata, az evangélium vigasztalása és a törvény harmadik használata gyakorlati összefüggésének megvilágítására idézek az Új Harangszó 1950 augusztus 13-i számában megjelent bibliaolvasó tanácsok közül: „Figyeld meg, hogy az olvasott szakasz törvényt vagy evangéliumot hirdet-e? Azaz Istennek követelő akaratát találjuk-e benne: milyen életet kíván tőlünk az Isten, — vagy pedig az Isten örömhírét: mit ad nekünk az Isten? Az Isten követelő törvényének tükrében vizsgáljuk meg magunkat és bánjuk meg bűneinket. Bűnbocsánatot és sok más ajándékot ígérő szavának pedig higyjünk bizodalmasan: amit Ő mond, az így van. Közben ne feledkezzünk meg, hogy az Isten igazi szava nem a korholó törvény, hanem a vigasztaló evangélium. A törvény arra való, hogy megrettent lelkiismerettel keressük az Isten kegyelmét, amely készen van Jézus Krisztus keresztyénében. Nem kell érte semmit tennünk, csak hinnünk, hogy Isten Krisztus érdeméért az istentelent és a bűnöst — s melyikünk ne maradna az halálunk napjáig — igaznak fogadja el. Isten bocsánatának és más ígéréteinek hittel való elfogadása után keress meg, hogy nincs-e az ígének valamilyen tanácsa, útmutatása a mindennapi keresztyén életed számára. Mire bízta, hogy megtedd? Mitől óv? Merre igazgatja lépteidet? A bűnbocsánatot hittel elfogadó ember nyugodt szívvel indulhat Isten akaratának teljesítésére, mert szerető Mennyei Atyja van, aki elfedezi bollaadozásait. Keresd meg hát, hogy milyen ponton akar az Isten harcot támasztani benned bűneiddel, kísértéseiddel, s vívd azt a harcot a bűnbocsánat békességével. E tanácsok összefoglalása: olvasd a Bibliát bűnbánattal, hittel és engedelmességgel.“

E néhány sor csupán kiegészítés a megelőző cikkhez, hogy Lupták Gyula és a hivatkozott lutheri teológusok előtt lebegő tulajdonképpeni evangéliumi igazság tisztábban, félreérthetellemből, teljességében állhasson elénk.

Veöreös Imre

Tudom, Uram Jézus, hogy magammal is adósod vagyok, mert Te teremtettél és Te váltottál meg engem, emberré lettél érettem s ha saját-magamnál többem volna, akkor azzal is és annyiszorta többel tartoznám néked, amennyivel nagyobb vagy nálamnál, akiért magadat odaadtad. Látod, Uram, hogy semmim sincs, s ami vagyok, s amim van, azt sem tudom néked adni nélküled. Vonj hát te magad engemet magadhoz, hogy tiéd legyek szeretettel és engedelmességgel, ahogy a teremtéssel és megváltással egész valóm ügyis a tiéd, ki élsz mindörökké. Amen.

(Augustinus)

Visszhang

Thurneysen „Törés a lelkipásztori beszélgetésben“ c. értekezésére

Többször el kellett olvasnom a februári számban közölt értekezést, mire azt valóban részleteiben is megértettem. Nem „tejnek itala“ volt, hanem „kemény eledel“. Szinte sorról-sorra kellett megbirkózni vele. Itt most igyekszem röviden summázni azt, ami a cikkből bennem maradt, a nálam keltett visszhanggal együtt.

1. A lelkipásztori beszélgetés tartalma *nem tanácsadás*, hanem a *bűnbocsánat* hirdetése. Számomra ennek a tételnek igaz voltát annak az igazságnak a felismerése igazolja, hogy Jézus Krisztus nem jótanácsok adása céljából jött erre a földre, hanem hogy *bűncseket* verjen le. A *bűn bűncseit*. Jézus Krisztus a ma munkálkodó követeket sem azért állította szolgálatba, hogy az embereket megtanítsák „*papi jótanácsokkal*“ a legnehezebb helyzetekben való kifútakra és böles megoldásokra, hanem azért, hogy az evangéliummal „a szegényeknek örömet, a foglyoknak szabadulást és a megkötözötteknek megoldást“ hirdessenek. Világosan látom, hogy minden olyan lelkipásztori beszélgetés *meddő*, amely tartalmilag nem a *bűncsek levezetésében* látja szolgálatának tartalmát, sőt az ilyen egyszerűen nem is nevezhető *lelkipásztori* beszélgetésnek, hanem csak valami társalgásnak.

2. A legtöbb esetben azonban azok, akik hozzánk jönnek lelkipásztori beszélgetésre, vagy akiket házról-házra járva, mi keresünk fel ezzel a szolgálattal, a velünk való beszélgetéstől éppen nem a *bűnük leleplezését* és a *bűnbocsánat hirdetését várják*, hanem sokszor megelégednek előttünk való „kipanaszkodásukkal“, adott nehéz helyzetükben való együttérzésünkkel és résztvevő megértésünkkel, jótanácsok adásával, saját álláspontjuk igazságának részünkről való „szentesítésével“, vagy esetleg valami konkrét segítség kilátásba helyezésével. Mások a maguk beállítottságának megfelelően lélektani, morális vagy világnézeti vonalon várnak megoldást. Vagyis az emberek igen nagy többsége *horizontális síkban gondolkodik, beszél és vár kiútakat*.

A lelkipásztor viszont — ha csak nem akarja a rábizott ügyet orvulni elárulni — ugyanakkor, amikor *megértéssel* elfogadja azt az élethelyzetet, amelyben a beszélgetést folytató gyülekezeti tag van, *igyekszik magával vinni a beszélőt* a horizontális síkból a *vertikális síkba*, oda, ahol Isten igéjének a fénye esik reá a kérdéses problémára. Vagyis a lelkipásztor felebarátján nem emberi tanácsokkal akar segíteni, hanem *Isten le nem alkudott üzenetének hirdetésével*. Az Isten üzenete pedig mindig pörére vetköztet: megmutatja minden zavaros, nehéz élethelyzet kiinduló okát, a *bűnt*, de ugyanakkor megmutatja a szabadulást, a megoldást és rendeződést a *bűnbocsánat hit-tel való elfogadásában*. Mivel az emberi vélekedések síkjára, a horizontális síkra, az Isten síkja vertikális sík, 90 fokos szögben esik reá, azért a lelkipásztori beszélgetésben itt bekövetkezik az a *törés*, amelyről Thurneysen szól. Ez a törés közelebbről úgy jön létre, hogy

az Isten véleménye mindig valami *egészen más*, mint az ember véleménye. A lelkipásztornak mindig ezt az *egészen mást* kell hirdetnie, amely minden emberi útkeresést és megoldást ideiglenesnek minősít, azokat felforgatja, de egyben minden emberi élethelyzetből a bűnbocsánatot hirdetése által kivezet és megszabadít. Megszabadít a zsákutcába vezető bűntől és kivezet a Jézus Krisztusban való új életbe.

3. A lelkipásztori beszélgetésben a feltétlenül szükséges törést sokszor a felebarátunk iránti *hamis kíméletből* igyekszünk elkerülni. Esetleg nem akarjuk „megbántani“ az úgysis nehéz helyzetben, gyászban és vesztességében, az őt ért „igazságtalanságokban“ vergődő embert. „Nem szabad most még a bűneit emlegetni és a bűnbocsánatot-nyerés szükségességére felhívni a figyelmet“ — gondoljuk sokszor. Ez a „kímélet“ pedig az ördögtől van, aki igen szívesen eltűri, hogy valakivel együttérezzünk, neki jótanácsokat adjunk, csak azt nem tűri, hogy a szegény, bűnös, megkötözött ember felett elhangozzon a bűnbocsánatot evangéliuma. Ott, ahol a lelkipásztor a lelkipásztori beszélgetésekben tud ilyen „kíméletesen“ szolgálni, ott a lelkipásztor szívét még nem égeti a másik ember *üdvösségének* kérdése.

4. Máskor meg a *magunk kímélése* miatt nem vállaljuk a lelkipásztori beszélgetésben szükséges törést. Attól félünk igen sokszor, hogy ha az adott helyzetben pl. egy modern, egyházától elidegenedett individualistának, vagy egy valóságos hitben ugyan nem élő, de „keresztyén világnézettel“ dicsekedő embernek, vagy egy „kultur-protestánsnak“, vagy egy paráznának, iszákosnak, stb. megmondjuk, hogy „hit nélkül lehetetlen Istennek tetszeni“, vagy hogy ha benne marad jelenlegi állapotában, az véglegesen kárhozatot fog jelenteni, — akkor *ránk fog neheztelni*. Már pedig azt nem vállaljuk, hogy e miatt elidegenedés legyen köztünk és gyülekezetünk ilyen tagjai között. Ebben az esetben az irántam való tisztelet fenntartása fontosabb számomra, mint a másik bűnből való szabadulása és üdvössége. — Így leszünk híveink *cinkostársai* a bűnben, de semmiképpen sem lelkipásztorok. — Gyülekezeti lelkészek szokták mondani az egyhetes evangélizációra hozzájuk érkező lelkészeknek: „Te ráterítetted XY-ra a vízeslepedőt, mert te pár nap múlva továbbmégy. De én nem mondhatom meg szemébe a bűnét és nem kínálhatok számára a bűnbocsánatot szabadulást, mert nekem továbbra is itt kell maradnom és vele együtt kell a gyülekezetben élnem. *Önzés!* Magam kímélése!

5. Van aztán úgysis, hogy vállaljuk a lelkipásztori beszélgetésben a törést, de ez a *törés hamis törés*. Nem „egészen mást“ hirdetünk, mint az emberi vélekedés, hanem az „egészen másból“ csak valamit: rendesen a magunk megnyugtatóására. Nem 90 fokos szögben esik rá Isten üzenete a kérdéses emberi élethelyzetre, hanem legfeljebb úgy 10 fokos szögben, hogy nagyobb felháborodás azért ne legyen. Pl. jön valaki, aki arról panaszkodik, hogy a menyé egy kiállhatatlan teremtmény, aki őt állandóan zaklatja és nem hagy néki békét. Érezzük, hogy itt kellene valamit mondani abból az *egészen másból*, amit az

Isten ránk bízott. És kb. ilyent mondunk: „Bizony nagyon sajnálom kedves testvéremet. Együttérzek magával. Nagyon nehéz lehet a helyzete. De azért csak ne keseredjen el, majd csak az Isten megoldja a kérdést és majd csak megváltozik a menyé. Addig is legyen türelemmel. Ne keseredjen el. Isten majd ad erőt az elhordozásra.“ — Látszólag ebben az esetben megvan a *törés*, hiszen az Isten nevével operálunk. Mégis *hamis* a törés. Nekünk ebben az esetben pl. nem arról kell beszélnünk, hogy majd az Isten megváltoztatja a *menyét*, hanem arról, hogy a panaszkodó asszony el tudja-e mondani *magáról* és nem a menyéről, hogy a „bűnösök között első vagyok én“. Ugyanakkor tud-e bűnbánatot tartani a *maga* bűnei miatt és tudja-e várni szomjúsággal az Isten bűnbocsánatát. Ez tartozik a panaszkodó asszonyra. Ha ugyanis ő bűnbocsánatot nyer, akkor békeséggel hordozza helyzetét és tud könnyörögni menyé békeségéért is.

Vagy pl. jön valaki hozzánk, aki elvesztette bizonyos oknál fogva az egész vagyonát. Panaszkodik az őt ért igazságtalanságok miatt. Nagyon könnyen beletévedünk részvéből ilyen vigasztalásba: „Bizony nagy igazságtalanság ez. Borzasztó dolog. De azért csak ne csüggedjen el. Isten igazságos Isten. Csak várjon türelemmel. Isten malmai lassan örölnek.“ — Itt is Istennel vigasztalunk, reá hivatkozunk, mégis *elárultuk* Isten ügyét. Egy gyékényen árultunk azzal, aki panaszkodott. Ezt az embert a beszélgetés folyamán nem a maga igazságában kellett volna megerősíteni, hanem kb. ilyen dolgokat kellett volna mondanunk: „Tudja-e, hogy mindenünk az Istené. Mi csak sáfárok vagyunk. Vajjon a bálványát siratja-e vagyonában, amit talán még az Istennél is jobban szeretett? Tudja-e, hogy esete nagy igazságtalanságnak látszik, de a bűneink miatt kívánhatunk-e jobb bánásmódot az Istentől? Nekünk Istennel szemben semmihez sincs *jogunk*. Mi *kegyelemből* élünk. És ha Isten elvette, akkor az üdvösségünk szempontjából nem volt rá szükségünk. És azt se felejtse el, hogy Jézus ezt mondotta: „Ne gyűjtsetek magatoknak földi kincseket, amit a rozsdá és a moly megemészthet, hanem gyűjtsetek magatoknak kincseket a mennyben“. — Akkor volt eredményes ez a lelkipásztori beszélgetés, ha a panaszkodó meg tud alázkodni Isten keze alatt, meglátja nem a mások, hanem a maga bűnét és kéri arra Isten bocsánatát. Csak ez adhat életének megoldást.

6. Ugyanakkor, amikor hangsúlyozzuk, hogy minden igazi lelkipásztori beszélgetésben meg kell lenni a *törésnek*, azt is nyomatékosan meg kell mondanunk, hogy ezt a törést nem lehet „lelki meghoránással“ kiesikarni. Bármennyire azt tartjuk szem előtt az egész beszélgetés folyamán, hogy a horizontális síkból átmenjünk a vertikális síkba, az emberi vélekedések és megoldások síkjából az Isten üzenetének meghallására, mégis ezt nem lehet *sürgetve kierőltetni*. Tehát pl. elhibázott az a lelkipásztori beszélgetés, amely mindjárt így kezdődik: „Mi van a bűneiddel? Megtértél-e már? Van-e békeséged?“ Így soha nem fejlődhetik ki igazi lelkipásztori beszélgetés. Így a könnyebb oldalát fogtuk a dolognak. Mert a fölényeskedő módszerét választottuk. Úgy beszélünk a hozzánk jövővel, mintha a szószék magasságából szólnánk. Pedig a lelkipásztori beszélgetés

nem szószéken folyik! „Téríteni“, „misszionálni“ akarunk azonnal, ahelyett, hogy türelmesen meghallgattuk volna felebarátunkat, felvettük volna gondját, odaléptünk volna helyébe és együttes tusakodással jutottunk volna el az Isten bűnbocsátó evangéliumának meghallásához. Az ilyen „lelki-rohamos“ lelkipásztori beszélgetés nem lehet eredményes, mert nem őszinte találkozásból fakadt. A lelkipásztor *éretlen gyümölcsöt* akart lerázni nagy erővel, abban a hitben, hogy igen jól csinálja. Sokkal több lelkipásztori tapintattal, felülről kapott bölcsességgel, felebarátunk mellé való őszintébb odaállással kell végeznünk ezt a szolgálatot.

Mindez pedig csak úgy lehetséges, ha maga a beszélgetést vezető lelkipásztor is, a *saját személyére* nézve is meghallotta a bűnbocsánat evangéliumát. Az a lelkész, aki meghallotta, vágyódik arra, hogy a gyülekezetének *minden tagja meghallja* és többé nem jótanácsokkal traktálja híveit, hanem az Isten le nem alkudott üzenetével. Bárcsak a lelkipásztori beszélgetések „törései“ *kenyértöréssé* lennének híveink számára, abban a tekintetben, hogy elfogadnák a bűnbocsánat nagy ajándékát.

Igy lenne sok szív számára a „törés“ *gyógyulássá*.

Káldy Zoltán

A hazai evangélikus misszió 42 esztendeje

A Magyarországi Evangélikus Misszió (a volt Misszióegyesület) 1951. február 2-án tartotta Budapesten utolsó közgyűlését, amely kimondotta az Evangélikus Misszió feloszlását. A munkát az egyetemes missziói albizottság veszi át és folytatja. 42 esztendő gazdag történetére tekintünk most vissza Isten iránt való hálával.

A Misszióegyesület alakulása.

Scholtz Ödön közel másfél évtizedes előkészítő szolgálata gyümölcszeként 1909 február 2-án alakult meg Pozsonyban a Magyarhoni Ágostai Hitvallású Evangélikus Misszióegyesület. Az alakuló közgyűlésen Scholtz Ödön megnyitó beszédében utalt a megalakuló egyesület céljára, a mohamedán misszióra.

Az egyesület egyházi elnöke, alakulásától kezdve 1928-ig Scholtz Ödön volt, 1928—29-ig Hanzmann Károly, 1929 nov. 14—1946-ig Németh Károly, 1946-tól a megszűnésig Danhauser László.

Az egyesület születésétől fogva szoros kapcsolatot tartott fenn a Lipcsei Misszióval s annak munkáját anyagilag rendszeresen támogatta.

Az egyesületnek megalakulása percétől misszionárius-jelöltje is volt Roth Henrik személyében, aki a Lipcsei Misszió misszionáriusképző intézetében nyerte kiképzését. 1912 május 29-én D. Ihmels teológiai tanár Scholtz Ödön közreműködésével Lipcseben misszionáriussá szentelte, még ez év június 14-én hajóra is szállott, hogy a Lipcsei Misszió kötelékében mint a magyar evangélikus egyház misszionáriusa elvigye az örömmüzenetet Afrikába. Kelet-Afrikában a dzsagga négerek között kezdett munkát.

Erőteljesebb szervezkedés a világháború után.

A világháború s az azt követő nehéz idők az Evangélikus Misszióegyesületre is ránehezdedtek. A Missziói Lapok megjelenése 1915 óta szünetelt, így sajtója sem volt a misszionának. A világháborút követő esztendőekben az evangélikus egyházban egyedül a soproni teológusok tartották ébren a misszió ügyét, különösen azóta, mióta Dr Podmaniczky Pál a hittudományi kar professzora lett. Egyházunknak a finn evangélikus egyházzal való kapcsolata mindjobban elmélyült s ennek külmissziói vonatkozásban is voltak gyümölcsei. Laitinen Taivo finn lelkesen keresztül a teológusok kapcsolatba kerültek a finn „Suomen Lähetykseura“ missziói munkájával. Az ovambó négek között dolgozó Shanjangana Illés evangélista eltartását a soproni teológusok magukra vállalták. Nagyrészen a teológusok szolgálatának tudható be, hogy a világháború után nagy lendületet vett a Misszióegyesület munkája s ennek következményeképpen az 1915 óta szünetelő Missziói Lapok új formában Dr Podmaniczky Pál és Németh Károly, majd 1936-tól Németh Károly szerkesztésében újra megindulhatott s 1944-ig Németh Károly szerkesztésében jelent meg. A felelős kiadó 1934-től haláláig Drenyovszky János volt. 1947—1948 évben Danhauser László szerkesztésében jelent meg, majd körlevél formájában végezte szolgálatát napjainkig.

1930-ban a közös protestáns Evangéliumi Missziói Szövetség evangélikus tagjai csatlakoztak a Misszióegyesülethez s ez ezáltal is jelentősen megerősödött.

1931 őszétől jegyzője, majd 1932 óta titkára Gáncs Aladár lett az egyesületnek. „Gáncs Aladár, a Misszióegyesület titkára — írja róla hátrahagyott kéziratának sajtó alá rendezője, Scholtz László — korszakot nyitott az egyesület életében. A konferenciák rendezésével, az Üllői-úti imaórák tartásával, személyes érintkezésével és széleskörű levelezésével az egyesület munkáját olyan széles alapokra helyezte és úgy elmélyítette, hogy az eddigi medréből kilépett és nagy területeket megtermékenyített.“

Az 1934-ik évnek két kiemelkedő eseménye volt: a 25 éves jubileum s a missziói gyermekszövetség megalakulása. Egyideig a Missziói Lapokban jelent meg rendszeresen vezérfonal a gyermekszövetségi munkások számára, később 1936-tól a Harangszó adott ki gyermek-mellékletet s így kapott sajtót a gyermekek számára a missziói munka ismertetése is. Később a Gyermekgyülekezet, majd pedig a Vasárnapi Iskolai Vezető vette át ezt a munkát. Két év óta pedig az egyesület maga adott ki missziói tárgyú gyermekbiblikári körlevelet. 1935-től a gyermekszövetségek úgy megerősödtek, hogy a Lipsei Misszió madraszi árvaházában két indiai árva: Nesam Eszter és Viktória Máris neveltetési költségeit vállalni tudták.

A Missziói Gyermekszövetség megindítása mellett jelentős szolgálatot végzett Gáncs Aladár a Kunszt Irén emlékkönyv szerkesztésével és kiadásával. Ez volt élete utolsó jelentős munkája. 1935 dec. 11-én halt meg. Utódja a szolgálatban Danhauser László lett.

Az önálló magyar evangélikus külmissziói munka megindulása.

Az 1937-es esztendő nagyjelentőségű eseményeket hozott a Misszióegyesület életében. A Magyarországi Evangélikus Egyház zsinata új törvényeket állapított meg s az új törvénykönyvben a missziói munkát törvényesen szabályozott egyházi feladatok közé sorolta. A másik jelentős esemény az volt,

hogy ebben az évben valósult meg az egyesület régi terve, a népfőiskola. („Tessedik Sámuel Evangélikus Ifjúsági Missziói Intézet“ néven indult meg Nagytarcsán Szenczy Gábor vezetésével.) Az 1937-es esztendő harmadik s egyben legnagyobb jelentőségű eseménye az önálló magyar evangélikus külmisziói munka megindulásának kezdete. Ekkor kapta elhívását s ajánlotta fel misszionáriusi szolgálatát a Misszióegyesületnek Kunos Jenő.

Az Egyesület 30 éves fennállását 1939 február 2-án ünnepelte Budapesten. A jubileumi iszentisztelet egyben az első hivatalos munkás, Kunos Jenő kiküldési ünnepe is volt. Az egyesület ugyanis Kunos Jenőt saját miszvolt, 1928—29-ig Hauzmann Károly, 1929 nov. 14—1946-ig Németh Károly, szionáriusának megválasztotta s teljes elmtartását magára vállalta. A jubileumi ünnepség alkalmával több kiadvány jelent meg. Közöttük a legjelentősebb Scholz László: „Serkenj fel, aki aluszol“ című könyve, mely Gáncs Aladár írásait tartalmazza.

Kunos Jenő 1939 február 18-án útrakelt Kína fe'le. Kiküldetésével a Magyarországi Evangélikus Egyház is belépett az önálló külmisziói munkát végző egyházak sorába. Kunos Jenőt felesége követte Kínába, aki 1940 március 6-án indult el s április 14-én érkezett oda.

Kunos Jenő kínai szolgálatát a hazai munka fokozását követelte. E célból állíttatott munkába utazótitkárj beosztásban Terei Endre (április 1-től szept. 15-ig.) A misziói felelősség-ébersztés szolgálatát magáévv tette az ébersztés is, ami a gyülekezeti evangéizációk megindulásával mind erőteljesebb lett s melynek munkásai között jelentős számban volt képviselve a Gáncs Aladár által alapított s a Misszióegyesület keretei között munkálkodó Baráti Mozgalom. A misziói felelősség növekedésének egyik jele volt a Missziói Lapok példányszámának növekedése. 1940-ben pl. az 1650-es példányszámot 1800-ra kellett emelni. A főkegyesületek (Felsőszeli, Győr, Kiskőrös, Nyiregyháza, Szarvas, Székesfehérvár) is erőteljes szolgálatot végeztek s a tagélszám is állandóan növekedett. Mind többen jelentkeztek misziói szolgálatba, kiképzésükre azonban nem nyílt mód. A meginduló református misziói isko'ába egy evangélikus növendék is beiratkozott. A fokozódó misziói szolgálati igény kielégítésére szükségessé vált az egyesületi lelkészi állás megszervezése, ezt azonban az egyházi főhatóság nem hagyta jóvá. Egy névtelen adakozó 1500 pengős adománnyal misziói székház alapját vetette meg, sajnos azonban ez is csak terv maradt.

Missziói felelősség növekedése. Missziói Intézet megindulása.

Az 1946-os esztendő az őrségváltás éve volt. Németh Károly és Dr Molnár Gyula elnökök lemondottak s velük együtt az egész tisztikar. A munka irányítását Dr Mádý Zoltán és Danhauser László mint elnök, Gyöngyösi Vilmos mint titkár vette át. Tisztikar: alelnökök: Zászkaliczky Pál, Joób Olivér, Cserháty Sándor, dr Karsay Gyula, pénztáros Rimár Jenő lemondása után Lantossy Károly: ellenőr Zarándy Atti'a; jegyző Györy János. Tanácstagok: Dr Szalay Károly, Dr Deák János, Rözse István, Harmati Béla, Fábíán Imre, Rimár Jenő, Scholz László, Zelenka Frigyes, Lupták Gyula, Dr Nagy Gyula, Dr Molnár Gyula, Marcsék János, Dr Berta Jenő, Csepregy Béla, Szabó József, Túróczy Zoltán, Veöreös Imre.

Ebben az évben állíttatott be szolgálatba utazótitkárj minőségben Weiler Henrik, aki gyülekezetről gyülekezetre járva szolgált a miszió ügyét. A misz-

sziói szolgálatra jelentkezettek száma is növekedett; a régebbi négy mellé hat új jött. Az új lendülettel meginduló munka az egyházunkban mind erőteljesebbé váló teológiai elmélkedésnek megfelelően kilép az egyesületi keretből s fokozottan a gyülekezetre kíván lámszkodni, tudatosan hangoztatva azt, hogy a misszió ügye nem egyesek, de nem is egy egyesület ügye, hanem az egyház egészének Urától kapott megbízása. Ennek a célnak a szolgálatában álltak az ország legkülönbözőbb részében rendezett missziói konferenciák. A külmissziói szolgálatra jelentkezők részére 1947 júliusában Nagytarcsán rendezett az egyesület háromnapos konferenciát. A tervezett missziói iskolát ebben az évben nem lehetett megnyitni, mert a 13 jelentkező közül csak kettő tudta volna tanulmányait megkezdeni.

Kunos Jenő 1948 folyamán elhagyta Kínát, hogy megkezdjé szabadságát. Ez év október 15-én Nagytarcsán megnyílt a Missziói Intézet 8 növendékkel (5 fiú, 3 leány).

Az egyesület 40 éves fennállásának jubileumát 1949-ben ünnepelte. Ez az év 10 éves évfordulója volt Kunos Jenő kínai missziói szolgálata megindulásának. Nagy halottja volt ennek az évnak. Dr Podmaniczky Pál, a misszió égőszívé munkása halt meg. Szeptember hónapban megnyílt a Missziói Intézet második évfolyama 5 új növendékkel (1 fiú, 4 leány). Az intézeti munka Weiler Henriket helyhez kötötte, ezért szeptember hónapban Ferenczy Zoltán állíttatott be utazótitkári minőségben, aki munkába állításáig a Gyöngyösi Vilmos lemondásával megüresedett titkári tisztelet is betöltötte. A pogánymisszió mellett az egyesület elhatározta az Izrael-misszió megindítását. Ennek érdekében tanulmányi konferenciát rendezett, majd a Fehétől zsidómissziói szolgálatra átengedett Szász Edit missziós nővért s Székely Tamást állíttotta be ebbe a munkába. Ebben az évben indult meg a cigánymissziói munka az intézet egyik növendékének szolgálatával. A gyermekek és az ifjúság között megélnékült az érdeklődés. Vászolyi Erik kapott megbízást a missziói felelősséget érző ifjúság összegyűjtésére s az ifjúság közötti missziói munka elindítására.

1950 elején helyszüke miatt a missziói intézet leánytagozata elfoglalta a Norvég Izrael Misszió Budapest, Gyarmat-u. 14. sz. alatti házát. A Missziói Intézet leánytagozatát Mátéffy Ilonka diakonisszatestvér s Ferenczy Zoltán vezették. A fiútagozat Nagytarcsán Weiler Henrik vezetésével folytatta működését. Évvégén a fiúk is beköltöztek Budapestre a Gyarmat-utcai házba, ekkor az intézet vezetésére Ferenczy Zoltán és Kajos János lelkes felesége kaptak megbízást.

Az 1950 szept. 28-i egyetemes közgyűlés hozzájárult az egyesület nevének Evangélikus Misszióra való változtatásához. Ugyanez a közgyűlés választotta meg a Dr Mády Zoltán elnöklésével munkába kezdő missziói bizottság tagjait is.

Ferenczy Zoltán

Szolgotársak írják . . .

A kántorkérdés megoldása

Zátonyi Pál levelező munkatársunk kérésére írta meg lapunknak Zalán Pál csanádalberti lelkész, hogyan oldották meg gyülekezetükben a kántorhiányt. Kicsinyke töredék ez egyházunk mai életéből, de a sok közül egy példa arra, hogy miként keresik lelkészek és gyülekezetek a negatív panaszokodás helyett a mai időknek megfelelő új megoldásokat. Azért tanulságos a kis alföldi gyülekezet példája, mert adalék a mai évek egyháztörténetéhez: csak hitből élhet az egyház és szolgálata.

„270 lelkes gyülekezet. Várostól messze. A község lakosságának a száma is csak 900 körül mozog. Református és római katolikus papokkal, de kántorok nélkül. Egyetlen zeneértő tanító van. Mi itt a megoldás?

A kántorkérdés 1948-ban, az iskolák államosításakor már elővetetve az árnyékát. 1948 őszén éppen ezért hozzáfogtam megfelelő fiatalember kereséséhez. Zeneértők, zenekedvelők között próbálkoztam és akartam őket megnyerni, hogy tanuljanak meg harmóniumozni, hogy alkalmasint a kántori szolgálatot elláthassák. Vállalkoztak is, meg oldódtak is. 1949 telén, mikor láttam, hogy ezekből nem lesz semmi, félretettem minden külső, zenekedvelési, zeneértési feltételt, és csak hívő embert kerestem. Így szemeltem ki egy 49 éves, 6 elemű végzett, egyszerű, zenei analfabéta, elég gyenge hangú és hallás dolgában sem élenjáró, parasztember presbíteremet. Felvetettem neki a kérdést, nem volna-e kedve megtanulni harmóniumozni, hogy majd ha szükség lesz rá, a kántorságot átvegye.

Előbb vonakodott, lehetetlennek tartotta. Ráműtöttem neki, hogy hit által még nagyobb dolgok is lehetségesek. Meghozattunk egy harmóniumiskolát és 1949-ben március folyamán hozzáfogtunk a munkához. Nappal kapált, szántott, aratott, kévétet hányt és esténként a gémberegett ujjakat próbálgatva engedelmesre kényszeríteni. Megoldódott szépen a kották hierogliffje és mintegy 14 hónap múlva átvette a kántorságot, miközben az állami tanítónak lett kántorunk már félévvel korábban lemondott és a köztes időben magam végeztem a kántori teendőket. 1950 nyarán hivatalosan is megválasztottuk kántornak. A korálokat kifogástalanul játsza, már kezdi a pedálozást és zökkenő nélkül vezeti a matutinum laudes és vespera komoly figyelmet igénylő liturgiáját is.

A kántorkérdésnek illetően való megoldása hitkérdés. Kerül-e egy hívő lélek a gyülekezetben, aki akár 50 éves fejjel, meglomhult ujjakkal mer szolgálatot vállalni. És vállalja a kántorságot akkor is, ha a gyülekezet neki ezért semmit sem tudna juttatni. A múlt évi kántori fizeteletdíját szegény egyháznak osztotta el!

Persze, nem minden lelkész zeneértő. Én is csak dilettáns vagyok. Viszont nem tudom elképzelni, hogy bármelyik lelkész — ha véletlenül nem ismerné a kottát, — képtelen volna megtanulni mit jelent az öt vonal és a rajta elhelyezett pontok. Ha ezt tudja, már meg tudja mutatni, merre, hol keressük azt a harmóniumon. — Zalán Pál

Mit tanítsunk heti egy órában

Weitter Rezső hegyeshalmi esperes-lelkész veti fel levelében legfontosabb egyházi kérdésünkként az ifjúság egyházi nevelését. Szükségesnek tartaná az egy esztendei minimális vallástani tananyag és tanmenet megállapítását. „Mi az, amit heti 1 órában tanítani kell és lehet? Mi a legfontosabb, az egy szükséges dolog, a sok fontos és szükséges dolog között?” — kérdezi.

Nagyon gyakorlati, sürgető és jelentős kérdés ez. A megszűkülő vallás-tanítási lehetőségeinkkel jól kell élnünk, hogy a legfontosabbat a legcélraveztőbbben adjuk át a gyermekeknek az órákon. A módszerünkben döntő változásnak kell végbemenni: az iskolás vallásitanítási módszert félre kell tenni — Isten most kényszerít erre, amire régebben is rá kellett volna jönnünk — s a hittanórát a gyermek számára vonzóvá, érdekessé, pásztorivá és elsősorban hilet-munkálóvá kell tennünk. Ez ajánlom a kérdező munkatársunk és vele együtt minden vallásitanítást végző lelkész, gyülekezeti munkás figyelmébe. Módszeri szempontból döntő Jung: *Hogyan vezessek vasárnapi iskolát?* című könyvének ismerete. Még mindig sok lelkész van, aki korszerű módszeres eljárás nélkül végzi a vallásitanítást. Nem arról van szó, hogy a fentebbi könyvben kifejtett módszer mellett lándzsát törjünk — a Jung-módszer nem is alkalmazható másra, csak a bibliai történetek tanítására —, de az elengedhetetlen, hogy a vallásitanító tisztában legyen: mi a tanítási egységem célja és miként, milyen úton akarom azt elérni? Ez pedig módszeres eljárást kíván.

Pap úrvacsoravétele a gyülekezet jelenlétében

Héring János veszprémi esperes írja: „Pár év óta a gyülekezet úrvacsoravétele után a segédlelkész és én egymásnak osztunk úrvacsorát a gyülekezet jelenlétében. Előző években gyakran kérdezték tőlem híveink, hogy a lelkészek soha nem úrvacsoráznak? Mondtam ugyan, hogy egyházmegyét lelkészi összeföveteleink mindig úrvacsorával kezdődnek, de egyrészt ezt nem minden egyháztag tudja, másrészt meg azt feltehetik, hogy mi lelkészek azt tanítjuk híveinknek: minél többször vegyenek úrvacsorát, amikor alkalom van rá, ök maguk meg olyan ritkán élnek vele? Véleményem szerint minden olyan gyülekezetben, ahol több lelkész van, ha csak szolgálataik nem akadályozzák őket, az úrvacsorázó hívek jelenlétében egymásnak ki kellene osztani az úrvacsorát.“

Fenti véleménynek helyeslőleg adunk hangot. Nagy dolog a gyülekezet számára, de a lelkész számára is felemelő érzés, ha a hívekkel együtt vesz úrvacsorát. Másképpen a gyülekezetével való teljes közösségtől fosztja meg magát. Ezért is vetődött fel évekkal ezelőtt a sumptio (a lelkész saját kezéből veszi az úrvacsorát) kérdése, hiszen a legtöbb gyülekezetünkben csak egy lelkész működik. A vita akkor nem záródott le, de a sumptio-t ismételtén gyakorolták hazai evangélikus lelkészek az utóbbi évek folyamán s meggyőző teológiai ellenérvet nem is lehet felhozni ellene, mert a feloldozás nem feltétele az úrvacsorának. Az a lelkész, akinek a gyülekezetével való teljes közösség és egyé-forrás komoly belső vágyává válik s gyülekezetében nincs több lelkész, érthető módon nyul kellő gyülekezeti előkészítés után a sumptiohoz.

Héring János a hívek úrvacsoravétele után tartja helyesnek a lelkészek egymásnak való úrvacsoraoosztását. Több helyen így is csinálják. De lehet komoly érvet felhozni a megfordított sorrend mellett is, amint ez is szokás és magam is így gyakoroltam: ha az úrvacsorázó hívek élén veszi a lelkész az úrvacsorát (ez a sumptio esetére is áll), ebben egyrészt kifejezésre jut a példaadás, a pásztor előjár és nem a nyáj után megy, — másrészt pedig amikor azután a híveknek az úrvacsorát osztja, megtisztított szívvel és kézzel, a bűnbocsánat hálaadó örömeiben szolgálhat ugyanazzal a drága kegyelmi ajándékkal másoknak.

Aldozati vasárnap, mozgópersely visszhangja

Ezek az adománygyűjtő módozatok sokfelé érdeklődést keltettek, de örvendetes, hogy nem szolgálai átvétel történik, hanem megfontoltan, a helyi gyülekezeti viszonyoknak megfelelően és önálló meggondolással teszik mérlegre e javaslatokat. A beérkezett megnyilatkozásokból néhány szempontot közlünk, hogy a mozgópersely vagy a havonkénti áldozati vasárnap bevezetése céltudatosan történjék ott, ahol erre szükség van.

Mesterházy Ferenc keszthelyi lelkész írja: „Figyelemreméltó kísérlet vagy éppen módszer a pénzszerzésre. Éppen ezért nem szabad túlértékelni. Csak ott és akkor szabad megkísérelni, ahol a gyülekezet anyagi helyzete megköveteli. Ahol a gyülekezet anyagi élete az eddigi keretek között is normális, ott kár lenne bevezetni. Nem mondhatunk ugyanis le az adózásban és a személyes adományban megnyilvánuló bizonyágtételről. Persze a kérdéssel tovább kell foglalkozni, mert máris van egy csomó gyülekezet, ahol elvesztették az eddigi anyagi alapjukat és új útra kell térni, például (említ két gyülekezetet a közeléből) Mencshely és Kővágóórs. Ilyen esetben én is szükségesnek tartok helyi viszonyoknak megfelelő, ill. abból sarjadó kísérletet. Változó időkhöz változó munkamódszert kívánunk.”

Szepesi István sikátóri lelkész sorából idézünk: „Az offertórium az öskeresztység istentiszteletének szerves része, ezért nem lehet korlátozni egy bizonyos vasárnapra (erről nincs is szó, mert az offertórium más vasárnapokon is megvan az illető gyülekezetekben, nemcsak az „áldozati vasárnapon). Az offertórium, persely-nyég, személyesen átadott adomány nem pótolhatja az egyházi adót, amelynek kell, hogy önkéntes jellege legyen. Az egyházi adóra úgy a költségvetés, mint az egyházi fegyelem és az ezzel összefüggő gyülekezeti tagság (ezen főleg a közgyűlési tagság értendő) szempontjából is feltétlen szükség van. De nem szabad elhanyagolni az egyházi adó mellett az adományokat sem, amely például nálunk is eléri az egyházi adóbevételek összegét. — Neveljük híveinket arra, hogy az adakozásnak hálaadóztatási jellege is van. Gyülekezetemben az egyházaké edesanyák, konfirmandusok, újházások, ezüst-és arany-lakodalmások, fogságból hazatértek, betegségéből felépültek rendszeresen adakoznak. — A gyülekezet pénztárkönyvében (vagy kartotékon) minden egyháztagnak ill. családjának külön lapot nyithatunk, ahová befolyt egyházi adóját és más adakozásait bevezetjük és így tartjuk nyilván áldozatkészségét. Ezzel is neveljük híveinket az adakozásra. — Az adakozásnak bizonyágtétel jellege is van. Ha csak lehet, névszerint hirdessünk meg minden adományt. Sajnos egyre szaporodnak a Nikodémusz-lelkű névtelen adakozók, akiknek inkognitóját azonban méltányolnunk kell.”

Bácsi Sándor pápai lelkész kritikái hangot pendít meg spontán soraiiban: „Félelmetesen sok új papi tervet látok. (Kapkodás?) Áldozati vasárnap, mozgó-persely... Sok az anyagi eredményekért az ügyeskedés, mintha az evangéliumban nem bíznánk vagy az esetleg kisebb kenyeret nem akarnánk pállalni.” Levelehez mellékelte a gyülekezete tagjaihoz újévkor intézett körlevelet, amelyben az úrvacsoraosztás alkalmaira, az egyházakéles jelentőségére, a templomi rendre, a reverzális-kérdésre hívja fel a figyelmet. Kéri, hogy a betegetek jelentsék be ielkészi látogatás céljából. „Családi ünnepeket, évfordulók stb. alkalmával s bármikor hívhatod a lelkész házistentisztelet tartására” — mondja többek között a sokszorosított röplap. Kitér arra a jelentőségre, hogy vegyes házasságban élő híveiket állandóan zaklatják, esküdjének újra rk. templomban s bizonyos nyilatkozatot írjanak alá s akkor a rk. házasság újra gyónhat. Az anyagi ügyekkel kapcsolatosan közli minden egyes hívének tavaly befolyt egyházi adóját és adományát, hogy „hívünk ellenőrizhesse pénztárunkat és önmaga áldozatát is és ha esetleg még teljesen vagy egyáltalán nem tett eleget evangélikus mivoltával járó kötelességének, megkérjük arra, hogy erről szíve szándéka és tehetsége szerint bizonyágot te-

gyen". „Az istentisztelet végét várjad meg s a perselyt ne kerüld el, mert a szegény asszony fillérére is rátekinlett az Úr.“

A fentebbi kritikai megjegyzésre a győri gyülekezetnek (ahol több gyülekezethez hasonlóan az áldozati vasárnapot és a mozgóperselyt bevezették) igazgatólelkésze, Kovács Géza, így reflektál:

„Lehet-e egyszerűen ügyeskedésnek, vagy éppen kapkodásnak nevezni azt az erőfeszítést, amit egyes gyülekezetek anyagi bázisuk megteremtéséért kezettek anyagi bázisát. Az anyagi kérdést csak úgy lehetne megoldani, ha a nélkül, a kétségbeesett ember tanácsstalanságával próbálkoznak egyes gyülekezetek.

Kétségtelenül megállapíthatjuk azt, hogy az utóbbi évek, különösen az elmúlt év nagy gazdasági átrendeződése egészen komolyan érintette a gyülekezetek anyagi bázisát. Az anyagi kérdést csak úgy lehetne megoldani, ha a gyülekezetek leépítének széles anyagi keretekre támaszkodó szervezeteiket, vagy kénytelenek újabb forrásokat keresni. Úgy látom, hogy mindkét megoldással számolni kell. Komolyan hozzá kell nyulni a leépítéshez is. De komolyan kell keresni a megváltozott viszonyok között a megváltozott körülményeknek megfelelő járható utakat. Ezek között az utak között vannak olyanok, amelyek pillanatnyilag pompásaknak látszanak, azután újra időszerrütlenné lesznek. Okai ennek vagy a forrásban levő külső viszonyok, vagy a reális helyzetnek és az evangélium szellemének meg nem felelő elgondolás és próbálkozás. Feladatunk, úgy látom, megkeresni azt a megoldást, amely igazán az egyház lényegének megfelelő megoldás. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a helyzetváltozásoknak megfelelően a megoldások gyakorlati keresztülvitele is változzék. Isten népének meg kell tanulnia, hogy nem biztosíthatja be magát örökidőkre. Egyetlen, minden időben helyt és időt álló és mindent kibíró irányvonal: merni napról-napra Isten tenyeréről élni, mint Izrael népe a pusztában. Az Isten kezéből élő gyülekezet Istentől kéri és kapja, de ugyanakkor a legkomolyabban keresi azt, amire neki szüksége van. Lelkésztestvérünk is megteszi ugyanezt, amikor a levélhez mellékelt körlevélben kimutatja gyülekezete tagjainak, hogy az elmúlt évben mennyi adót és adományt jiztek be, hogy ellenőrizhessék magukat, megtették-e lelkiismeretük szerint mindent, amit meg kellett volna tenniük.

Azt sem szabad szem elől téveszteni, hogy minden gyülekezetnek egyformán existenciális kérdése ezeknek a kérdéseknek a megoldása. Éppen ezért, ha beválik egy-egy próbálkozás, nem lehet elszigetelt jelenség. Tartozunk egymásnak annyi felelősségérzettel, hogy betekintést engedünk abba, amit mi csináltunk. De ugyanakkor élénken figyeljük azt is, amit mások csinálnak, hogy tanuljunk másoktól is.

Megvallom, sokkal kétségbeesettebbnek látánám a helyzetet és valóban aggodalommal nézném ezeket az „ügyeskedéseket“, ha azt látánám, hogy a gyülekezetekben nem történik más, csak az anyagi kérdés megoldása. A legtöbb gyülekezetben azonban — és éppen ott, ahol eredményes megoldások vannak —, a főhangsúly nem ezen van, hanem az evangélium hirdetésén. Hiszen az eredmények is csak ott mutatkoznak, ahol az ige visszhangra talál. Mert minden adományszerző módszer mellett a gyülekezet fenntartó, áldozatot vállaló oszlopa mindig az a maroknyi sereg, a gyülekezetnek csak töredéke, amely komolyan veszi az ígét. Örülök, hogy a mai idő akkor köszöntött ránk, amikor az igehirdetésért és a gyülekezet ébredéséért már évtizedek óta folyik harc.“

* * *

Szeretném abban összefoglalni a hozzászólások eredményét, hogy az áldozati vasárnap és a mozgópersely nemcsak a mai időnek megfelelő adománygyűjtés egyik, sok helyen beváló és lehetséges formája, hanem a pilla-

natnyi anyagi jelentőségén túl alkalom az adakozásnak az istentiszteletbe való beépítésére. Ez az utóbbi szempont — amelynek révén az áldozatkészség gyakorlása hálaáldozattá, imádsággá és gyülekezeti aktussá válik — legyen a döntő e kérdésben. Nem a mozgóperselyen vagy a külön kijelölt áldozati vasárnapon van csak a hangsúly, hanem azon az egyetemes érdeken, hogy az offertórium szerves részévé váljék az istentiszteletnek. Ennek megvalósítása lehetséges mozgópersely és áldozati vasárnap nélkül is, de segítségükkel talán könnyebben és méltóbban. Eredménye pedig annyi lesz lelkiekben és anyagiakban, amennyi igazi, élő és erőteljes evangéliumhirdetés folyik az illető gyülekezetben.

V. I.

Kátéprédikáció-minta*

Én, az Úr, vagyok a te Istened

Bevetző igehirdetés a 10 parancsolathoz.

Egy édesapa messzi vidékre vitte el egyszer 3 éves kisfiát, keresztszüleijéhez. Fél év múlva meglátogatta. Kisfia nem ismerte meg. „Ki ez a bácsi?” — kérdezte. Az édesapa megdöbrent. Hát ilyen hamar elfelejt saját gyermekem? Nem ismeresz meg? Én vagyok a te édesapád. Az ölemben aludtál, mikor a vasuton ide hoztalak. Cukrot, játékot adott kisfiának és bizony sokáig tartott míg újra összebarátkoztak.

Olyanok vagyunk, mint ez a kisfiú. Bűneink miatt messze kerültünk a mi mennyei Édesatyánktól, Istentől. Nem ismerjük meg. Sokszor azt gondoljuk talán nincs is. Bánkódik ezért Isten az ő szívében. Gyönyörködhetnek a teremtésményeiben, a napban, a holdban és a csillagokban, gyönyörködhetnek a vízben és a földben, az állatokban és a madarakban, az erdőkben és mezőkben — hiszen mind az övé. De nem tud gyönyörködni miattunk. Bánkódik, hogy mi nem ismerjük meg őt. Azt szeretné, ha minden ember megismerné őt. Újra megbarátkozna vele. Azt szeretné, ha boldogan mind így kiáltanánk: Mennyei Édesatyánk! Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben! Te is, meg én is.

Nem nyugszik bele Isten abba, hogy mi nem ismerjük. Inkább megalázza magát előttünk. Úgy lesz, mint az az édesapa, akiről elején szóltam: bemutatkozik saját gyermekének. Nem ismeresz meg? Én vagyok a te mennyei Édesatyád! Abban az egy versben, amit ma a Bibliából felolvastam, éppen erről van szó. Isten bemutatkozik nekünk. „Én, az Úr, vagyok a te Istened!” Én az Úr, aki az egész föld. Én az Úr, aki téged is teremtettelek. Én az Úr, akiről te megfedekezted... én mégis szeretlek téged. Nem vagyok ellenséged. Istened akarek lenni. Én, az Úr, vagyok a te Istened! — ezt minden nép-

* A káté-prédikációk „családi istentisztelet” keretében hangzanak el a bányai egyházkerületben, heti két hétköznapi estén a templomban. Céljuk, hogy híveink az ismeretlen növekedjenek. A káté-prédikációk folyamatos vezérfonalát a bányai egyházkerület munkaközössége dolgozza ki. Érdeklődés esetén bizonyára más kerülethez tartozó lelkészeknek is tud belőle küldeni a püspöki hivatal (Bpest, VIII. Puskin-u. 12). Az első igehirdetést közöljük a sorozatból. Az igehirdetések általában feldolgozzák a Kis Káté vonatkozó részét.

nek és minden embernek el akarja Isten mondani. Először azonban csak egy népet választott ki, a zsidó népet, és annak mondta el. Elmondom, hogyan mutatkozott be nékik Isten.

Éppen nagyon nagy nyomorúságban volt a zsidó nép, mikor Isten őket kiválasztotta. Rabszolgák voltak. Az egyiptomi fáraó sanyargatta őket. Úgy érezték magukat, mintha valami tüzes kemencében kellene élniük. Isten szabadítói küldött hozzájuk — Mózeset. Mózes kiszabadította őket az egyiptomi rabszolgaságból. De nem tetszett nekik a szabadság. Sokat zugolódttak Mózes ellen is és Isten ellen is. Pedig sokszor kellett megtapasztalniok, hogy milyea nagy az Úr Isten. Például, mikor Egyiptomból éppen hogy kivonultak, a Vörös tengerhez érkeztek. Előre nem mehettek, mert útjukat állta a tenger. Vissza nem fordulhattak, mert hátuk mögött Fáraó, az egyiptomi király, jött nagy sereggel. Isten éppen akkor és az ő kedvükért keleti szelet támasztott és a szél viaszosította a tengert. Száraz lábbal mehettek át rajta. Mire a fáraó serege odaért, megállt a szél, a tenger visszajött és mindnyájan belevesztek. Ezután három hónapig gyalogoltak nagy pusztaságban, míg egy nagyon magas hegyhez értek. A hegyet Sinai hegynek nevezték. Itt meg kellett állniok. Letelepedett a zsidó nép a hegy körül, Mózes pedig felment a hegyre. Isten két kőtáblát adott néki. A kőtáblára rá volt írva Isten tíz parancsolata. Azt mondta Isten Mózesnek: szeretném, ha ti is szeretnétek engem és megtartanátok parancsolataimat. Mielőtt azonban kihirdette volna a tíz parancsolatot, bemutatkozott Isten a népnek és így szólt hozzájuk: „Én, az Úr, vagyok a te Istened.“ Így mutatkozott be Isten először a zsidó népnek a Sinai hegyen.

Isten azonban azt akarja, hogy minden ember, a pogányok és bálványimádók is megismerjék őt. Mikor eljött az ideje, az idők teljességében elküldte hozzánk megszületett Fiát, Jézus Krisztust. Jézus Krisztus által Isten minden embernek mondja: „Én, az Úr, vagyok a te Istened!“ Nem volt könnyű munka Istennek ezt megmagyarázni számunkra. Annyira elidegenedtünk tőle, hogy a kereszten kellett Jézusnak meghalnia, a pokolra kellett alászállania, csakhogy megbékítsen bennünket magával, csakhogy megbarátkozzunk vele. Jézus azonban elvégezte a munkát. Meghalt, de harmadnap feltámadott és azóta nincs egyellen olyan ember sem, akinek Isten ne tudná megmagyarázni, hogy te az én fiam vagy Jézus Krisztus által, én pedig a te mennyei Atyád vagyok. „Én, az Úr, vagyok a te Istened!“

Lehetsz kicsi, vagy nagy. Óreg is lehetsz, de gyermek is. Mindegy. Isten neked is meg tudja magyarázni, téged is meg tud győzni arról, hogy ő a te Istened is. Most éppen azért hívott ide a templomba, hogy neked is bemutatkozzék, a biblia szavain át neked is elmondja: „Én, az Úr, vagyok a te Istened!“ Vidd magaddal és jól jegyezd meg, amit ma mondott neked: „Én, az Úr, vagyok a te Istened!“ Ámen.

Imádság: Istenem és Uram! Hálát adok, hogy így szólíthatlak. Köszönöm, hogy velem is meg akarod értetni, hogy Jézus Krisztus által gyermeked vagyok, te pedig mennyei Édesatyám vagy. Ámen.

Ének: 1. 351. *Lekció:* I. János 4, 12—16.

Benczúr László

Az Egyetemes Énekügyi Bizottság elnöke, Dr Mády Zoltán, kéri a gyülekezetek lelkipásztoraít, hogy az egy esztendővel ezelőtt szétküldött Cantate próbafüzetre vonatkozó észrevételeiket, javaslataikat mielőbb küldjék meg akár öneki (Budapest, XI., Albert-utca 10/a), akár a bizottság előadó-jának (Dr Schulek Tibor esperes Komárom).

Egy évtized teológiai munkássága

Az elmúlt világháború és az utána következő évek során a németországi evangélikus teológiai munkásságról még a szakembernek is nehéz volt közvetlen úton minden irányban tájékozódnia. Ma is bénítónan érezzük azt a sajnálatos hiányt, hogy az utóbbi évek teológiai irodalmának számos jelentős terméke nem jutott és nem jut el hozzánk. Ebben a helyzetben legalább mint hézagpótló tájékoztató hasznos szolgálatot tesz az a kis kézikönyv, amelyet *Hans-Werner Bartsch* adott ki memrég „*Handbuch der evangelisch-theologischen Arbeit 1938 bis 1948*“ címen (Stuttgart, Evangelisches Verlagswerk). Ez a könyv bizonyos tekintetben kiegészítője a 30-as évek derekán megjelent teológia-történeti munkáknak (Kattenbusch, Stephan), de mégis más jellegű, mint amazok.

Nem az egyes teológiai irányokat, s nem is egyes személyek munkásságát ismerteti, — hanem az egyes szakokon belül kialakult teológiai diszkussziókat a fontosabb problémákról, s azok jelenlegi állását.

Ismertetése kritikái, így a legtöbb megbeszélte vitás kérdésben saját maga is állást foglal. Ezen túl a tárgyalt munkákról, még fontosabb folyóirati cikkekéről is, könyve végén szakok szerint beürendes jegyzőket nyújt, úgyhogy ezzel a puszta formális tájékozódást is lehetővé teszi a legújabb teológiai irodalomban.

A teológiai szakcsoportok közül leginkább a rendszeres teológia és az újtestamentumi tudományok területén otthonos a szerző; ezeknek problémáit részletesen tárgyalja, — a többi területét (Ótestamentum, egyháztörténet, gyakorlati teológia és misszió-tudomány) már jóval rövidebben foglalja össze. — Az első probléma, amivel behatóbban foglalkozik: *a természetes kinyilatkoztatás teológiai jogosultsága*. Alaptételnek pedig a híres Barmeni Nyilatkozat I. tételéből indul ki: „Elvetjük azt a hamis tanítást, amely szerint az egyház igazírtetésének forrásául Istennek ezen egyellen ígében kívül és e mellett még egyéb eseményeket és hatalmasságokat, alakzatokat és igazságokat is elismerhetne Isten kinyilatkoztatásaként, és el is kellene ismernie.“

Ezt az alaptételt a szerző a sajátjaként teszi kritikai normává, azután részletesebben is megvilágítja *Schlink*, *Edmundnak* az evangélikus hitválasztási iratok teológiájáról írt művével, főként pedig *Barth Károly* nagy dogmatikájának újabb köteteivel. Ehhez méri azután a természetes kinyilatkoztatást többé-kevésbbé fenntartani igyekvő teológusok, elsősorban *Althaus*, de részben *Thielicke*, *Elert*, *Stephan*, *Dilschneider* újabb dogmatikai koncepcióját is. Innen kiindulva méri le továbbá az antropológia világnézeti összefüggéseiről, valamint az egzisztenciális filozófia kérdéseiről kialakult diszkussziót is.

Sokat vitatott probléma volt, sőt még ma is az, *a keresztyénségnek a világához, ill. a politikához való viszonya*. Iránymutatónak itt is *Barth* írásait tekintik, valamint az ő nyomán haladó teológusokét, mint pl. *Schlink*, a két *Diem* (Harald és Hermann) stb. A rendszeres teológia területén végzett szemle *a felekezetek egymáshoz való viszonyára és az úrvacsorai közösség kérdéseire* vonatkozó irodalom ismertetésével záródik.

A többi szakterületeken folyt és folyó munkát már nem lehet ilyen központi probléma körül felvonultatni. Itt sem lehetne a részben nagyon tömörre fogott ismertetésről még kivonatossan sem kielégítő számot adni. Azért legyen elég az arra való utalás, hogy az újtestamentumi kutató munka homlokterében az angol *Hoskyns* és *Davey* által megfogalmazott probléma: „*az Újtestamentum rejtélye*“ (The Riddle of the New Testament) áll, nevezetesen a történet és a kérügma viszonyának a problémája. Ezen a vonalon nyilván még ma sem záródott le a *Bultmann*tól felvetett „*Entmythologisierung*“ körül tá-

madt vila. Ugyancsak ebben az összefüggésben méltatja a baseli *Cullmann* „Christus und die Zeit“ c. könyvét, amelyre nálunk is felfigyeltek, bár döntő jelentőséget nem tulajdonít neki.

A Kis tájékoztató könyvet kétségtelenül hasznossal forgathatja az is, aki a szerző teológiai álláspontjával nem ért egyet. Ezért a német teológiai munka problémáiban és irodalmában való tájékozódáshoz kívánatos lenne ezt nálunk is, legalább a komolyabban dolgozni akaró munkaközösségeknek, megszerezni.

Dr. Wiczián Dezső

Utazás Papok Országában

A segédlelkész 20 évvel ezelőtt felült az álmovonatra. Mögötte a tanulmányi évek, szép emlékek s valamicske adósság az Otthonban, de mindez semmi ahhoz a jövőhöz képest, amely ígérkezik. A jövőndő mindig szép, cmíg az egészen fiatalok szemével nézzük. Belefér a káplán jól fűtött szobája, finom ebédek lányos szülőknél, elegendő fizetés, a szolgálat dicsőséges öröme, azután a télen-nyáron virágzó parókia, fiatal asszonyka s az előmenetel az esperesi, de talán a püspöki szék felé is.

A segédlelkész álmovonatja így indult el. Az útszéli őszlopok az évek rohanását mutatják, a vonat lassul, az álmok színei megfakulnak, s amikor a segédlelkész már gyülekezeti lelkész, férj és apa, jobbra nézve és balra nézve figyeli az országot, amelybe belekerült. Megismeri a Papok Országát, olyannak látja, amilyen, s nem amilyennek megálmodta. Amikor pedig már sok-sok év elmúlt, előveszi kis noteszát és beleír, jegyzeteket készít, hogy egyszer örökségül hagyja azoknak, akik tévedésből álmovonatra készülnének felszállani. Én pedig elkérem ezeket a noteszokat s innen is, onnan is kiúrok belőlük néhány sort, minden rendszer nélkül ahogyan éppen jön.

* * *

Részvettem egyik vidéki lelkészi munkaközösség összejövetelén. Minden hónapban van ilyen ebben az egyházmegyében s mintegy 15 lelkész közül négyötöde jelen van. Minden kérdés előkerül, mindenki kiöntheti szívet. Szétnézek közöttük s figyelem a cipőkef. Legtöbb sáros. Esős idő van s ezek a pástorok 3—4—5 kilométert gyalogoltak a vasútállomásig. Bizony némelyike hajnalban kelt fel.

Egy másik egyházmegyében, amelynek lelkészi kara mintegy 50—60, lérdéses a munkaközösség összehívása az eddig is tapasztalt közönyösség miatt. Pedig csak 70 fillérbe kerülne, amennyi az átszállójegy ára...

* * *

Első a gyülekezet! — hangzik a helyes tanítás. Néhányan ezt jól megértik. Van is élet ilyen tájon Papok Országában. Öröm látni azt a gondosságot, szervezetséget, odaadást, amelytől duzzad a gyülekezet.

De, hogy mi van másutt? Mi van mással? — minék fájjon ezért az ő fejük...

* * *

Furcsa dolog a munkabeosztás. Hallottam egy neves ígihirdetőről, hogy a bibliaórára való készülése egy napot vesz igénybe. Bizonyára sokat olvas, elmélyed, nem sajnálja az időt a hallgatókért való könyörgésre. Irigylésre méltó munkabeosztás.

De mi van ott, ahol a lelkész a gyülekezeti gazdasági élet irányítója és irányítottja egy személyben, amolyan mindenek, akinek mindent tudni kell és mindent végezni kell és hetenként 5—7 alkalommal ígét hirdetni kell?

Nincs olyan nap, amely ne vádolná azzal, hogy megint nem tudott mindent elvégezni s másnap ezzel a maradékkal kezdheti.

Megpróbálhatja a fenti példát, jó is lenne, ha lehetne. De éppen úgy irigylésreméltónak találhatja azok munkabeosztását is, akiknek hetenként csak 1—2 alkalommal kell gyülekezet elé állni. Vagy akiknek minden estéjük szabad (oh, micsoda álmom...!), moziba járhatnak, családi életet élhetnek, talán még könyvet is olvashatnak, halljátok utasok: regényt olvasnak, regényt...

Hát lehet ezen segíteni?

* * *

Egy szórványlelkésznek, pár évi rohangálás után, meggörbedt a háta. Szúr a szíve, nadrágjai térdben mind elkoptak kerékpározás közben. Megszegényedett és elfáradt. A feleség így szól egyszer: édes, menjünk el máshová... Fiatalságunkat belesírtuk a sárba és a porba, a petróleumlámpa vörösré égette szemünk, menjünk máshová...

Mondjátok, utasok, kinek kell egy ilyen névtelen, fáradt szórványlelkész? Hiszen elszedül, ha nagy templom magas szószékére lép és dadogni kezd, ha maga előtt lát 200 embert...

És mondjátok, utasok, kinek kell ma a szórványlelkész helye? A fiatal utasoknak? A szórvány nincs benn az álmodozásban, csak a nagyváros! Anyujt meg ők is látnak már, hogy aki egyszer beletéved a szórványokba, onnan ugyan ki nem kerül...

* * *

Sok panaszt hallottam egyik társunkról. Pedig szépen indult, tehetségtelennek sem mondható.

Sok-sok évvel ezelőtt ő sirta el bánatát, hogy nem törődik vele senki. Úgy látszik ezéért romlott el a gyümölcs. Majd ítélkeznek felette, akiknek imádkozni kellett volna érte...

* * *

Az idősebb lelkészek nyugtalanok a nyugdíjazás emlegetése miatt. Az egyik az 50. szolgálati évét szeretné még megünnepeltetni, a másik a 60. évet. Volt már rá példa. Ilyen véleményt is hallottam: ha az idősök nyugdíjba mennek, összedől az egyház épülete. (Igy meg esetleg csak rongálódik, ami mégis csak nagy különbség.) A fiatalabbak megértőek és azt mondják: senki nem kívánhatja azoknak a nyubdíjbenetelét, akik igazán dolgoznak s tapasztalatuk, hitük alkalmassá teszi őket a további szolgálatra.

De melyik idősebb utastesivér van arról meggyőződve, hogy az ő tapasztalata és hite nem elegendő?

És melyik fiatal utastesivér nem hiszi magáról, hogy ő mindent jobban tudna csinálni, mint az a másik?

* * *

Szegény kis papnék... Felvették őket is az álmvonatra s útközben sápadt lett a mosolyuk. Ők a legreidltabbak, mert nekik kell a számadással bibelődni. Olyan lelkesen mennek az összejövetelükre s aztán csendben elmaradnak. Mert ők látják a mási k harisnyáját, kalapját, retiküljét is. Minek lássa? Inkább otthon marad...

* * *

Sok látnivaló van Papok Országában, de nincs szívem a noteszokban tovább kutatni.

Inkább keresek olyan utasokat, akik a szépet is feljegyezték s egyszer majd azt is kürom.

Várady Lajos

Az anyaszentegyház vándorútján

6. A közösség ereje, a lélek áradása

IV. Móz. 10, 1—10; 11, 10—29.

Az ezüstkürtök a pusztai vándorlásban a *közösség-teremtés eszközei* voltak. A tömegből, a szétszórt egyedekből a kürtök megfúvása hozott létre közösséget az ünneplésben, a tanácskozásban, az indulásban és az ütközetben. A kürtöző gyűjtötte egybe Isten népét a „gyülekezet sátorá”, a szenthely elé. A kürtöket megfújták az áldozatok kezdetekor. Kürtszóra indult el a tábor s a kürtök harsogtak, amikor viadalar mentek Izrael fiai az őket háborító ellenség ellen.

Ugyanakkor az ezüstkürtök az *imádság eszközei* is voltak. Ütközet előtt a kürtöző nemcsak a közös harcra hívott, hanem Istent is „emlékeztette”: segítsen népének a küzdelemben („...akkor is azokkal a kürtökkel fújjatok riadót és emlékezetben lesztek az Úr előtt, a ti Istenetek előtt és megszabadultok a ti ellenségeitektől”. 10, 9.). Az ünnepek és az áldozatok alkalmával a kürtszónak nemcsak az a szerepe volt, hogy Isten előtt egybegyűjtse a népet, hanem az Isten felé is hangzott: „És lesznek néktek (a kürtök) emlékeztetőül a ti Istenetek előtt” (10, 10).

Összefogás nélkül nem lehet menni a pusztai vándorúton, de az összefogás szent összefogás, Isten színe előtt történő, imádságos egybekapcsolódás: az anyaszentegyház csak közösségben járhat, szolgálhat, küzdhet.

Az anyaszentegyház vándorútjának mai szakaszán nélkülözhetetlen szükség van erre. *Az egyház életében eljött a közösség ideje.* Mindig is baj volt, amikor elfeledkeztünk arról, hogy az egyház, a gyülekezet — közösség. De ma kemény leckékkel tanít s valószínűleg egyre keményebb leckékkel fog Isten tanítani arra, hogy a gyülekezetnek közösséggé kell válnia. A közösség szót bibliai értelemben használom: a közösség nem egy szűk kis csoport a gyülekezeten belül, hanem a közösség a gyülekezet tagjait hitben és szeretetben összefűző kapcsolat ápolása. Vállalása annak a közösségnek, amelyet Isten Jézus Krisztus keresztjében megteremtett közöttünk, azok között, akikért meghalt. Éspedig ennek a közösségnek vállalása nemcsak a „hívókkal”, mégkevésbé a csak saját kegyességi típusunk szerinti hívókkal, hanem a kallódókkal, a keresőkkel. Krisztus testének alvó, mozdulatlan tagjaival is. Vállalni kell a közösséget a gyülekezet tagjaival az értük való imádságban, felelősségben, irántuk való megértésben, szeretetben. A nekik való szolgálatban.

Az egyház közösséggé válásának különösen két vonatkozásban van sürgető feladata számunkra.

1. *A papi közösség megteremtése.* Az anyaszentegyház vándorútján soha, de ma különösképpen nem vándorolhatnak a papok az egymással való közösség komoly vállalása és gyakorlása nélkül. Összegyűlnek-e a lelkészek, amikor felhangzik az őket hívó „kürtöző”: lelkészértekezleti meghívó, lelkészkonferencia és lelkészevangélizáció

híradása? A papokat hívó kürtszónak sokszor kell felhangzania, hogy egymástól talán csak néhány ház vagy egyetlen emelet, sokszor azonban 10—20 km távolságban, a földrajzi messzeségtől vagy közelségtől függetlenül pedig gyakran mérhetetlen lelki távolságokban élő lelkésztestvérek összejöjjenek, közösséggé váljanak az együttes elesenedésben, úrvacsoravételben, közös imádságban és az egymásbanszó, a másik gondját, terhét felvállaló testvéri beszélgetésben. Van egyházmegye, ahol félévenként jönnek össze a lelkészek: nyilván berozsdásodott a kürt s még mindig nem jöttek rá, hogy milyen áldásokat rejt magában a szolgatársak közössége. Persze, a lelkészeket közösségbe hívó kürtszók úgy érnek valamit, ha egyszerűsrimind *imádságok* is: Uram, Te gyűjts össze bennünket, Te tégy eggyé bennünket, Te rontsd le a közöztünk lévő válaszfalakat, Te vedd el közülünk a szeretetlenséget, türelmetlenséget és gőgöt. Vajjon hányan imádkoznak a nyár készülő lelkészi alkalmaiért? — Közösséggé azonban csak akkor válunk, ha a lelkész-együttlétek Isten színe előtt való egybegyűlések. Nagy a kísértés, hogy a papi együttlétek kimerülnek a közös gondok ecsetelésében, véget nem érő panaszkodásban, sötétenlátó rémisztgetésben vagy nagyon e-világi hiú reménykeltésben. Ismételt tapasztalat mutatja, hogy a kérdéseink az ige körül közös elesenedésben, bibliaköri beszélgetésben oldódnak meg s itt teremti Isten testvéri közösséggé a teológiai, kegyességi, szellemi és mai tájékozódási tekintetben sokszor annyira különböző papokat. A lelkészek közössége ezen az úton válik egymást valóban segítő, lelkieben és anyagiakban támogató fraternitas-sá (milyen mélyértelmű szép szó!), testvér-közösséggé.

2. *A gyülekezet közösségének megteremtése.* A püsztai vándorlás ezüstkürtje ma minden harang, amikor megkondul a toronyban és hívja a fehér falusi házakból vagy nyüzsgő városi utcákból Isten népét a templomba. A közösséggé válás alkalmá minden istentisztelet, gyülekezeti alkalom, legfőképpen a megterített úrvacsorai oltár. De azt kell látnunk, hogy ezek mellett az alkalmak mellett is mennyire szüteső a gyülekezetünk. Egyszerűen azért, mert igazi kohéziós erő csak az élő hit lehet, amelyet Isten Szentelke teremt az ige által. Gyülekezetünk annyiban és ott lesz egymást szolgáló közösséggé, amennyiben és ahol a Jézus Krisztusban való élő hit képesolja össze a tagokat. A gyülekezet közösséggé válása tehát nemesak az istentiszteleti és egyéb ige körüli összejövetelek számától, hanem a gyülekezet lelki ébredésétől is függ. A viva vox evangélii alkalmait és az élő hitet semmiféle szervezés nem pótolhatja a gyülekezet közösség-teremtésében. Vannak, akik azt gondolják, hogy jól szervezett, kézbe tartott gyülekezet olyan közösség, amely erősen egybe van kövacsolva s kibírja a vándorút nehézségeit. Roppant tévedés, amelyet e tévhitben levő lelkésztestvéreink akkor vesznek majd észre, amikor gyülekezetük összetartó ereje, közösségi tudata erősebb teherpróbanak lesz kitéve: gyülekezetek roppanhatnak össze szálanalmasan, amelyekben ninesenek elegendő számban komolyan hívó emberek. Mert ezek az emberek a malter a gyülekezet falának téglái között. Az anyaszentegyház vándorútjának mai útszakaszán egyre inkább

csak az élő keresztyének fogják összetartani a gyülekezetet, ők a gyülekezet közösségépítő és közösségalakító eleme.

Vannak a mai gyülekezeti életben olyan alkalmak, amelyek különösen alkalmasak, hogy a gyülekezetet közösséggé teremtsék. Talán a három legfontosabbat említem.

Az egyik: a *gyülekezeti bibliakör*. Sokszor nevezik imaórának és „közösségnek” is, — úgy érzem helytelenül. Mert jaj ha egy gyülekezet közössége erre a néhány emberre és erre az egyetlen összejöveteli alkalomra korlátozódik! Istennek legyen hála, nem korlátozódik ott sem erre a közösség, ahol azt hiszik, hogy így van. Mert a közösség megvalósulási lehetősége sokkal tágabbkörű a gyülekezetben. De az bizonyos, hogy a gyülekezeti bibliakör, ahol együtt beszélgetnek el az igéről és együtt imádkoznak, különösen is áldott közösségi alkalma a gyülekezetnek. A közösség valósága itt fokozottan nyilvánvalóvá és gyakorlása közvetlenül lehetővé válik az igében, imádságban és szolgálatban való egybeforrás révén. Fújjátok meg, lelkésztestvérek, a gyülekezeti bibliakör ezüstkürtjét s legyen ez bár csupán egyik, de nyilván legáldottabb alkalma a gyülekezet közösségének.

A másik közösségteremtő eszköz a *pásztori látogatás*, ha imádsággal, Isten színe előtt történik. Amikor az egyik vagy másik családnál, a hétköznapi életünk színhelyén, az ő gondjaikkal, kérdéseikkel elinduló beszélgetés Isten üzenetévé, igéjévé lesz a számukra, abban a pillanatban ott közösség teremődik, amely nemcsak a lelkipásztort és a családot kapcsolja össze, hanem a gyülekezetet is ösztérbforrasztja, mert a családot a gyülekezet közösségi alkalmai (istentisztelet, bibliakör, stb.) felé vonzza s ugyanakkor a gyülekezet tagjaival való összetartozandóság tudatára is ébreszti, még ha erről a beszélgetésben külön nem is esik szó. Sok lelkész azt gondolja, hogy a gyülekezet nem élöhitü tagjainak látogatása csak misszió. Az is, de mégis több: az ezüstkürt közösség-teremtő szolgálata. Közösséggé egy gyülekezet nem lehet a lelkipásztori látogatás állandó folytatása nélkül.

A harmadik idöszertü gyülekezeti közösségteremtő lehetőség: a *család keresztyén közösségének* munkálása. A gyülekezet közössége a családok keresztyén közösségein épül fel. Baj az, ha a gyülekezet közösségét csak egyes hívök építik és nem a keresztyén családok közösségek hordozzák, amelyek tovább építik a közösséget maguk körül: szomszédok, ismerösök felé. Egyre inkább megnö a család háziáhitatainak jelentösége: a Biblia körül válik a család igazán közösséggé, ahol a szívek megbékélnek egymással és kicsiny gyülekezetként lesznek egymást szeretetben, megbocsátásban hordozó, egymásnak segítő társai a mindennapi életben. Segítsük oda a családokat, hogy esténkint felhangozzék az ige köré hívó „ezüstkürtszó”.

Bárasak a papok az anyaszentegyház vándorútjának mai szakaszán reájönnének, hogy közösség nélkül nincs gyülekezet s lennének a gyülekezet közösségének igazi építői.

Mózes életében azt a pillanatot mutatja meg a pusztai vándorlás másik most olvasott fejezete, amikor a *próféta lelkiileg összeroppan*. Belerendül a népek Isten ellen való lázadásába, mert hitetlenül visszasírják régi világukat. Így kiált fel imádságban: „Miért nem találék kegyelmet a Te szemeid előtt, hogy ez egész népnek terhét én reám vetéd?... Ha így cselekszel velem, kérek, ölj meg engemet, ölj meg, ha kedves vagyok előtted, hogy ne lássam az én nyomorúságomat“ (11, 11. 15.). *Prófétai összeroppanás ez a felelősség és tehetetlenség alatt*. Látja gyülekezetének a hitetlenségét, érzi, hogy hiába birkózik vele, nem tud változtatni rajta s nem képes tovább hordozni lelke az eredménytelen, kudarcos szolgálat kétségbeejtő terhét. Beleroppansz-e abba a kiáltó hitetlenségbe, amit gyülekezetedben látsz? Roskasz-e Isten népe belső állapotának szomorú látványa, amint a legutóbb is e sorozatunkban feltárult előttünk (Februári szám. „Megromlott gyülekezet“). Ha komolyan veszem a papi szolgálatot, akkor nem bírom a gyülekezetért való felelősséget és a munkát egyedül elhordozni. „Nem viselhetem én magam mind ez egész népet, mert erőm felett van.“ (11, 14.).

Isten kegyelmes cselekvése ekkor *munkatársakat ad* Mózesnek, jobban mondvá a meglévő munkatársakat, a nép véneit és előljáróit, megtölti ugyanazzal a lélekkel, prófétai lélekkel, Isten Lelkével. *Mózes presbitereinek pünkösdje van itt előttünk*. (11, 16—17. 25.)

Az anyaszentegyház vándorútjának mostani szakaszán, ha a pap meg akar menekülni a lelkiismereti és munkabeli összeroppanástól, akkor kellenek, akik megosztják vele lélek szerint gyülekezetének terhét. Azért kell imádkoznia a gyülekezet lelkipásztorának: Isten Szentlelke áradjon ki a gondnokomra, presbitereimre, egyházfimra, az önkéntes munkásokra és mindazokra, akik valamilyen feladatkört töltenek be a gyülekezetben. Mit teszel Te azért, hogy a gyülekezeted szolgálatában állóknak legyen valódi pünkösdjük? Van-e Benned olyan lélek, lelkipásztori lélek, amely kisugárvik munkatársaidra és sodorja őket is? Árad-e Rajtad keresztül a Szentlélek?

Ma nagyon sokszor fordított a helyzet s ezt világosan látnunk kell, bármennyire is megalázó: gyakran nem a papban van meg Isten Lelke, hogy onnan áradjon tovább gyülekezetének előljáróira és munkásaira, hanem előbb jelentkezik Isten Lelke a gyülekezetben s a papnak alázatosan könyörögnie kell, hogy neki is adassék az a Lélek, amelynek pünkösdi lángjait látja a hívó Nagy Józsefben, a parasztemberben, vagy a bibliás Kis Eszter munkaslányban. Sokszor a gyülekezetekben nem annyira mi papok adunk, hanem mi kapunk a Szentlélektől gyülekezetünk tagjain át. *Gyülekezeti tagok pünkösdje ebben a percben erőteljesebb nálunk, mint a papok pünkösdje*. Ne zárkózz el pap létedre attól a Lélektől, amely árad az egyházban. Itt is, ott is hallani áldott zúgását.

Két vén éppen nem volt Mózes mellett, amikor Isten a prófétai lélekből adott a többinek. A többort járták valahol. És mégis áradt rájuk ugyanakkor a lélek és prófétáltak. Jozsue szerette volna, ha Mózes megtiltja nekik a prófétai szolgálatot, de nem teszi (11, 25—29.). Hasonló jelenet játszódik le Jézus tanítványai körében is: Luk. 9,

49—50. *A paróchusi jogot Isten nem helyezi a Lélek áradásának útjába.* S ha valaki a paróchusi jogot Lélek-oltásra használná fel, nem Isten szerint és nem a gyülekezete javára cselekednék. Ha lennének gyülekezetünkben, akikkel nem tudunk egészen egyetérteni, vagy nem tudnak teljesen mellénkállni, de az Isten Lelke nyilvánvalóan dolgozik bennük, boldogan engedjük őket: „Vajha az Úrnak minden népe próféta volna, hogy adná az Úr az Ő lelkét beléjük“ (11, 29.). Nemrégiben került elő egy eset: a paróchiától 6—7 km-re fekvő leánygyülekezetben néhány hívő leány és felnőtt együttes bibliaolvasását igyekezett megakadályozni a lelkész mindenféle ürüggyel. Pedig nem szektás jelenséggel, hanem evangélikus ébredéssel állott szemben. Ahelyett, hogy ujjongott volna és maga segítette volna előre őket a keresztyén hitben és életben! Még mindig vannak lelkésztestvérek, akik nemcsak nem kívánják, de egyenesen megrémülnek, sőt ellene is dolgoznak, ha valami megvalósul ebből az Isten tetszésétől kísért igazi prófétai imádságból: „Bárcsak az Úrnak minden népe próféta volna, hogy adná az Úr az Ő Lelkét öbeléjük.“

Igen, báresak lenne egész egyházunknak, gyülekezeti tagjainknak pünkösdje! Ezzel a tekintettel nézz a magyar evangélikus ébredésre, annak különböző irányzataira, színeire. Nem arról van szó, hogy mindegy a tiszta tanítás, sőt ennek érdekében harcolni kell, de ne úgy, hogy az Isten Lelke ellen harcoljunk. Tudomásul kell vennünk, hogy a Szentlélek nincs a gyülekezet paróchusához kötve, még csak egyházunkhoz sincs kötve és sokszor az Isten Lelke olyan megbotránkoztató módon fúj gyülekezetünkben, hogy szemünk káprázik bele, kiket is érint meg.

A lelkészeknek meg kell találni gyülekezetükben az Isten Lelkétől megérintett munkatársakat. Meg kell fogniok azok kezét, akikkel azonos Lelket és felelősséget vettek. Amikor ezeket a sorokat olvasod, határozott személyekre gondold a gyülekezetedben. Talán egy parasztfiúra, talán egy idősebb nénire, akikben látod a Lélek jeleit felvillanni, de idegenkedsz és húzódozol tőlük ezért vagy amazért. Ne félj együtt dolgozni azokkal, akiket Isten Lelke hajt belülről.

Isten azért érezteti meg Veled szolgálatodnak és felelősségednek bírhatatlan súlyát, hogy keresd a gyülekezetben a munkatársakat. Talán azért nem adhatta meg neked Isten a munkatársakat, mert még elég erősnek érzed magad, hogy magadban hordozd az egész gyülekezet terhét. Bizonyos — ezt határozottan mondom, — bizonyos, hogy a Te gyülekezetedben is vannak, akikben Isten Lelke van, csak fedezd fel őket és merd elfogadni Istentől vett munkatársaidul, hogy össze ne roskadj az erődöt, idődet és munkaképességedet meghaladó lelkipásztori feladat alatt.

Veöreös Imre

Gyűrűzik tovább a lelkeszi testvéri segítség gondolata

Januári számunkban hangzott fel először: *Itt az idő a papok testvéri anyagi megsegítésére.* Februári számunkban már híriül adhattunk néhány főredékét a visszhangból. Most újabb két megnyilatkozásról számolunk be.

A *soproni Teológiai Akadémiánk* tanári és előadói kara elhatározta, hogy havonta elküldi közös ajándékát egy-egy lelkesztestvérnek. Ezzel is kifejezésre akarja juttatni azt a közösséget, amely az Akadémiát a gyülekezetekben szolgáló lelkeszekkel összefűzi. Az első összeget már el is küldte március elején az egyik rászorult lelkesznek.

Dr Bányai Béla várpalotai lelkesz 150 Ft-ot küldött be lelkeszek megsegítésére. A szerkesztőhöz intézett levelében többek között ezeket írja: „Ebből az összegből gyülekezetünk küld 100 Ft-t, a bibliakör 30 Ft-t, és részemről küldök 20 Ft-t. Én mint hatgyermekes családapamost csak ennyit küldhetek, de ha megszervezik az állandó segélyezést, minden hónapban szívesen vállalom a reám eső részt. Nem engedhetjük, hogy amíg nekünk van, lelkesztársaink nyomorogjanak mellettünk. Úgy gondolom, hogy nemcsak beszélni kell erről a kérdésről, hanem *tenni* is. Ezért nem vártam meg, míg külön felszólítást kapunk ebben az ügyben. Meg azt mondja a közmondás is, hogy kétszer ad az, aki gyorsan ad. Most eszembe jut egyik énekversünk is: „Ha fájdalma van egy tagnak, fájjon az kicsinynek, mint nagynak, hogy egy is el ne pusztuljon“. Légy szíves, a jó belátásod szerint oszd ki a rászorult lelkesztestvéreink között.“ Az összeget azonnal továbbítottuk a tolna-baranya-somogyi egyházmegye legjobban rászorult lelkeszének (az esperes kijelölése szerint).

A jövőben is készséggel továbbít a Lelkipásztor ilyen célra érkező esetenkénti vagy rendszeresen küldött havi összegeket, amíg más megfelelőbb egyházi szerv nem veszi kézbe a fontos akciót. A lehetőség és a segítség arányának felmérése érdekében jó lenne, ha néhány soros értesítések révén képet kaphatnánk arról, kik és milyen összeggel támogatnának havonként egy ilyen megmozdulást.

Örök Atya, mindenható Úr Isten, ki nem akarod az emberi nemnek elvesztét, hanem inkább megmaradását és életét, ezokáért a te szent ígédet minekünk megjelentetted és a te szent ígédnek prédikálására választottál nem angyalokat az égből, hanem embereket a földről, hogy senki teelötted ne dicsekedjék és az égből jelenséget ne várjon, hanem a te szent ígédde, melyet az embereknek szájukba adtál, ki-ki mind megelégednék. Ezokáért az emberek között választottál prófétákat, apostolokat, evangélistákat, doktorokat és pásztorokat a te népednek épülésére. Kérünk tégedet Úr Isten, hogy miképpen nem hagyta el től fogva a te népedet, hanem tudós és bölcs tanítókkal meglátogattad, ezután se hagyjad a te híveidet, bocsáss minközénk bölcs tanítókat. Ezeket pedig, szerelmes Atyánk, kiket most a te nevedben kibocsátunk a te szőlődbe, látogasd meg a te szent ajándékkal, hogy a te szent ígédet igazán és nagy bátorsággal mindenütt prédikálhassák, az igaz hitre és az ártatlan életre a te népedet taníthassák, maguk is jó példaadók lévén, a mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

Az 1577-es Hercegszöllősi Kánonok egyik lelkesz-szentelési imádsága.)

Vezetők számára összeállította: Benczur László.

Folyóiratunk segítségére siet e gyülekezeti munkaágnak, amikor most az alábbiakat közli:

Vázlatok öt hónapra.

Flanelográf használata.

Ötéves munkaterv.

Mivel ez a számunk nélkülözhetetlen a vezetők számára, régebbi címjegyzék alapján nekik is küldtünk, azonban sok helyen már mások állanak munkában, akik számára a gyülekezeti lelkész kiadóhivatalunknál rendelhet kellő számú példányt 10 forintért. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy a vázlatokat nem elég ismertetni a vezetőkkel, hanem kézbe is kell adni. Ha Isten segít, félév múlva további hasonló segítséget nyújtunk, abban a meggyőződésben, hogy ezzel a lelkészek előkészítő munkáját is megkönnyítjük, a szolgálatot végző vezetők kezébe pedig nagyon óhajtott és szükséges segédeszközt adunk.

Bibliaköri vázlatok elbeszélő módszerrel

Az alábbiakban közölt vázlatok az ötéves gyermekbibliköri munkatervbe illeszkednek bele. Csak vázlatok. Odaadó munkára van szükség még ahoz, hogy tanítás váljék belőlük. Mintaképen egy egészen kidolgozott gyermekbibliköri órát is közlünk. („Simon mágus megszégyenül“). Ezen megfigyelhetjük, hogy miként kell rövid vázlatainkat részletesen kidolgozni és a módszert alkalmazni. A készülést a bibliaköri vezetők lelkészük irányítása mellett közös munkával végzzék.

A módszerbeli kérdéseket Emanuel Jung könyvéből ismerhetjük meg részletesen. Erős hangsúlyt kap a bibliai történet színes, eleven elbeszélése. Vázlataink ezen a ponton most szűkszavúak. Csak a képekre való beosztást és néhány irányító gondolatot közölnek. A Bibliát ezért feltétlenül elő kell venni és a kijelölt textus minden részletében el kell mélyedni. Egy-egy óra felépítése a következő menet szerint történik:

I. BEVEZETÉS. a) Érdeklődéskeltés.

b) Célkitűzés.

II. A TÖRTÉNET ELBESZÉLÉSE:

a) A bibliai történetet képekre tagolva, a történetben szereplő valamelyik személy nézőpontjából, színesen megjelenítve mondjuk el.

b) A történet elmondása után olvassuk fel a textust, ha nagyon hosszú történetről van szó, akkor csupán néhány kiválasztott verset.

c) Többekkel elmondjuk a történetet.

III. BEFEJEZÉS: a) Főgondolat kiemelése.

b) Alkalmazás.

c) Aranymondás.

A vázlatokat munkaközösség készítette a következők részvételével: Benezur László, Brebovszky Gyula, Kiss János, Lupták Gyula, Muntag Andor, Sátorj Tilda, Tótszóllós Zsuzsanna, Villányi Albertné.

A közölt vázlatok a többéves tervünk második évfolyamából valók, még pedig úgy, hogy azokat mostantól kezdve hétről-hétre fel lehet használni. Az ötesztendő munkatervünkben bárhol is tart egy-egy gyermekbibliakör, most folytathatja itt velünk együtt, sőt kívánatos is a lelki egység és közös munka kedvéért.

Saul más emberré lesz

I. Sámuel 10, 1—9; 20—27.

Belső cél: Isten a Szentlélek által meg akarja változtatni a szívünket, hogy neki szolgálhassunk.

Nézőpont: Saul.

Érdeklődéskeltés: Ha új ceruzát veszel a boltban, lehet vele mindjárt írni? Előbb meg kell faragni, ki kell hegyezni. Isten is eszközül akar bennünket használni, de úgy, ahogy vagyunk, alkalmatlanok vagyunk számára. Alkalmassá kell tennie.

Célkitűzés: Ma arról beszélünk, hogy mit tett Isten Saullal, hogy alkalmas szolgálja legyen és vezetni tudja Izrael népét.

1. *Saul kiválasztása.* Olvassuk el I. Sámuel 9-et. Vázzuk néhány mondatban az előzményeket. Mondjuk el, mint adta tudtára Sámuel Saulnak, hogy Isten őt választotta ki királynak.

2. *Saul a Szentlélek által más emberré lesz.* Saul, mikor meghallotta Isten akaratát, megrettent. Vajon hogyan lesz erre a nagy munkára alkalmas? Ilyent sohasem tanult. Sámuel próféta által Isten a következőt üzenté: Ma az Úr fejedelemmé kent fel téged. Az úton menve először két, majd három emberrel találkozol, végül pedig egy próféta-csoporttal. Mikor azokkal találkozol, akkor Isten Lelke rádszáll és más emberré leszel. (I. Sám. 10, 1—5).

3. *Isten kitölti Lelkét.* Saul boldogan indul útjára. Remegve figyelte az utat, hogy mikor találkozik az emberekkel. Végre meglátta az első kettőt. Beszélt velük. Pontosan azt mondták, amit Sámuel már előzőleg megmondott. Tőlük eltávozva hamarosan találkozott a következő három emberrel. Öröme állandóan növekedett, mert ezek is úgy tettek, amint a próféta megmondotta. De tovább sietett. Már szeretett volna találkozni a próféták csoportjával.

Egyszerre csak éneket hallott. Több ember hárfák kíséretével Istenről énekelt. Talán éppen ők azok. Saul csaknem futott, hogy minél hamarabb köztük legyen. — Miért sietett? — Mert Sámuel azt mondta, hogy köztük kapja meg Isten Szentlelkét. Enélkül pedig nem állhat Isten szolgálatába. — Az útkanyarnál meglátta a prófétákat. Igen, ők azok. Ott hagyta szolgáját és futott közéjük. Mikor hozzájuk ért, beteljesedett, amit Sámuel mondott. Isten kitöltötte rá Lelkét. Arca ragyogott az örömtől. Nem érezte szívét többé üresnek. Megértelte, hogy Isten nagyon szereti. Csak most fogta fel, milyen nagy az a szolgálat, amelyre Isten elhívta. Egy napot a próféták között töltött. Makasztalta Istent. Sokat énekelt.

4. *Sámuel Sault a nép előtt királlyá keni.* Mondjuk el I. Sámuel 10, 20—27-et Saul nézőpontjából. Emeljük ki alázatosságát és azt, hogy nem törődött a gúnyolással.

Fő gondolat kiemelése: Milyen szolgálatra választotta ki Isten Sault? (királynak) Alkalmas volt arra, hogy Istennek szolgáljon úgy, ahogy volt? Mi tette alkalmatlanná? Hogyan lett Isten alkalmas szolgája?

Alkalmazás: Ti minek készültök, ha nagyok lesztek? Akármilyen lesz belőletek, sofőr, orvos, földműves, pap, vagy mérnök — Isten azt akarja, hogy neki szolgáljatok. Alkalmas szolgálóvá akar tenni. Szívünket Jézus vérével akarja megtisztítani és Szentlelkével akarja betölteni, hogy az ő gyermekei legyünk, néki szolgáljunk. Már most akarja megkezdeni, hogy más emberré legyetek ti is.

Aránymondás: Az Úrnak Lelke reád fog szállani és más emberré leszel. I. Sám. 10, 6. B. Gy.

Saul elvettetése. Dávid kiválasztása

I. Sámuel 15—16. f.

Belső cél: Megmutatni, hogy Isten engedetlenség miatt hatalmasokat dönt le és kegyelemből alázatosakat emel fel.

Nézőpont: Sámuel

Érdeklődéskeltés: Az alátvalónak teljesíteni kell a felettese parancsát. Mit csinálnak az olyan katonával, aki csak félig teljesíti a parancsot? Mit csinál veletek édesapátok, amikor nem engedelmeskedtek neki?

Cél: Ma arról beszélünk, hogy mit tett Isten egy emberrel, aki csak félig teljesítette parancsát.

1. *Saul elvettetése.* Sámuel próféta, aki királlyá kente Sault, azt a parancsot kapta Istentől, hogy mondja meg Saulnak, hogy induljon háborúba az amálekíták ellen. Verje le őket és pusztítson el minden élő embert és állatot. Isten így akarja megbüntetni az amálekíták régi bűnét. — Saul szót fogadott és elindult. Sámuel otthon maradt. Mikor a háború befejeződött, egy éjjel Isten felkeltette őt és sietve leküldte a táborba, mert nagy baj történt. Sámuel táborba érve látta, hogy a király nem teljesítette Isten parancsát. A katonákkal nem ölette meg az állatokat, sőt Agágot, a pogány királyt is életben hagyta. Sámuel kérdésére Saul azt felelte, hogy azért cselekedett így, mert nem akarja elveszni a katonáktól a zsákmányt, az állatokat meg Istennek akarja áldozni. Sámuel tudta, hogy Saul nem igazán cselekedett. Saul engedett a kapzsi, magadicsőségét kereső szívének, ezért is állítatott magának emlékoszlopot. Bölcsebb akart lenni mint Isten és az engedetlenség bűnébe esett. Meg kellett hallania Isten akaratát: I. Sám. 15, 22—23. Saul belátta, milyen nagy bűnt tett, bocsánatért könyörgött, de a próféta bocsánat helyett Isten kemény üzenetét mondhatta csak: „Megtvetted az Úrnak beszédét, és az Úr is megvetett téged, hogy ne légy király Izrael felett.“ Isten a lelkét elveszi tőled, más királyt választ és annak adja azt, aki majd engedel-

meskedni fog neki. Sámuel ekkor eltávozott Saultól, hazament és várta, hogy Isten mikor küldi őt, hogy megkeresse azt az embert, akit Isten királynak rendelt.

2. *Dávid kiválasztása.* Sámuel nem sokáig maradhatott otthon, mert Isten Bellehembe küldte Isaihoz, akinek derék fiai voltak. Öröm volt rájuk nézni. A próféta mindjárt az első fiút alkalmasnak látta a királyságra, de Isten figyelmeztette őt, hogy ne azt nézze, ami a szeme előtt van, hanem azt, ami a szívben van, mert Ő előtte ez a döntő. Így jutott Dávidra a választás, aki tiszta szívű és alázatos volt, szívből szerette Istent és engedelmeskedett neki. Bár a legkisebb volt a testvérei között, ő lett Saul helyett a király, Isten neki adta Saul helyett Lelkét.

Fő gondolat kiemelése: Hova küldte Isten Sault seregével? Mit kellett volna tenni Saulnak az amálekítákkal és állataikkal? Miért nem engedelmeskedett Saul? Hogyan büntette meg Isten? Kij választott helyette királynak?

Alkalmazás: Isten személyválogatás nélkül bünteti azokat a gyermekeket, akik neki nem engedelmeskednek. Ő azt nézi, mi van a szívedben, az alázatos és engedelmes gyermekeit megáldja.

Aranymondás: Luk. 1, 52.

B. Gy.

Dávid a pásztor

I. Sámuel 1, 34—36; Zsolt. 23. János 10.

Belső cél: Megmutatni, hogy amint Dávid őrizte a juhokat, Isten úgy őriz minket Jézus Krisztus által.

Nézőpont: Dávid.

a) *Érdeklődéskeltés:* Van köztelek, aki őrzött már kis csirkét, kis libát, vagy éppen kis bárányt? Miért kell vigyázni rá?

b) *Célkitűzés:* Ma arról hallotok, hogyan őrizte Dávid bárányait és hogy ránk is vigyáz valaki.

1. *Dávid a pásztor.* Kánaán földjén élt egy Isai nevű ember. Nyolc fia volt. Mindegyik bátor, derék és engedelmes fiú. A legkisebbet Dávidnak hívták. Pásztor volt. Atyja juhait őrizte. Kezében hosszú botot tartott. Vállán tarisznya lógott, benne volt veszedelmes fegyvere, a parittyája. Jól fel kellett fegyverkeznie, mert a pusztában sokszor kerülgette a nyáját farkas, medve és oroszlán. Várták azt a pillanatot, hogy mikor marad el a nyájtól egy-egy kisebb, vagy fáradtabb bárány, és ha találtak ilyet, azt elragadták és szétlépték. Dávid vigyázott nagyon, hogy egy báránya se kóboroljon el. Bármennyire vigyázott, egyik napon egy kis engedetlen bárány elszakadt a nyájtól. Rettenetes dolog történt. Az oroszlán a bokorból leste a bárányokat, észrevette az egyedüli báránykát. Ordított és a báránykát szájába kapta és már vitte is. Dávid nem ijedt meg. Elővette parittyáját, megcélozta az oroszlánt és úgy eltalálta, hogy fogai közül kiejtette a bárányt, fájdalmas üvöltéssel elszaladt. Dávid a kis bárányt vállára vette és hazavitte. Máskor medve ragadott el egy bárányt. Dávid nem hagyta karmai között. Szakállánál ragadta meg a mackót. Nem törődött azzal, hogy közben letépte róla a ruhát és összekarmolta. A bárány azonban megmenekült.

Hazafelé menet Dávid egy völgyön át hajtotta bárányait. Ezt a völgyet a halál árnyéka völgyének nevezték. Olyan mély és szűk völgy volt, hogy a nap sohasem tudott besütni. Vad kutyák és más veszedelmes állatok tanjáztak benne. Ezek ellen Dávidnak hosszú botjával kellett védekezni, azzal üzte el őket. Dávid hűséges pásztor volt, mindig kész volt a rábízott bárányokat megvédelmezni.

2. *Isten a pásztor.* Egyik csendes napon, amikor semmi veszély nem fenyegette a nyáját, Dávid leheveredett a fűbe és arra gondolt, hogy őreá

is vigyáz valaki, éppen úgy, mint ő vigyáz a bárányokra. Az ő pásztorja Isten. Ekkor írta meg a 23. zsoltárt. Figyeljétek meg, mit mond ebben a zsoltárban Dávid. Azt mondja, hogy Isten neki mindennap megadja eledelét. Megvédi a halálos veszedelemben. Diadalt ad ellenségei felett és ezért ő minden nap dicséri Istent.

3. *Jézus a pásztor.* Dávid nem tévedett, amikor Istent pásztornak mondta, mert Isten Dávid halála után 1000 év múlva elküldötte közénk az ő egyszülött Fiát, Jézust, aki ezt mondta: „Én vagyok a Jó Pásztor, és ismerem az enyéimet... és az életemet adom értük.” Így is tett a kereszten. Legyőzte a mi ellenségünket, a sátánt. Aki őrá hallgat, az sohasem lesz a sátán prédája.

a) *Főgondolat kiemelése:* Milyen pásztor volt Dávid? Mit gondolt Istenről? Jézus mit mondott magáról?

b) *Alkalmazás:* A mi pásztorunk, Jézus, úgy vigyáz ránk, hogy eljött értünk, megküzdött, és élete árán legyőzte a sátánt, a mi ellenségünket, hogy megszabadítson tőle és bevigyen a mennyországba. Dicsérjük őt.

c) *Aranymondás:* Az Ur az én pásztorom, nem szükölködöm. Zsolt. 23. 1.
B. Gy.

Dávid és Góliát

I. Sámuel 17.

Belső cél: Megmutatni, hogy aki önmagában bízik, elbukik; aki Istenre hagyja magát, győz.

a) *Érdeklődéskeltés.* Beszélgessünk arról, hogy vannak a gyermekek között dicsekvők, hencegők, (erejével, szépségével, tudásával dicsekvő stb.) Arról is tudnak bizonyosan, hogy az ilyen dicsekvők nem egyszer póruljártak.

b) *Célkitűzés.* Ma arról lesz szó, érdemes-e dicsekedni?

1. *Harci készülődés.* Filiszteusok Izrael támadására készülődnek. Saul is sereget gyűjt. Elhelyezkedésük. — Szokás: harc előtt két vitéz bajvívása dönti el a küzdelmet. Filiszteusok vezére Góliát. Termete, öltözeté, ereje, dicsekvése. Napról-napra kihívóbban viselkedett. Végül kezdte gúnyolni a zsidókat, anyámasszonykatonáinak, gyáváknak nevezte őket, majd arra vetemedett, hogy Istenüket szidja, aki nem tud bátor vitézt teremteni.

2. *Dávid a táborban.* A zsidó csapatban harcol Isai három fia. Egy nap atyjuk elküldi Dávidot, nézze meg testvéreit. Dávid éppen akkor ért oda, mikor Góliát Istent szidalmazta. Mindjárt kész volt kiállni ellene.

3. *Dávid a király előtt.* Saul király magához hívatta Dávidot, aki kérte, hadd menjen a filiszteus ellen. A király ellenvetése. Dávid érvelése. Végül a király engedett. Dávidot saját harci ruhájába öltözteti. De ő visszaadta, pásztorruhájában és felszerelésével indult: tarisznya, parittyá, 5 sima kő.

4. *Szemben a filiszteussal.* Dávid Isten nevében és erejében bízva áll ki.

5. *A filiszteusok futása.*

a) *A főgondolat kiemelése:* Miben volt Góliát reménysége? Miért kellett meghalnia? Kiben volt Dávid ereje? Miért győzött?

b) *Alkalmazás.* Felelhetek már a kérdésünkre: Érdemes-e dicsekedni. (Nem.) De hát Dávid is dicsekedett?! (Igen, Isten nevével. Benne bízott. Így mondja az apostol is: Aki dicsekedik, az Űrban dicsekedjék. Mit jelent ez a ti életetekben?: erőért, szépségért, tudásért, bölcseségért, mindenért hálát adsz és minden segítséget Istentől kérsz. Akkor is, amikor bűneid állnak eléd, mint Góliát és arra csábítanak, hogy a magad erejével akarj diadalt venni rajtuk. Ez nem sikerül. De ha Istenben dicsekedel, benne bízol, diadalt aratsz rajtuk, mert Nálad nagyobb győzte le a Sátánt és adott neked is szabadulást: Jézus.

c) *Aranymondás:* I. Kor. 1, 31.

V. N. I.

Dávid barátja Jonathán

I. Sámuel 18, 1—9; 20, 1—43.

Az alapige tartalma: Dávid és Jonathán baráti szövetséget kötnek és megígérik, hogy a szükségben egyik a másik javára és segítségére lesz. Jonathán megmenti Dávidot Saul haragjától.

Belső cél: Az igazi barát mindig szeret és segít a szükségben. Minket az Úr Jézus szeret a legjobban, mert a legnagyobb szükségben, a bűn szükségében segített rajtunk.

Bevezetés. Kinek van közületek barátja? Kit mondunk barátnak? *Ma két igazi barátról fogunk beszélni.*

1. *Két ifjú találkozása.* Miután Dávid legyőzte Góliátot, Saul nem engedte őt harca, hanem ott tartotta maga mellett. Így találkozott Dávid Saul fiával, Jonathánnal. Jonathán annyira megszerette Dávidot, hogy még a díszes ruháját és fegyvereit is odaadta neki. (18, 1—5.)

2. *A király haragja.* Izrael népe nagyon megszerette Dávidot, mióta legyőzte Góliátot. Mindenki azt híresztelte, hogy bár Saul is nagy vitéz, de Dávid még nagyobb. Saul ezért megharagudott Dávidra és féltette tőle királyságát. (18, 6—9.)

3. *A szükség ideje.* Így halálos veszedelembe került Dávid. Mert Saul most már el akarta tenni őt az útból. A szükségnek, veszedelemnek idején hova menekül Dávid? Barátjához, Jonathánhoz. Őt hívja segítségül. Megerősítik a baráti szövetséget. (20, 1—17.)

4. *A baráti szeretet segítése.* Jonathán még atyja haragját is vállalja barátjáért. Megtudja, hogy Dávid csakugyan nagy veszélyben van és megmenti őt. Mikor elbúcsúznak egymástól, megígérik, hogy mindig hű barátok maradnak és a szeretetük mindig megmarad. (20, 18—43.)

Összefoglalás: Ki az a két barát, akiről ma beszéltünk? Igazi barátok voltak-e? Miért? Hogyan szerették egymást? Ma csak arról beszéltünk, hogy Jonathán hogyan bizonyította be hűségét. Majd később egy olyan történetet is elolvassunk a Bibliából, amelyikből megtudjuk, hogy Dávid is igazi barátja volt Jonathánnak. Az igazi barát mindig szeret és akkor mutatja meg igazán a szeretetét, mikor eljön a szükségnek, a veszedelemnek az ideje. Ugye, jó volna, ha lenne ilyen igazi barátotok? Bizony ritka az ilyen, a Biblia is azt mondja. De ma beszéljünk még valakiről, aki minden barátnál jobban szeret minket: Jézusról. Mivel mutatta meg, hogy szeret minket? Először is azzal, hogy sok-sok beteg, szegényen segített. De aztán a legjobban azzal, hogy értünk meghalt a kereszten és így a legnagyobb szükségben segít rajtunk: a bűn szükségében. Mert nagyon nagy veszedelmet hoz ránk a bűn: a kárhozatot. Ez sokkal nagyobb veszedelem, mint a halál. Jézus ebből a veszedelemből szabadít meg minket, Akinek nincs igazi barátja és úgy látja, hogy őt senki nem szereti igazán, az is talál valakit, aki minden barátnál jobban szeret: Jézust. Óra gondolatok, mikor ezt az *aranymondást* megtanuljátok: „Minden időben szeret, aki igaz barát és testvérül születik a nyomorúság idejére“. Példabeszédek 17; 17. M. A.

A szeretet erősebb a gyűlöletnél

I. Sámuel 26.

Az alapige tartalma: Dávid, noha Saul gyűlöli őt, elveszíteni akarja, akkor sem emeli kezét Saulra, mikor az egészen a hatalmában van.

Belső cél: A jó legyőzi a gonoszt.

Miért kellett Dávidnak elmenekülnie Saul király udvarából? *Ma elmondom né történet egyszer, mikor Saul király üldözte Dávidot.*

1. *Újra közel egymáshoz.* Dávid már régóta menekült Saul elől. Egyszer messze volt tőle, máskor majdnem utolérte őt Saul. Mikor Zif pusztájának határára ért, akkor újra utolérte őt a király serege. (1—4. v.)

2. *Éjjeli kémszenle.* Dávid egyik vitéz barátjával, Abisaival elindul, hogy kikémlelje éjjel Saul táborát. Megnézik, hogy hányan vannak, hogyan heyezkedtek el. (5—7. v.)

3. *Saul halálos veszedelemben.* Senki nem veszi észre őket. Saul közelebe jutnak. Dávid mégsem hallgat Abisaira. Miért nem? Mert Dávid Istenre tekint. Úgy látszik, mintha Isten csakugyan kezébe adta volna Sault, de Dávid tudja: Saul az Úr felkentje, akármilyen gonosz is. A büntetés nem Dávid dolga, azt az Úrra kell hagyni. Dávid szívesen megbocsát Saulnak. Csak jelül viszi el Saul vizes korsóját és dárdáját. (8—12. v.)

4. *A jó győzelme.* Dávid felfedi magát, Saul tudomására hozza, hogy ott volt mellette, de nem ölte meg őt. Ezzel legyőzi Sault, aki abbahagyja az üldözést. (13—25. v.)

Összefoglalás: Dávid megöhlhetne volna Sault. Azt is gondolhatta volna, hogy jót tesz, ha csak azt nézte volna, hogy kitűnő alkalom kínálkozik Saul megbüntetésére, mert Saul gonosz volt. Csakhogy Dávid másra figyelt. Arra, hogy Sault Isten királyá tette. A jó legyőzte a gonoszt Dávid szívében. A jó az volt, hogy az Istenre figyelt, a gonosz az volt, hogy esetleg bosszút állhatott volna. Ugye, milyen sokszor van fordítva nálatok? a gonosz győzi le a jót a szívetekben. — De a jó másképen is győzött. Dávid jósága legyőzte Saul gonoszságát, nem üldözte többé Dávidot. Dávid példája azt mutatja, hogy a gonoszt le lehet győzni jóval! Ha valaki ellenségével jót tesz, akkor így győzi le a gonoszt jóval. Honnan tudunk mi így tenni? Isten is így cselekedett velünk: nem azt tette velünk, amit megérdemeltünk, hanem jót tett velünk. Nem akarta, hogy elvesszünk a kárhozatban, — mert ezt érdemelnénk, — hanem elküldte értünk Jézust Megváltónak, hogy örök életünk legyen. Így győzi le Isten jósága a mi gonoszságunkat. Ebből tanuljuk meg mi is jóval legyőzni a gonoszt.

Aranymondás: „Ne győzettsél meg a gonosztól, hanem a gonoszt jóval győzd meg.“ Róma 12: 21. M. A.

Dávid öröme

II. Sámuel 6.

Az alapige tartalma: Dávid Jeruzsálembé hozatja az Úr ládáját. Örömet nem tudja elnyomni sem az Úr hatalmának rettenetessége, sem Mikál csúfólódása.

Belső cél: Isten közelsége olyan öröm, hogy azt senki nem tudja elvenni tőlünk.

Emlékeztek, mit olvastunk Dávidról legutóbb? Hogy kész volt mindig megbocsátani Saulnak, pedig az üldözte őt. Isten aztán meg is büntelte Sault, aki a filiszteusok elleni csatában meghalt. Utána Dávid lett Izrael királya. *Ma arról beszélgetünk, hogy mi volt Dávid első dolga azután, hogy királlyá lett.*

1. *Nagy öröm.* Dávid király első dolga az volt, hogy egy nagy sereg ifjúval elment Judának egy kicsiny városkájába Bahalába, hogy onnan elhozza a szövetség ládáját Jeruzsálembé a fővárosba. Miért volt ez fontos neki? Azért, mert ő mindig az Úr közelében akart lenni. Igaz, az Úr mindenütt jelen van, de Dávid tudta, hogy ahol a láda van, ott mindig biztosan megtalálja az Urat. Mikor aztán a menet elindult a ládával Jeruzsálem felé, nagyon nagy volt Dávidnak és az egész seregnek az öröme. (1—5. v.)

2. *Vége az örömnak?* Nagy tragédia. Olyan nyul a ládához, akinek nem volna szabad azt érintenie. Isten megmutatja, hogy nem tréfál, megöli a vak-

merőt. Dávid megdöbben és nem meri tovább hozatni a ládát. Pedig olyan jó lenne az Úr közelében lenni, de nagyon félelmetes Úr az Isten. (6—10. v.)

3. *Jó annak, aki az Úr közelében lakozik.* Isten megáldja Obed Edomot. Ez a jele annak, hogy Dávid tovább viheti a ládát. Mérhetetlen nagy öröm ez Dávidnak! Ebben az örömben az egész nép részvesz. (11—15, 17—19. v.)

4. *Az öröm megrontója.* Van valaki, aki nem tud örülni Dáviddal: Mikál, a felesége. Kigúnyolja Dávidot, mert az olyan gyerekesen kimutatta nagy-nagy örömét. (17—20. v.)

5. *Senki sem veheti el az örömet.* Dávid azonban megfelel a csúfolódásra. Nem törődik semmivel. Örül annak, hogy az Úr közelében lehet. Ezt az örömet ő nem is az embereknek akarta megmutatni, hanem az Úrnak. Az Úr előtt ő megalázza magát, az Úr előtt ő nem akar nagy lenni, hanem csak boldog, hogy Vele lehet. (21—22. v.)

Összefoglalás: Dávid öröme az volt, hogy az Úr közelében lehetett. Az Úr közelségének biztos jele számára a láda volt. Ezt az ő nagy örömét nem vette el sem Isten hatalmának rettenetessége, sem Mikál gúnyolódása. Mert nagyobb öröm az mindennél, hogy az Úr közelében lehetünk. Vajjon mi hogyan lehetünk az Úr közelében? Ő mindenütt jelen van, mégis van biztos jelünk, amiről megtudhatjuk, hogy a közelében vagyunk; az ige, a keresztség, meg az Úrvacsora. Milyen jó annak, aki mindig ott van, ahol az ige van! Milyen jó annak a családnak, amelyikben ott van az Isten igéje! Mert ott Jézus lakozik! Ez olyan nagy öröm, hogy semmiféle csapás, gyász, de még az emberek gúnyolódása sem tudja elvenni. Ezért tanuljuk meg ezt az *aranymondást*: „Isten közelsége oly igen jó nékem!” Zsolt. 73, 28. M. A.

Dávid és Mefibóset

II. Sámuel 9.

Az alapige tartalma: Dávid megtartja a Jonathánnal kötött baráti szövetséget (I. Sám. 20.) és Jonathán nyomorék fiát maga mellé veszi, gondoskodik róla.

Belső cél: Isten irgalmassága és szeretete megtanít minket arra, hogy mi is tudjunk szeretni és irgalmasságot gyakorolni.

Emlékeztet-e arra, hogy hogyan tartotta meg Jonathán a baráti szövetséget, amelyet Dáviddal kötött? Hogyan mentette meg Dávidot a haláltól? *Most egy olyan történetet olvassunk el, amelyikből megtudjuk, hogyan tartotta meg Dávid ezt a baráti szövetséget.*

1. *Győzelmek után.* Izrael országnak sok ellensége volt. Ezeket Dávid Isten akaratából sok nagy háborúban legyőzte. Isten most mindenben mellette volt, nem kellett menekülnie, mint régen Saul elől, hanem övé volt a diadal, Istennek ez az iránta való kegyelme eszébe juttatta újra barátját, Jonathánt, aki valamikor megmentette őt. Hogyan hálálhatná meg Jonathán szeretetét, hogyan tarthatná meg ő is a baráti szövetséget? Hiszen Jonathán már régen meghalt.

2. *Kinek van szüksége irgalmasságra?* Keresi, hogy kin mutathatja meg Jonathán iránti szeretetét. Találnak valakit, aki irgalmasságra szorul: Mefibósetet, Jonathán nyomorék fiát. (1—4. v.)

3. *Mefibóset Dávid előtt.* Odaviszik Dávidhoz. Dávid hangsúlyozza, hogy Jonathánért cselekszik vele irgalmasságot. Cselekedetének ez a magyarázata: Jonathán szeretete és könyörületessége nem marad gyümölcs nélkül. Most Dávid is szeret és könyörül azon, aki arra rászorul. (5—8. v.)

4. *Dávid jótéteménye.* Visszaadja birtokait, szolgáit, egész vagyonát. Ezenkívül Mefibóset mindenkor Jeruzsálemben lakozik, a király asztalánál eszik, ami azt jelenti, hogy a király családjához tartozik.

Összefoglalás: Miért cselekedett irgalmasságot Dávid Mefibóستtel? Látjátok, Jonathánnak az a baráti szeretete, amelyik minden időben megmarad, milyen nagy szeretetre indította Dávidot? De emlékeztek, akkor arról is beszéltünk, hogy van valaki, aki a legjobb barátnál is jobban szeret minket és ezt azzal mutatta meg, hogy a legnagyobb szükségben jött segítségünkre: a bűn szükségében és a kárhozattól mentett meg. Ki ez?

Ha Dávidot Jonathánnak a szeretete megtanította arra, hogy szeressen és segítsen másokon, mennyivel inkább megtanít minket erre az Úr Jézus szeretete. Ugye, ti is szívesen segítetek majd azokon, akik rászorulnak, mert tudjátok, hogy az Úr Jézus megmentett benneteket a kárhozattól?! Mivel mutatta meg az Úr irántunk való szeretetét? Azzal, hogy meghalt értünk. Így tanít minket szeretetre.

Aranymondás: „Szeretteim, ha így szerelt minket az Isten, nekünk is szeretnünk kell egymást.“ I. János 4, 11. M. A.

Dávid a bűn útján

II. Sámuel 11. és 12. fejezet

Az alapige tartalma: Dávid elcsábítja egyik vitézének feleségét, kinek férjét megöleti a harcléren. Isten megdorgálja Dávidot Nátán prófétával. Dávid megvallja és megbánja bűnét. Isten megkegyelmez neki.

Belső cél: Megértetni a gyermekekkel, hogy a legkisebb bűnnel is Istent bántom meg, ezért van szükségem bűnbocsánatra.

Nézőpont: Dávid.

a) **Erdeklődéskeltés:** Mivel sorozatos tanítás Dávidról, az előző órák anyagát foglaljuk össze.

b) **Célkütyés:** Ma Dávid bűnéről beszélgetünk.

1. **Dávid házasságtörése.** II. Sámuel 11, 1—13. (Semmiye sem hiányzik, és mégis azt kívánja, ami nem az övé. A bűnös kívánság bűnös tetté lesz.)

2. **Dávid gyilkossága.** II. 14—27. (A bűn útján nincs megállás, egyik bűn követi a másikat, A Sátán fokozza a bűnt.) (Van-e megállás ez úton? — Csomó.)

3. **Nátán feddőbeszéde.** (II. Sám. 12, 1—12.) Isten nem engedi bűnben elveszni Dávidot. Nátán útján megfeddi, megdorgálja. Isten leleplezi a bűnt.

4. **Dávid megbánja bűnét.** (12, 13—25.) Dávid nem mentegeli magát. Belátja nagy vétkét. Vékeztem! ezzel a bűnvallással elismeri elesett voltát. Isten bűnbocsánatot hirdetett számára, (Csúcspon.)

Felolvassuk a Bibliából II. Sámuel 12, 1—12 részt.

a) **A főgondolat kiemelése.** Dávid életének megrázó életszakaszát ismertük meg. Hogyan lett Dávid házasságtörő és gyilkos? Kívánság ébredt benne, megkísérelte a Sátán. Elvette más feleségét. Ez magában is bűn. Hogyan akarja bűnét leplezni? Egyik bűnt a másikkal takarja. Megölet egy ártatlan embert. Isten magára hagyja Dávidot a bűn lejtőjén? (Nátán feddő beszéde.) Érte nyul. Dávid megérti, hogy bűnével Istent bántotta meg, ezért van szüksége bűnbocsánatra.

b) **Alkalmazás.** A Sátán minden embert egyaránt megkísért. Dávidot házasságtörésre és gyilkosságra kísértette. „Te vagy az az ember!“ Nátán e feddő beszéde mindnyájunk felé hangzik. Minden bűnnel Istent bántom meg. A legkisebb hazugsággal, lopással is. Te sém vagy kivétel, én sem. Hogyan kerülhetne volna el Dávid a gyilkosság bűnét? Erről van szó: ne halmozzuk egymásra bűneinket, mert egyik bűn szüli a másikat. Ha elkövetünk egy bűnt, merjük azt megvallani és kérjünk erre Istentől bocsánatot. Isten neked is megbocsát, ha megvallod bűnödöt.

c) **Aranymondás:** Ne paráználkodjál! Máté 5, 27—28.

Absolon a lázadó fiú

II. Sámuel 15, 1—14. 30. 37; 16, 4—14; 18, 1—18., 31—33.

Az *alapgige tartalma*: Absolon, Dávid fia, fellázad atyja ellen, Dávidnak menekülnie kell, Dávid legyőzi lázadó fiát, aki a csatában életét veszti.
Belső cél: Rámutatni arra, hogy amiképpen szerette Dávid lázadó fiát, úgy szerel téged is az Isten.

Nézőpont: Dávid.

a) *Érdeklődéskeltés*. Sorozatos tanítás, tehát összefoglaljuk Dávid történetét. Büntetlenül nem lehet bünt elkövetni. Dávidot fiával, Absolonnal, bünteti meg Isten.

b) *Célkitűzés*: Beszélgetni fogunk Dávid nagy szomorúságáról.

1. *Absolon egyénisége*. Dávid harmadik fia, pompakedvelő, hevíülékeny. Megöleti testvérét, Ammont, a trónörökösöt, Dávid öt év múlva békül ki fiával és magához fogadja a királyi udvarba.

2. *Absolon hűtlensége, kétszínűsége*. (II. Sám. 15, 1—6.) Atyja jóságát elfelejti, titokban atyja ellen dolgozik.

3. *Absolon lázadása*. (II. Sám. 15, 7—12.) A Sátán nyíltan is előhozza sötét akaratát.

4. *Dávid menekülése*. (15, 30; 37.)

5. *Sémei szídjá Dávidot* (16, 5—14.) Leírhatatlan Dávid szívének keserűsége, fia lázadása jobban fáj neki, mintha ellenség tört volna reá. Útközben Sémei gyalázkodásai világossá teszi előtte, hogy az Úrtól van a menekülés és hontalanság, Sémei az Úr büntető eszköze. Dávid végiggondolhatja bűnös multját, melynek következménye lázadó fia, a menekülés és az is, ami ezután következik.

6. *Absolon halála*. (18, 1—18.) Csúfos, de megérdemelt vég! A lázadó sorsa halál.

7. *Dávid strása*. (18, 31—33.) Dávid állandóan aggódik a harcban is fiáért. Szeretné, ha semmi baja sem történnék. Nem haragszik reá. Inkább félti, s amikor meghallja halála hírért, nem annak örül, hogy vége a menekülésnek, nincs már ellenség, — meghalna fiáért. (Csúcspont.)

Felolvassuk a Bibliából II. Sám. 18, 31—33 verseket.

a) *A főgondolat kiemelése*. Hogyan bünteti Isten Dávid bűnét? Absolon milyen úton tör atyja helyére? Szövetkezik a Sátánnal, titokban. Fellázad. Dávidnak miért nincs nyugalma? Isten Absolon lázadásával bünteti. Dávid sorsa, nyugtalanság, menekülés, háború. Mi Dávid legnagyobb szomorúsága: elveszti fiát. Lázadó, rossz fiú, mégis hogyan sír Dávid? Bárcsak én haltam volna meg helyetted! Dávid szerette lázadó fiát, Isten ennél jobban szerel téged, mert amit Dávid nem tudott megtenni, az megtette az Isten az Úr Jézus által, aki meghalt értünk.

b) *Alkalmazás*: Minden bünt büntetés követ. Isten ellen nem lehet úgy vétkezni, hogy azért ne kellene felelőnk. Dávidnak nagyon fáj fia lázadása. Így fáj az Istennek a te lázadásod, mellyel ellene fordulsz.

Aranymondás: „Jóval fizet... nekem az Úr az ő átka helyett.“ (II. Sám. 16, 8.)

Salamon templomot épít

I. Kir. 5—6—7—8.

Az *alapgige tartalma*: Ahogyan Isten Dávidnak megígérte, Dávid fia, Salamont felépítteti az Úr házát és felszenteli.

Belső cél: Nagy volt a zsidóknak a templom, mert Isten háza volt, de nekünk nagyobb van itt a templomnál: Jézus Krisztus.

Emlékezzek, milyen nagy örömmel hozatta Dávid az Úr ládáját Jeru-

zsálembe? Vajjon hova tette? A szent sátorba. De aztán akart egy szép nagy házat, egy templomot építeni, ahova a ládát tehette volna és amelyikről ezt mondhatta volna, hogy: ez az Isten háza, Ő nem tudta felépíteni a templomot, de Isten megígérte, hogy majd a fia, Salamon felépíti. *Ma arról beszélünk, hogy hogyan teljesítette Isten ezt az ígérését.*

1. *Levél Hirámhoz.* Salamon, amikor király lett, tudjuk, nagyon híressé lett, meri böles és okos uralkodó volt. Egyszer aztán elérkezettnek látta az időt arra, hogy nekikezdjen a nagy munkának. Levelet írt a szomszéd ország királyához Hirámhoz, 5, 1—6. v. Hirám szívesen teljesítette Salamon kérését.

2. *A templom építése és felszerelése.* Hét évig építették a templomot. (Most következnek a templom épületének leírása. A szentek-szentjébe tették a ládát. Tetszés szerinti részletezése vagy összefoglalása a 6—7. fejezetnek.)

3. *A templomszentelési ünnep.* Mikor a templom elkészült, Salamon összehívta az egész népet Jeruzsálembe és egy nagy ünnepet rendezett. Felszentelték a templomot. A papok áldozatokat mutattak be az oltáron, azután énekeltek, végül Salamon imádkozott. Kérte Istent, hogy amint megígérte, csakugyan legyen mindig ott közöttük, ne hagyja el őket, hallgasson meg minden imádságot, amit ebben a templomban elmondanak, Isten meghallgatta Salamon imádságát és megígérte, hogy mindig népével lesz. Nagyon nagy volt az öröme Salomonnak és az egész népnek, mert erről a templomról tudhatták biztosan, hogy Isten ott van ököztük.

Összefoglalás. Dávid öröme az volt, mikor a ládát Jeruzsálembe hozatta, hogy az Úr közelében lehetett. Amikor a templom felépült, még sokkal nagyobb volt Salomonnak és a népnek az öröme. Ott volt köztük az Isten háza. Ez azt jelentette, hogy ha Isten mindenütt is jelen van, mégis ebben a házában van *othon*, az Ő igazi családjá Izrael népe. Erről a templomról tudhatták azt egészen biztosan. Olyan nagy dolognak tartották ezt, hogy akárkit nem is engedtek be a templomnak mégcsak az udvarába sem! Emlékeztek rá, Jézus is milyen szívesen volt Ő ott! De mikor Jézus felnőtt, akkor azért mondott valamit, amit jól meg kell jegyeznünk; ezt mondta: nagyobb van itt a templomnál. Miről beszélt? Arról, hogy a mi örömünk még a zsidókénál is nagyobb lehet, mert Ő maga, az Isten Fia van közöttünk és Ő sokkal nagyobb a templomnál. Miért örülhetünk jobban, mint a zsidók? Mert Jézus üdvösséget hozott nekünk. Órála nemcsak azt tudhatjuk, hogy Isten velünk van, hanem azt is, hogy Isten szeret minket. Jézusnak ezt az ígését tanuljuk meg ma:

Aranymondás: „Mondom néktek, hogy a templomnál nagyobb van itt.“
Máté 12; 6. M. A.

„Néktek lett az ígélet...“

Csel. 2, 1—14., 37—41.

Belső cél: Néktek lett az ígélet.

Nézőpont: A tanítványok.

a) *Érdeklődéskeltés:* Ígért-e már valaki valamit nektek? (Szüleitek ruhát, játékot, könyvet, valahova elvisznek benneteket stb.) Ugye nagyon vártátok aztán, hogy beteljesítsék ígéletüket?

b) *Célkitűzés:* Ma arról fogunk hallani, hogyan teljesítette be Isten legdrágább ígéletét?

1. *Az ígélet.* Kis tanítványi csoport imádkozott egy akarattal egy jeruzsálemi épület felsőházában: Urunk, mielőtt te felmentél a mennyekbe, azt mondtad nekünk, ne menjünk el Jeruzsálemből, hanem várjuk be, amit

Atyánk ígért: a Szent Lélek ajándékát (Csel. 1:4). Urunk, itt vagyunk, emlékezz szavadra, váltsd be ígéretedet!

2. *A beteljesülés.* Egyszerre csak erős zúgás töltötte be a hajlékot. Mintha szél zúgott volna rettentő erősen. Aztán kettős tüzés nyelvek jelentek meg előttük, és mindegyikőjükre rászálltak a tüzes nyelvek. Megteltek Szent Lélekkel. Kibeszélhetetlen öröm járta át a szívüket: Beváltotta Urunk az ígéretét! Meghallgatott bennünket az Isten! Kaptuk a Szent Lelket! Hangosan ujjongani kezdtek. A nyelvük elfordult. Olyan nyelven kezdtek beszélni, amit azelőtt nem ismertek.

3. *A hatás.* Szinte egy akarattal fordultak az ajtó felé: Ki az utcára! Hadd hallja mindenki, milyen hűséges az Úr, aki beváltja ígéreteit! Mintegy megittasodva nyomultak a zsidók megfeszítettek, de feltámadott. „Ő töltötte ki a megígért Szent Lelket, amit ti most láttok és hallotok (2:33).“ S ti éppen őt feszítettétek meg, de Úrrá tette őt az Isten! (2:36).

4. *Péter prédikációja.* Egyszerre előállott Péter, és elkezdett prédikálni arról a Krisztusról, akit a zsidók megfeszítettek, de feltámadott. „Ő töltötte ki a megígért Szent Lelket, amit ti most láttok és hallotok (2:33).“ S ti éppen őt feszítettétek meg, de Úrrá tette őt az Isten! (2:36).

5. *A prédikáció hatása.* Csel. 2, 37—41. Különösen kihangsúlyozva: „Néktek lett az ígélet“.

a) *A főgondolat kiemelése:* Mit ígért az Úr tanítványainak? Hogy a Szent Lelket adja nékik. Csak ígélet maradt Isten szava? Nem, Isten be is váltotta ígéletét. Csak a 12 tanítványnak szólt ez az ígélet? Hogyan is mondta Péter: Néktek lett az ígélet, s gyermekeiteknek s mindenkinek, kit

b) *A alkalmazás:* Szól tehát nektek is, gyerekek, ez az ígélet? Mit kell tennetek, hogy elnyerjétek az ígéletet? Csel. 2:38. Kereszttségben már részesültetek, de megelégedés által naponként vissza kell térnetek ahhoz a bűnbocsánathoz, amelyet a kereszttségben nyertetek, s veszítetek a Szent Lélek ajándékát, mert néktek is lett az ígélet.

c) *Aranymondás:* „Néktek lett az ígélet“. Csel. 2:39/a. (Nagyobbaknak lehet az egész verset.)

Mi a legdrágább kincsed ?

Csel. 3, 1—10.

Belső cél: Minden földi kincsnél drágább dolog Isten szabadítása.

Nézőpont: A sánta.

a) *Érdeklődéskeltés:* Mire törekszik a legtöbb ember, mit akar szerezni nagyon sokat? (Pénzt.) Mit várnak a pénztől? (Boldogságot.)

b) *Célkitűzés:* Ma arról fogunk hallani, hogy mi tesz igazán boldoggá?

1. *Egészséges lábra volna szüksége.* Egy születésénél fogva sánta koldus ült a jeruzsálemi templom „Ékes“-kapujában. Hangosan kiáltozott az arramenőknek: Emberek, nézzétek, milyen nyomorult vagyok! Egyáltalán nem tudok járni. Ide sem magamtól jöttem, úgy hoztak ide. De boldogok vagytok, ti egészséges lábú emberek! Ti munkába tudtok járni, pénzt tudtok keresni, de én, lássátok, milyen tehetetlen vagyok!

2. *De csak pénzt kér.* Könyörüljetek rajtam! Csak egy pár fillért adjatok jó emberek! Köszönöm. Isten fizesse meg! Csak egy pár fillért, uraim, hadd vásároljak én is magamnak egy kis boldogságot! No, mért álltok meg

elöttem, ha pénzt nem adtok? Mért néztek rám, olyan különös nézéssel? Csak egy pár fillért, uraim!...

3. *Nincsen pénze.* Nézz mireánk — szólalt meg a koldus előtt megálló két férfi közül az egyik. A koldus megjegyezte, hogy az imént a társa Péternek szólította ezt az embert. A másiktól is hamar megtudta, hogy azt meg Jánosnak hívták. — Nézek, uraim — emelte fel a szemét rájuk — vajjon mennyit fogtok adni? — Ezüstöm és aranyom nincs nékem — szól Péter. — Oh, milyen csalódás, hát akkor mit akartok velem?

4. *De sokkal többet ad...* hanem amim van, azt adom néked — folytatja Péter. — A názáreti Jézus Krisztus nevében, kelj fel és járj! — Micsoda?! — Ippódik meg a furesa felszólításon a koldus — hiszen én éppen sánta vagyok, hogyan kelhetnék fel és járhatnék? De nincs sok ideje a hűledezésre, mert már érzi is Péter erős, meleg szorítását a jobb kezén, amelyet alamizsnáért nyújtott ki. De Péter nem tett a markába semmit, hanem e helyett húzta, emelte a nyomorékot. Hirtelen szívet remegtető sejtés futott át a sánta agyán: Valami különös erő járja át a lábamat! Ki tudom nyújtani a lábam! Állok! Lépek! Járok! Ugrani is tudok! Oh, mit tettek velem, uraim?! Én csak pénzt kértem, s ti Isten szabadítását adtátok!

5. *Dicsőség Istennek!* Azt hittem, hogy a pénz tesz boldoggá engemet! Áldott légy, Mennyei Édesatyja, hogy te nálam is jobban látod, mire van szükségem, s azt adtad nekem. Bámultok, emberek? Én, én vagyok az, aki még az elébb ott ültem sántán az Ékes-kapuban, de Isten megszabadított sántaságomból. Nézzétek, mekkorát tudok ugrani! Dicsőség érte Istennek!

a) *A főgondolat kimelése:* Mit kért a sánta koldus a tanítványoktól? (PéNZ.) És mit kapott? (Isten szabadítását sántaságából.) Ugye, mennyivel drágább dolog Isten szabadítása, mint a földi kincsek!

b) *Alkalmazás:* Ti köztetek talán éppen nincs sánta. Akkor nektek talán nincs is szükségetek Isten szabadítására? (De igen!) Mi miatt? A bűn miatt. A bűnben vagyunk tehetetlenek. Épp olyan tehetetlenek, mint az a sánta volt. S ebben a tehetetlenségünkben semmiféle földi kincs nem tud rajtunk segíteni, igazán boldogságot nem tud adni. Csak Isten szabadítása tehet boldoggá bennünket, ő pedig úgy szabadít meg bennünket, hogy megbocsálja bűneinket a Jézusért, Minden földi kincsnél drágább dolog Isten szabadítása.

c) *Aranymondás:* „Inkább gyönyörködöm a te bizonyosságaidnak útjában, mint minden gazdagságban.“ Zsolt. 119:14.

Minden az Uré

Csel. 4, 32—37.

Belső cél: Mindenünk az Uré.

Nézőpont: —

a) *Érdeklődéskeltés:* Előfordult-e már veletek, hogy összevesztetek egymással azon, hogy ez a játék nem a tied, hanem az enyém? Ez a könyv, ez a ruhadarab, stb. nem a tied, hanem az enyém?

b) *Célkitűzés:* Ma arról fogunk hallani, hogy kié is hát mindenünk?

1. *Az apostolok bizonyágtétele:* Emlékeztek még ugye arra, hogy az első pünkösdkor hogyan prédikált Péter a Krisztusról? Nemcsak akkor, hanem azután is, az apostolok mindig arról prédikáltak, hogy az a Jézus Krisztus, akit a zsidók megfeszítettek, nem maradt ám a sírban, hanem él most is, mert feltámadott. (4:33.)

2. *A hívők közössége.* A hívők nagyon boldogok voltak, hogy élő Uruk van. Szívből engedték, hogy mindenben Úr legyen életükben a feltámadott Jézus. A vagyoni dolgaikban is. Tovább úgy, ahogy Csel. 4:32, 34—35 írja.

3. *József.* Csel. 4, 36—37.

a) A *fő gondolat kiemelése*. Miről prédikáltak az apostolok? Hogy Jézus feltámadott. Milyen következményei lettek a hívők életében annak a hitnek, hogy Jézus él? Hitték, hogy mindenük az Úré, s így szívesen adták Néki vagyonukat is.

b) *Alkalmazás*. Hiszitek-e ti, hogy Jézus él? Ha hiszitek, engeditek-e, hogy Uratok legyen? Hogyan lett Uratokká Jézus? Káté II. hitágazat: „Nekem Uram, aki engem, elveszett és elkárhozott embert megváltott a bűntől, az ördögnek hatalmából megszabadított és magáévá tett. Nem arannyal, sem ezüsttel, hanem szent és drága vérével, ártatlan szenvedésével és halálával, hogy egészen az övé legyek...” Ha egészen az övé vagyok, akkor micsodám elsősorban az övé? A szívem. Hát ha a szívem az övé, előfordulhat-e az, hogy mondjuk a játékomat nem adom neki, vagy a pénzemet nem adom neki? Az első kereszténynek közt nem volt szűkölködő, mert mindenük az Úré volt. Tiköztek sem fordulhat elő veszekedés azon, hogy ez az enyém, nem a tied, ha szívetekkel együtt mindenetek az Úré.

c) *Aranymondás*: „Az Úré a föld, s annak teljessége.” Zsolt. 24:1/a.

Ananiás és Safira

Ap. csel. 5, 1—11.

Belső cél: Az embereket megtévesztheted, Istent nem.

Nézőpont: Ananiás és Safira.

Érdeklődéskeltés: Édesanya diót ad a gyermekeknek. Osztoztatók el igazságosan. Mit csinál osztózsnál a kapzsi gyermek? Miért csunya a kapzsiság? Milyen a kapzsi ember szeme?

Cékitűzés: Ma Ananiásról és Safiráról beszélünk, akiket a kapzsiság döntött veszedelmébe.

A TÖRTÉNET ELBESZÉLÉSE. 1. *Barnabás eladja földjeit*. Ananiás és Safira Jézus Krisztus követői voltak. Jeruzsálemben laktak. A gyülekezet tagjai mindenben segítették egymást. Nem volt közöttük szűkölködő. Szeretettelben éltek. Barnabásnak földjei voltak. Eladta és árát az apostoloknak adta át. Ananiás és Safira látták, hogy ezért nagybecsülték Barnabást. Sokat beszéltek róla. Ők is szerettek volna ilyen dicsőséget. Hiúság vett rajtuk erőt.

2. *Ananiás és Safira is eladja földjét*. Eladták földjüket. Sok pénzt kaptak érte. A sok pénz láttára erőt vett rajtuk a kapzsiság. Ha a felét adjuk oda, akkor is elámulnak jószívűségünktől. Megállapodtak egymás között. A pénz másik felét félre tették.

3. *Péter teleplezi Ananiást*. Ananiás elindult az apostolokhoz. Már előre elképzelte, hogyan csodálkoznak majd rajta. Büszkén olvasta ki a sok pénzt. Az emberek álmétkodtak. Péter apostol nem álmétkodott, hanem így szólt: 3—4. v. Honnan tudta ezt meg Péter? Piros lett, majd hófehér. Szívéhez kapott. Összeesett és meghalt.

4. *Safira vége*. Safira várta otthon férjét. Hol késik? Végül elindult utána. Péter elé lépett. Nem is tudta mi történt előbb. Péter megkérdezte: Ennyiért adtátok el a földet? — Igen. Erre így válaszol neki Péter: 9. v. Safira összeesett. Mire a tanítványok bejöttek, halott volt. Kivítették. Férje mellé temették.

5. *Nagy félelem a gyülekezetben*. A gyülekezetben szájról-szájra járt a hír. Milyen elgondolkozott mindenkit az eset. Isten gyűlöli a bűnt. Nem engedi elkendőzni. Istent nem lehet megtéveszteni. Akik Őt meg akarják esalni, azokra lesújt haragja.

Fő gondolat kiemelése: Melyik bűn vitte Ananiást és Safirát a pusztulásba? (a kapzsiság) Mit beszélünk elején a kapzsiságról? Kiket sikerült

Ananiásnak és Safirának megléveszeni? Kit nem tudtak megléveszeni? Hogyan leplezte le Isten hazugságukat?

Alkalmazás: Talán ti is megdöbbentetek azon, hogy Isten ilyen keményen megbünteti a hazugságot. Lehet, hogy ti is hazudtatok már szüleiteknek, tanítóknak, barátaitoknak. Mit érez ilyenkor lelkiismeretetek? Milyen színűvé válik az arcunk, mikor nem mondunk igazat? Talán az is előfordult már veletek, hogy kitudódott hazugságatok. Mondjátok példát. Még mindig jobbra kitudódik hazugságunk és megbüntetnek érte, mintha nem tudódna ki és rossz lelkiismerettel kellene élnünk. A rossz lelkiismeret Isten büntetése. Ananiás és Safirát is a rossz lelkiismerettel sújtotta halálra Isten.

Aranymondás: Krisztusnak a vére megtisztítja a ti lelkiismereteket a holt cselekedetektől, hogy szolgáljatok az élő Istennek. B. L.

István vértanu

Ap. csel. 7, 54—60. (6,8—15 és 7, 1—53 is olvassa át a vezető).

Belső cél: Aki Jézust igazán szereti, élete legnehezebb körülményei közt is hűséges marad hozzá, mindhalálig.

Nézőpont: Egy a főpapok közül.

I. BEVEZETÉS. *Kapcsoló-isméltés.* Beszéljessünk a gyermekekkel néhány szóval az előző órán tanultakról. Pár kérdéssel állítsuk eléjük István diakonust.

Célkitűzés. (Ma arról) beszélgetünk, hogyan tett bizonyosságot István a Krisztushoz való hűségéről és szeretetéről.

II. A TÖRTÉNET ELBESZÉLÉSE. 1. *A főpap házában.* Együtt ül a főpapi tanács Kajafás elnöksége alatt. Rettenetes dolog történt. István, a diakonus nem szűnik meg Jézusról beszélni. Ezért kell felette tanácsot tartani. Ott áll a vádlott a tanács előtt. A főpapok egyike körülhordozza tekintetét a teremben. Mindenütt dühös arcokat, villámló szemeket lát. Csak a vádlott nem izgatott. Csak az ő arcán ül valami angyali nyugalom és békesség. És a tömeg vádjaira megkérdi a főpap: Így vannak-e ezek? És Istvánnak felelnie kell. — Vajjon mit fog mondani, hogy fog védekezni, gondolja a főpap.

2. *István bizonyosságtétele.* István beszélni kezdett. Csodálatos szelídséggel és bátorsággal tett bizonyosságot Jézusról, akit a zsidók megfeszítettek, de aki feltámadt és felment a mennybe. Szavai nyomán a főpapi tanács egyre indulatosabb lett, fogukat csikorgatták, hangosan kiabáltak, bedugták a fülüket, hogy ne hallják Istvánt, majd rárohantak és kihurcolták a teremből.

3. *Mindhalálig Krisztussal.* A tömeg kihurcolta Istvánt a városon kívül. A főpap elégedetten látta, mint tépték le ruháját, hogyan hagyták magára Istvánt és hogyan ragadtak köveket. Látta, amint hullanak a kövek Istvánra, akinek a testét nemsokára elborította a vér. De most különös dolgot tapasztalt a főpap. István nem jajgatott, nem rimázkodott kegyelemért, hanem imádságra nyitotta ajkát: 59—60. vers. — Ellenségeiért imádkozott, mert tudta, hogy Jézus értük is meghalt és mert Jézus tanítványa így tehetett bizonyosságot Uráról.

III. BEFEJEZÉS. *A főgondolat kiemelése.* Miért kívánta a főpapi tanács István halálát? Mivel bizonyította meg István, hogy Jézust szívből szereti?

Alkalmazás. Jézus értékes is meghalt. Szeretné, ha ti is megtanulnátok tőle azt, hogy szelídséggel és szeretettel viselkedjétek embertársaitokkal szemben. Hogy ragaszkodjatok hozzá akkor is, ha gúnyolnak érte, ha nehéz körülmények közé állít benneteket. Mert számotokra is elkészítette a mennyet, ameyel István látott.

Aranymondás. — Légy hű mindhalálig. (Jel. 2:10).

V. N. I.

Simon mágus megszégyenül

Ap. csel. 8, 5—25.

Belső cél: A babona a sátántól van. Isten igéje szétzúzza a babona hatalmát.

Nézőpont: Filep.

ÉRDEKLŐDÉSKELTÉS: Beszéljessünk a babonáról. Milyen a babonás ember. Vannak emberek, akik a babonából élnek. Jósok, akik tenyérből, kártyából jósolnak. Kuruzslók, akik babonás módon foglalkoznak a betegekkel, pl. ráolvasással. Mindez az ördögtől van.

CÉLKITÜZÉS: Ma arról lesz szó, miként szégyenített meg Isten egy kuruzslót.

1. *Filep Samáriába megy.* A jeruzsálemi keresztyének között nagy készlődés volt. Mindenki csomagolt. Sokan már útra indultak. Istvánt, a hét alamiznaszedő egyikét, amint legutóbb hallottátok, megkövezték. A keresztyéneket üldözni kezdték. Jézus követői elhagyták Jeruzsálemet. Csak az apostolok maradtak a városban. Filep is, aki szintén alamiznaszedő volt, útnak indult. Munkájára Jeruzsálemben se lehetőség, se szükség nem volt többé. Samária felé ment. Az országnak ezt a részét a zsidók megvetették. Samaritánusokkal szóba sem álltak, Filep azonban Jézus követője volt. Nem vetett meg senkit származása miatt. Jézus is így tett. Emlékeztek biztosan arra, hogyan beszélgetett Sikár városában egy samaritánus asszonnyal Jákob kútja mellett. Lehet, hogy Filep is éppen ebben a városban telepedett le.

2. *Új munkalehetőség.* Filep szerette régi munkáját Jeruzsálemben, de belátta, hogy nem folytathatja tovább. Azért nem türelmetlenkedett. Tudta, hogy Isten ellensége minden munkanélküliségnek, őt sem hagyja munka nélkül. Így is történt. Filepnek Isten Samáriában új munkalehetőséget adott. Beszélni kezdett Jézus Krisztusról. Először csak néhányan hallgatták, de mind többen jöttek. Végül nagy sokaság hallgatta az evangéliumot. Nagyon sok ideges, beteglelkű ember élt azon a vidéken. Legnagyobb részük babonás volt. Fejfájás, rossz álom, félelem szorongatta őket. Az ördög örült is ennek. De nem sokáig örülhetett. Egyre többen hittek az evangéliumban. Akik hittek, azok megszabadultak a babona sötétségéből és az ördög hatalmából. Lelkük megfeszult és megnyugodott. Meggyógyultak. Filep felkereste a testi beteget is, a bénákat, sántákat, gutaütötteket. Különösen azokat, akikkel senki sem törődött, akiket hozzátartozóik kilöktek az utcára, hogy koldulásból éljenek. Ezeket is gyógyította.

3. *Simon kuruzsálsai.* Filep nagyon boldog volt. Hiszen boldog is lehet Jézus Krisztus minden jó vitéze, aki a babona sötét hatalma ellen küzd. Különösen azon örült, hogy az Ige milyen jó fegyver. Olyan, mint egy buzogány. Ahová lesújt, összeomlik a babona minden hatalma. Az ember ismét Istené lesz. De sokat gondolkozott azon, hogy miként tudott az ördög ilyen nagy hatalomhoz jutni Samáriában. Rövidesen megtudta. Élt azon a vidéken egy kuruzsló, ahogy akkor mondták — mágus, Simon volt a neve. Jóslással foglalkozott. Álom magyarázásokkal. A betegeteket mindenféle bűbajos dolgokkal gyógyította és sokszor még betegbakké tette őket. Azt vélték róla, hogy nagy tudományú ember, sőt Isten embere. Pedig sötét tudománya nem Istentől volt. Ördögi, gonosz tudomány volt. Hatalmától mindenki tartott. Sokan jártak hozzá. Sok pénzt csalt ki szegény áldozataiból.

4. *Simon is megtér.* Elképzélhetitek Filep álmélkodását, mikor egy szép napon nem más zörgést az ajtaján, mint Simon mágus. Így szól hozzá: Én is Jézus követője szeretnék lenni. Szeretnék megkeresztelkedni. Filep úgy látta, hogy Simon mágus kérése őszinte kérés. Örült, hogy belátta tévelygését, gonosz üzelmeit. Megkeresztelte. Simon ezután a keresztyén gyülekezetnek

szorgalmas tagja lett. Minden gyülekezeti összejövetelen részt vett. Az emberek álmélkodtak, Hallottad? — mondták. Simon sem tudott ellenállni Jézus jó-ságos erejének. Simon is hű az Úrhoz.

5. *Péter apostol Samáriába érkezik.* Mindenüvé eljutott a Samáriában történt dolgok híre. Hamarosan megtudták a Jeruzsálemben maradt aposto-
lok is. Kiküldték Pétert, hogy nézzen utána a dolgoknak. Filep nagy örömmel fogadta Péter apostolt, mikor megérkezett. Örömmel fogadták a samáriai ke-
resztyének is. Péter tovább tanította őket. Mindenütt beszélgetett az embe-
rekkel. Észrevette, hogy még sok fogatkozás van ezek között az újonnan lett
keresztyének között. Ezt Filep is jól tudta. Közösén kérték Istent, hogy áraszsa
ki Szent Lelkét ezekre az emberekre, nehogy vissza csússzanak régi babonás
életükbe. Isten ki is árasztotta Lelkét. Mind többen-többen jöttek Péterhez.
Mevallották titkos bűneiket, ördögi megkötözöttségüket. Péter kezét fejükre
tette és megáldva őket imádkozott értük: Jöjj el Szentlélek. Úristen, töltsd be
szíveiket bőven. Filep és mindenki közvellenül láthatta, hogy milyen nagy
hatalom a Jézus nevében mondott imádság. A samáriaiak megerősödtek a
hitben. Ellenállottak a kísértéseknek. Harcoltak bűneik ellen.

6. *Kibújjk a szög a zsákból.* Filepnek feltűnt közben, hogy Simon mágus
mindenütt nyomukban van. Figyeli őket, különösen Pétert. Ugyan miben töri
fejét? Egy szép napon végre kibújjt a szög a zsákból. Egyedül volt Péterrel.
Simon kihasználta az alkalmat és hozzájuk lépett. Pénzes zacskót húzott elő
zsebéből. Péter szeme elé tartotta és így szólt hozzá: Nem lehetne veletek
üzletet kötni? Bármilyen árat szívesen megfizetek szízarannyal, csak adjátok né-
kem is azt a hatalmat, hogy valakire vetem kezemet Szentlélek vegyen. El-
hallgatott. Várta, mi lesz az eredmény. Péter szeme azonban szikrát szórt
a haragtól. Azonnal belelátott ennek a sötét embernek a lelkébe. Ez még
mindig a pénz rabja. Ez a Simon csak azért csatlakozott hozzájuk, csak azért
követi Jézust, hogy tovább folytathassa régi bűnös életét. Mérgesen kiáltott rá:
Menj az ördögbe a pénzzel! Azt hiszed, hogy pénzzel meg lehet venni Isten
ajándékát?! Hazug képmutatás egész keresztyénséged. Hagyj fel gonoszágod-
dal és kérd Istent, talán megbocsátja szíved gonosz gondolatát.

7. *A kuruzsló megszegyenül.* Simon mágus megrettenve hallotta a ke-
mény szavakat. Tudta, hogy most maga Isten szólt hozzá Péter apostol be-
szédén át. Mégsem akart megtérni bűnéből. Nem könyörgött Istenhez. Csak
arra kérte az apostolt és Filepet, hogy ők imádkozzanak Istenhez és háriítsák
el fejről a veszedelmet. Világos volt előtte, hogy a babona és a kuruzslás
nem egyeztethető össze Jézus követésével, azt is látta, hogy Istennél a pénz
hatalma nem számít, mégis inkább a babonát és a pénz szerelmét választotta.
Pedig milyen áldás lett volna az egész városra, ha megtér bűnéből. Így
átokká lett élete és tudománya az emberek számára.

FÖGONDOLAT KIEMELÉSE: Megfigyeltétek milyen nagy a különbség
Filep és Simon mágus között? Kinek szolgált Filep? Kinek szolgált Simon?
Mire használta Filep hatalmát? Mire használta Simon? Az egyik élete áldás
volt az emberek számára, a másiké átok.

ALKALMAZÁS: A ti életeitek is lehet áldás vagy átok. Ha az élő Istent
nem szereted, a pénz lesz bálványoddá, tiszta és mély hit helyett babona
tölti be lelkedet, Isten tiszta és Szent Lelke helyett ördögi sötétség szállja
meg szívedet. Vajjon ezt akarja Isten? Bizony nem ezt akarja. Éppen az
ellenkezőjét akarja. Azt akarja, hogy mi áldássá legyünk az emberek szá-
mára. Ezért kell benne hinned és néki szolgálnod. Ő megszabadít a sötétség
minden hatalmától, a babonától is. Tapasztaltátok már, hogy a babona elvon
Istentől és a sátnak szolgájává tesz?

Aranymondás: Jézus mondja: „Én vagyok a világ világossága, aki engem
követ, nem járhat sötétségben.“ János 8, 12.

B. L.

A szerecseny komornyik megtérése

Csel. 8, 26—40.

Belső cél: Jézus Krisztus megismerése nélkül nem lehet hitre jutni.

ERDEKLŐDÉSKELTÉS: Feltűnést keltő jelenség az idegen ahol megjelen, hát még ha a külseje is elűt a többitől. Biztosan láttatok már ti is szerecsenit. Hogy nézett ki? — Ilyen volt szerecsenország pénzügyminisztere is, akit a jeruzsálemi gyerekek megcsodáltak, amikor látták, hogy ő is Izrael Istenének templomába megy a többiekkel, hogy imádkozzon. De azok a gyerekek, akik ismerték a Szent Írást, azoknak eszükbe jutott *I. Kir. 8, 27—30; 41—43.* Mít olvastunk ott? — Biztosan tudták, hogy szerecsenország királyasszonya pénzügyminiszterének, bármilyen előkelő, gazdag ember is, valami mégis hiányzik neki. Ezért jött messze földről, mert hallotta, hogy Izrael Istene milyen hatalmas Úr, — ilyet az ő bálványistenei között nem talált... és nagyon szerette volna ezt a hatalmas Istent megismerni.

1. Lép. Isten is ezt akarta, azért adta a vágyat a szívébe, hogy ilyen messze földről, szerecsenországból Jeruzsálembe jöjjön. És ezért küldött egy embert az újtába, olyan embert, aki már ismerte Őt.

2. lép. 27—28. vers.

3. lép. Filep és a szerecsen főember beszélgetése: 29—34.

4. lép. Filep arról beszél neki, akire a szerecsenembernek éppen szüksége volt: Jézusról. Jézus az Isten báránya. A bárány szelíd, kedves állat, a zsidó ember az Istennek bemutatott áldozatkor bárányt ölt meg, hogy ezzel szerezzon engesztelést Isten előtt a bűnei miatt. A szerecsen főember azt hallja most, hogy Jézus, a kereszten megfeszítetett az egész világ bűnéért, ő Isten Szent Fia, Isten áldozati báránya, aki az ő bűneit is elvette. Most már érti a Szent Írást. Jézus volt az a bárány, aki nem nyitotta fel az ő száját, hanem hagyta magát, Isten akaralából keresztre feszíteni, azért, hogy ő is, a nem Isten népéhez tartozó szerecsen embernek a bűnei is meg legyenek bocsájtván. Boldogan adott hálát Istennek! És amikor egy folyóhoz értek, azt kérdezte Fileptől: miért ne keresztkedhelnék meg, én is Isten népéhez szeretnék tartozni? *37. vers. 38. vers.*

FÖGONDOLAT KIEMELÉSE: 1. Miért ment a szerecsen főkomornyik Jeruzsálembe? (Imádkozni, hogy Istent megismerje.) 2. Mít kért Salamon a templom építésénél? (Hogyha idegen messzi földről eljön, mert hallotta az Ő nagy nevét, adja meg, amit kér tőle.) 3. Mít nem értett a Szent Írásból? (Kicsoda a bárány.) 4. Megkapta azt, amiért könyörgött? (Megismerte az Istent!) 5. Hogyan ismerte meg az Istent? (Mint aki az ő szent Fiát adta áldozati báránnyul az ő bűneitől.)

ALKALMAZÁS: Istent megismerni csak Jézus Krisztuson keresztül lehet. (Senki sem mehet az Atyához, hanem én általam.) Te sem érted a Szent Írást, hiába olvasod, amíg Jézust meg nem ismered úgy, mint az Isten Szent Fiát, az Isten bárányát, aki elvette a te bűneidet is! Elvehette-e már? Elveheti most ebben a pillanatban, ha úgy keresed őt, mint a szerecsen főember kereste, és ha úgy hiszel neki és benne, mint a szerecsen főember hitt.

Aranymondás: Ime az Isten báránya, aki elveszi a világ bűneit! Ján. 1:29.

K. E.

Tabitha

Ap. csel. 9, 36—42.

Belső cél: Megéreztetni a gyermekekkel, hogy aki az Úr Jézus iránti szeretetét és háláját olyan áldozatos keresztyén élettel mutatja meg, mint ahogy Tabitha tette, azt Isten nem hagyja a halálban, hanem örök élettel jutalmazza.

ÉRDEKLŐDÉSKELTÉS: Beszélgessünk egy bemutatott képről, mely zergét, vagy gazellát ábrázol. (Szélid, szerény, fürgé állat. Régen, Jézus idejében, leánynévnek is használták a nevét, Tabitha zergét, gazellát jelentett.)

CÉLKITÜZÉS: Ma egy Tabitha nevű keresztyén nőről beszélek nektek, akiről a Bibliában csodálatos dolgokat olvashatunk.

1. *Tabitha keresztyén élete.* Megismeri és szívébe zárja a feltámadott Úr Jézust. „Mit tehetsz Érted Jézusom, hogy megháláljam a Te értem hozott áldozatodat?” — kérdi. Rájön, hogy Isten azért adott neki vagyont, ügyességet, tudást, erőt, hogy ezekkel szolgálja embertársait. Elmondjuk, miben állott a szeretetszolgálat.

2. *A joppéi gyülekezet gyásza.* Tabitha betegsége és halála. A reménytelen siratók bánata, és a hívők reménysége Péter apostol Krisztustól nyert erejében.

3. *A csodálatos feltámasztás.* Péter emlékezik Jézus csodáira s ígételére is, mely szerint a hittel kérőnek Ó hatalmat ad hasonló csodatételekhez. Jézus erejével feltámasztja Tabithát. A hívők örvendeznek, a hitellenek megtérnek, mert a csoda megláttatja velük Krisztus élő erejét. Tabitha továbbra is az Urat szolgálja életével. A történet felolvasása.

FÖGONDOLAT KIEMELÉSE: Miért gyászolta egész Joppé Tabithát? Miért végezte Tabitha örömmel és fáradhatatlanul szeretetszolgálatát? Volt jutalma?

ALKALMAZÁS: Ti is szeretitek az Úr Jézust. Hogyan mutatjátok meg hálátokat és szereteteket? (Testvéri szolgálatok otthon, iskolában, embertársainkkal szemben.) Kaptok-e jutalmat érte? (Isten ígérete.)

Aranymondás: „A jótéteményben pedig meg ne restüljünk!” Gal. 6:9.

V. L.-né

Kornéliusz

Ap. csel. 10, 1—42.

* *Belső cél:* Isten mindenkihez elküldi a Szentleket, aki hittel kéri tőle.
Nézőpont: Kornéliusz.

ÉRDEKLŐDÉSKELTÉS: Beszélgessünk a süketnémákról és bénákról. Ilyen süketnémák és bénák voltak az apostolok pünkösöd előtt. De szüntelen imádságban kérték Istent, hogy szabadítsa meg őket tehetetlenségüktől. Isten meghallgatta kérésüket. Pünkösdkor valóságos csoda történt. A néma apostolok megszólaltak. A bénák felkeltek és bátran kimentek az emberek közé. Elképzelhetitek, hogy milyen nagy öröm töltötte el őket. Ahová a Szentlélek jön, ott mindig öröm támad.

CÉLKITÜZÉS: Most azt mondom el, hogyan szerzett örömet a Szentlélek a pogány Kornéliusz házában.

1. *Kornéliusz látomása.* A tengerparti Cézáreában lakott. Pogány százados volt. De nagyon vágyakozott Isten után. Sok jót tett az emberekkel. Sokat imádkozott. Egyszer imádság közben látomása volt. Mondjuk el a 3—6. verset.

2. *Kornéliusz Péterért küld.* Behívatta szolgálait. Elmondta nekik látomását és elküldte őket Joppéba Péterért. Várnia kellett, mint az apostoloknak

pünkösöd előtt. Összegyűjtötte rokonai és barátai, hogy azok vele együtt imádkozzanak és várjanak. Nem várt hiába. Harmadnapon megjelent Péter.

3. *Péter elmondja látomását.* Kornéliusz elébe szaladt és leborult előtte. Nem tudta még, hogy Isten sokkal nagyobb vendéget küld hozzá, az ő Szent Lelkét. Péter felemelte. Együtt mentek be a házba. A ház tele volt pogány rokonokkal. Kornéliusz csodálkozott, hiszen a zsidóknak tilos volt pogányok házába menni. Péter azonban mindent megmagyarázott. Elmondta látomását. (9—23. v.)

4. *Péter bizonyágtétele.* Kornéliusz is elmondta látomását. Azután megkérte Pétert, hogy mondja el nekik, amit Isten megparancsolt neki, mert ők mind azért vannak együtt, hogy azt meghallják. Péter prédikálni kezdett a megfeszített és feltámadott Jézus Krisztusról, aki által Isten elveszi bűnünket, hogy új életben járjunk. Kornéliusz és egész háza nagy odaadással hallgatták. Különösen akkor figyelt fel erősen, amikor meghallotta, hogy mindez őérette is történt. (34—35. v.)

5. *Isten kitölti Lelkét Kornéliusz házára.* Miközben Péter beszélt, Isten elküldte ennek a napnak igazi vendégét, az ő Szent Lelkét. Péter megkeresztelte Kornéliuszt és házanépét. Kornéliusz pedig végtelen boldog volt, hogy Isten meghallgatta sok-sok imádságát, hogy most már ő is Jézus tanítványa lehet.

FÜGONDOLAT KIEMELÉSE: Ki volt Kornéliusz? Miért könyörgött Istenhez? Mi történt életének legboldogabb napján?

ALKALMAZÁS: Isten nem akarja, hogy süketnémák és bénák maradjunk. Mikor vagyunk süketek? (Ha nem értjük, Isten mit mond nekünk.) Mikor vagyunk némák? (Ha csak immel-ámmal, szájjal imádkozunk és éneklünk.) Mikor vagyunk bénák? (Hogyha nem fogadjuk el Isten ajándékát, Jézus Krisztust.) Ki gyógyíthat meg bennünket? (Isten az ő Szent Lelke által.) Hogyan gyógyulhatunk meg? (Ha olyan hittel kérjük és várjuk, mint ahogy Kornéliusz kérte és várta.)

Aranymondás: „Ad a ti menyei Atyátok Szentlelket azoknak, akik tőle kéri.” Luk. 11:13/b. B. L.

A flanelográf használata

Állandóan szükséges keresnünk a formát és módot, hogy közelebb vigyük az evangéliumot a gyermekekhez. Istentől kapott drága eszköz ebben a flanelográf. Képekkel illusztrálva mondjuk el a bibliai történeteket, úgy, hogy az események sorban kerülnek fel egymás után a flanell háttérre. A gyermekek érdeklődését felkelti, figyelmüket teljesen leköti. Vizuális beállítottságuk miatt pedig az a történet, amit képekkel illusztrálva látnak, mélyen rögződik beléjük, nehezen felejtik el. A flanelográf segítségével olyan elvont fogalmakat vihetünk közel hozzájuk, amit egyébként szavakkal nem tudunk megtenni. Pl. az alább közölt történetben (Ábrahám és Izsák) a helyettes áldozat, a váltság fogalmát.

Sok nehézsége és kísértése is van nyilvánvaló áldásai mellett a flanellnak. Az alkalmazást, ami az igehirdetésnek legfontosabb része, a bibliai történet üzenetének a gyermekek életére való átvite-

lét már a legtöbb történetnél képek nélkül kell elmondani. Veszély az, hogy a figyelem csak addig tart, amíg a képek, azután lelohad és úgy mennek el a gyermekek, hogy csak a történet marad meg bennük, de az alkalmazás már nem. A képet várják és ha anélkül történik az igehirdetés, csalódottak és nem fegyelnek.

Ezen kísértések és veszedelmek elhárítása céljából az szükséges, hogy a képek, a flanelográf megmaradjon eszköznek, aminek az Isten szánta és ne váljék céllá.

Egy méterszer hetven centiméteres flanell alapra kerül a bibliai történethez készült háttér. Ábrahám és Izsák történeténél pl. egy mezős háttér, középen úttal, háttérben a Mórija hegyével. Erre a háttérre kerülnek a színesre festett alakok, amik papírból készülnek, csak a hátuk van beragasztva flanellal. A történetben sorra kerülő jeleneteket előre elkészítve kirakjuk egy asztalra vagy székre, hogy a keresgéssel nehogy megszakadjon a történet fonala. Szinte pillanatok alatt tapasztjuk fel az alakokat a háttérre, közben folyamatosan mondjuk el a történetet megszakítás nélkül. A események, jelenetek sorra elevenednek meg a gyermekek szemei előtt. Vigyázni kell az alakok felrakásánál arra, hogy a távlat követelményeinek eleget tegyünk. A kicsi alakokat mindig hátrább, a nagyobbakat előbbre tesszük. Minden alaknak pontosan tudnunk kell a helyét a háttérben, a gyermekek előtt már nem szabad bizonytalankodni, keresgélgni. Miközben az alakokat felrakjuk a képre, a történet elbeszélése folyik, a gyermekek felé fordulva maradunk és oldalról tesszük fel a képeket, hogy el ne takarjuk a kicsinyek elől. Ha valamelyik nem jól lát, máris zökkenő támad figyelmében. Amint a történet befejeződik, azonnal beszélgetni kezdünk a gyermekekkel, bevonjuk őket aktíven az alkalmazásba, mert különben érdeklődésük hamar lelohad.

S. T.

A Luther Márton Intézettől kölcsönözhető flanelográfok jegyzéke:

1. Zákheus.
2. A 12 éves Jézus a templomban.
3. Ábrahám és Izsák.
4. A samáriai asszony.
5. Az érc kígyó.
6. Noé története.
7. Keresztelő János.
8. Eliézer és Rebeka.
9. Lázár feltámasztása.
10. Jézus bevonulása Jeruzsálembe.
11. Pál Málta szigetén.
12. Az utolsó vacsora.
13. Jézus a Gecsemáne kertben.
14. Jézus Pilátus előtt.
15. Dávid és Góliát.
16. Jónás története.
17. Gazdag és Lázár.
18. Az adós szolga.
19. Jézus meglisztítja a templomot.
20. József álma.
21. Józsefet eladják.
22. Dániel az oroszlanbarlangban.
23. A „Jó Pásztor“.
24. A tíz bélpökös.
25. Jézus megkísértése.
26. Kornéliusz.
27. A királyi ember fiának meggyógyítása.

Kölcsönkérhetők ezen a címen: Luther Márton Intézet igazgatósága, Budapest, Üllői-út 24.

Flanellos evangélizációk

(Két példa)

Ábrahám és Izsák története

I. Móz. 22, 1—14.

Belső cél: Megmutatni a gyermekeknek, hogy Isten mennyire szeretett minket, amikor a Fiát áldozta értünk és ezért nekünk is mindennél jobban keli őt szeretni.

Nézőpont: Izsák.

KEPEK FELRAKÁSA. A szövegben számokkal jelöljük a képek felrakásának idejét.

1. Jobb oldalra rakjuk a szolgát és a szamarat. Középre Ábrahámot és Izsákot. (Mennek fel a hegyre.)

2. Izsákot levesszük, a szolgát és a szamarat is. Középre kerül az oltár. (A hegytetőn megépítik az oltárt.)

3. Az oltár tetejére felkerül a megkötözött Izsák. Ábrahámot levesszük.

4. Ábrahámot feltesszük, kezében a késsel. (Készül az áldozatra.) Az angyal feltesszük baloldalt fent, Ábrahám kezéből a kést a földre tesszük.

5. Izsákot levesszük az oltárról, az angyalt elvesszük, a balsarokba tesszük a bokorban fennakadt bárányt.

6. A bárány, a tűz, a füst az oltárra kerülnek, Ábrahámot levesszük, baloldalt a térdelő Izsákot rakjuk az oltár mellé.

V Á Z L A T.

BEVEZETÉS: Mivel szerettek játszani? Odaadnád-e, ha valaki el akarná venni a legkedvesebb játékodat? Ki szereti az édesanyját, édesapját, kinek adnád oda?

CÉLKITŰZÉS: Ma egy olyan emberről fogtok hallani, akitől az Isten elkérte azt, akit legjobban szeretett. Majd meglátjuk, ő is úgy felelt, mint ti.

Első kép. Egyik reggel Ábrahám így szólt a fiának, Izsáknak: készülj, kislíam, elmegyünk kirándulni. Szólj a szolgának, nyergelje meg a szamarat, tegyetek a hátára ennivalót és egy nagy köteg fát, mert majd a kirándulás végén felmegyünk egy hegyre és ott áldozatot mutatunk be az Istennek. Izsáknak felragyogott a szeme, nagyon szeretett kirándulni, alig várta meg, hogy az édesapja befejezze mondókáját, már szaladt is. Csakhamar megint ott állt apja előtt: készen vagyunk, induljunk.

Második kép. Elindulnak négyen, Ábrahám, Izsák, a szolga és a szamar. Izsáknak feltűnik, hogy az édesapja ma nagyon szomorú. Nem nevetgél, énekel, játszik vele, mint máskor. Megkérdezni nem meri az édesapját, csak magában töpreng: vajon mi baja lehet az édesapámnak? Persze ő még nem tudta, amit ti, gyerekek, már mindannyian tudtok, hogy miért volt szomorú Ábrahám. Isten a fiát kérte tőle. (1) Már jó hosszú ideje mentek a várostól, amikor Ábrahám megállt, megszólalt: Te most maradj itt a szamárral, én a kislíammal felmegyek imádkozni a hegyre, nemsokára jövünk vissza, várjatok meg. Izsáknak a vállára tette a nagy köteg fát és elindultak.

Harmadik kép. (2) Csakhamar megérkeztek a hegytetőre, oltárt építettek, feltették a fát, akkor Izsák előállt: Édesapám, a bárányt honnan vesszük az áldozathoz? Kínos csend. Végre megszólalt Ábrahám: Majd ad az Isten kislíam. Aztán elmegy. (3) Mikor visszatér, kemény kézzel megragadja a fiát, megkötözi, felteszi az oltárra. Most már tudta Izsák, hogy biztosan őt akarja megölni az apja. Könnyörogni kezdett: apám, ne ölj meg! Ábrahám könnyes szemmel elment és otthagyla fiát az oltáron megkötözve. (4) Mikor visszajött, kezében egy nagy kést tartott, Izsák tudta, hogy őt fogja most megölni. Behunyta a szemét és várt. Abban a pillanatban hangot hallottak: Ábrahám, Ábrahám. Felézett Ábrahám, látta, hogy egy angyal áll ott előtte. Kiesett

a kés a kezéből; mit akarsz, Uram? Az Isten küldött, hogy ne öld meg a fiadat, már látja, hogy jobban szereted őt, mint Izsákot és hogy engedelmes vagy — szólt az angyal. (5) Nagy örömmel vette le a fiát az oltárról. Megoldozta kötelekeit, mire felnézett az angyal eltűnt. Ellenben csodálkozva vette észre, hogy egy közeli bokorban ott egy bárány. Megakadt a szarvánál fogva és nem tudott továbbmenni. (6) Megfogta, megölte, fellelte a *fia helyett* az oltárra. Meggyújtotta.

Negyedik kép. Izsák hálaadása.

BEFEJEZÉS: Főgondolat kiemelése: Miért volt nehéz Ábrahámnak elvinnie a fiát, hogy feláldozza? (Mert nagyon szerette.) Miért tudta mégis megtenni? (Mert Istent még jobban szerette.) Miért volt nehéz Istennek feláldozni a fiát? (Nagyon szerette.) Miért küldte el mégis, hogy *helyettünk* meghaljon? (Mert minket még a fiánál is jobban szeretett.)

Alkalmazás: Jézus úgy halt meg helyetted a keresztra oltárán, mint ahogyan látod a bárányt meghalni Izsák helyett az oltáron. Ó az ártatlan bárány. (174-es ének.) Miért kellett meghalnia Jézusnak érted? (Mert bűnös vagy és nélküle elkárhoznál.) Hogyan juthatsz a mennybe? (Ha Jézushoz mégy imában és kéred, hogy bocsássa meg mindazt a rosszat, amit eddig elkövettél.)

Megköszönted-e már Istennek, hogy érted küldte Jézust, úgy, mint ahogyan Izsák megköszönte, hogy a bárány halt meg helyette?

Ennyire szeretett téged az Isten. Kell, hogy te is mindenkinél jobban szeresd őt. Légy olyan engedelmes, mint Ábrahám.

Jó Pásztor története

János 10, 1—15. Lukács 15, 1—7.

A KÉPEK FELRAKÁSA. (A flanelra már előre kirakjuk a bárányokat és az akolt.) A szövegben számokkal jelöljük a képek felrakásának idejét.

1. Középen az akol, jobboldalt a legelésző nyáj.
2. Balsarokba a farkast, a bárányokat az akolba, jobbra a menekülő bérest rakjuk.
3. Farkast, bérest levesszük, a kerítésre rakjuk a tolvajt.
4. Tolvajt levesszük, egy csoport bárányt az akolból is.
5. Jobboldalt a Jó Pásztort, köréje a legelésző bárányokat rakjuk, az akolból elvesszük mind a bárányokat.
6. Baloldalra a farkast, az akolba a bárányokat, az ajtóba a pásztort rakjuk. Az előbbieket mind levesszük.
7. Az előbbieket mellé jobboldalt a haszontalan bárányt rakjuk fel.
8. Baloldalra fönt a sziklát, tetejére a farkast, a szakadékba a lezuhant bárányt tesszük. Azután elvesszük a farkast, helyébe a szikla tetejébe a Jó Pásztort, majd a szakadékba tesszük.
9. Az alkalmazásban útra felrakjuk középen a Jó Pásztort, köréje gyerekeket.

VÁZLAT.

(1) Mit láttok ezen a képen? Mi hiányzik erről a képről? (A pásztort.) Elárulom nektek, hogy gazdag ember juhaj ezek. Nem is küldte őket pásztor nélkül a rétre, fogadott egy bérest és keményen megparancsolta neki, hogy vigyázzon a nyájra, maradjon mindig a bárányok mellett. A béres azonban nem szerette a bárányokat, egy darabig únotlan figyelte, amint legelésztek, azután elment sétálni egyet az erdőbe. „Ugyis nyugodtan legelésznek ezek a bárányok, minék őrizzem őket, unalmas egész nap a nyájjal lenni.“ A béres elment, a bárá-

nyok észre sem vették. Legelésztek tovább. (2) Egyszer csak alkonyattájzt éles üvöltés hasít bele a levegőbe. A farkas hangja ez! A kicsi bárányok szívtét összeszorítja a félelem: Hol a pásztort? Futva rohannak be az akolba, összebújnak és félelemtől reszkető szívtét sírnak a pásztort után, várják a farkast. Az akol ajtaja nyíltva, a pásztort jól hallotta a farkas hangját, de ahelyett, hogy elindult volna megvédeni a bárányokat, futva mentette az életét, menekült a farkas elől a városba. Nem volt senki, aki megvédté a bárányokat, a farkasnak szabad bejárása volt az akolba. Vigan lakmározhatott a báránykákból. Senki nem mentette meg őket. Alighogy jóllakottan tovább kullogott a farkas, újabb veszedelem közeledett. A báránykák remegve, félve bújtak össze a sötétben, siratták az elvesztett lársaikat, máris újabb nesz hallatszott. (3) Léptek, emberi léptek zaja. Talán a pásztort jön, gondolták reménykedve először, de ő jaj nem az! Nem az ajtó felé közeledik, nem ott jön be, hanem a kerítésre hágt fel. Tolvaj! Már benn is van az akolban és viszi a bárányt! (4) Fut vele, már alig látszik. Dermedt csend van a bárányok között: megint kevesebben vannak.

Lassanként pirkadni kezd. A szomorú éjszaka után felvirrad a reggel. A gazda jön meglátogatni a nyáját. Már messziről rosszat sejtve közeledik, nem látja a nyájjal a bérest. Amint oda ér az akolhoz, mindent megért. „Szegény kicsi báránykáim! Itt hagyott litéket a gonosz szolga! Nem vigyázott rátok, mennyi veszedelem fenyegethette az életeketet, bizonyára a farkas, vagy a tolvaj járt itt, az vitte el a hiányzó testvérekéteket! Hogy sajnállak benneteket! De ne búsuljatok báránykáim, küldök nektek másik pásztort. Elküldöm hozzátok a fiamat, ő jó pásztort. Biztosan nem hagy el benneteket. Még az élete árán is meg fog védeni a farkastól, mert szereti a bárányokat.“ Ezzel elment a gazda. (5) Rövid idő múlva jött is a fiú, a jó pásztort. Összegyűjtötte a nyáját, szeretettel simogatta a báránykákat, sokszor ölébe vette, becézgette őket, valóban jó pásztort volt. Örkdő szeme mindig vigyázott a nyájra. A bárányok megszerették, megismerték már a hangját, hallgattak rá, követtek a pásztort. (6) A pásztort éles szeme messziről észre vette már a közelgő veszedelmet, az ólálkodó farkast. Gyorsan belerelte a nyáját az akolba és ő maga nem futott el, mint a béres, hanem az ajtóba ült és testével védte a bejáratot. Ugye milyen más a pásztort, mint a béres? Nem hagyta ott a nyáját a veszélyben. A farkas mérgesen elődalgott, nem fért oda a bárányokhoz. A tolvaj sem mert többé jönni, mert félt a pásztortól. Így ment ez hosszú időn keresztül, amigt a pásztort mellett voltak, nem kellett félniök a veszélytől.

(7) Egyszer történt csak egy szomorú eset. Volt a pásztortnak egy haszontalan, engedetlen báránya, aki elszökött. Nem akart a többivel együtt maradni. Hiába hívta a pásztort, hiába figyelmeztették a társai, ő mindig messzebbre ment. Beért az erdőbe és nagyon élvezte a kirándulást. Akkor rémült meg csak, mikor azon vette észre magát, hogy már egészen sötét van. Elindult hazafelé, de a sötétben eltévedt. A többi testvérei otthon békésen pihentek, aludtak már az akolban, csak a pásztort nézett nyugtalanul körül. A haszontalan bárány még mindig nincs otthon. Egyszerre csak hallja a farkas vérszemjas üvöltését, nem bírja ki tovább, felkel, otthagyja a többi bárányt és fut, szalad az elveszett után. Rohan be az erdőbe, a sötétben bokrokban, tuskékben vérzi fel a lábát és mégis viszi a szeretet az elveszett bárány után. A bárányka is hallja a farkas hangját, kétségbeesetten szaladni, menekülni kezd, rohan a sötétben, most már nem nézi az útát sem, sziklákon megy keresztül, már hallja a farkas lihegését, mindjárt utoléri. (8) Egyszerre csak egy nagy zuhanás, a kicsi bárány egy mély szakadékba esik bele. Felvérezte a testét, panaszos sírásba kezd: „Vége mindennek, most meg kell halnom“, s akkor egyszerre csak meghallja a pásztort kiáltását, aki a sötétben keresi őt. Kis szívtében remény csillan: „ha megtalál a pásztort, megmenekülhetek!“

Már meg is jelenik a jó pásztor a szakadék szélén, lehajol, felemeli a bárányt, a saját életét kockáztatja, nem törődik vele, csakhogy megvan az elveszett. Ölébe veszi, becézi, simogatja a remegő kis bárányt, hazaviszi, bekötözi a sebeit. A kis bárány szívét eltölti az öröm, otthon van! Szereti a pásztor! Megmentette az életét! Igen szégyeli magát, hogy elszökött, ő lett ettől kezdve a pásztor legengedelmesebb báránya.

Ezt a történetet azért mondtam el nektek, hogy jobban megértsétek, amit most felolvasok a bibliából (János 10, 11): „Én vagyok a jó pásztor, a jó pásztor életét adja a juhokért.“ Ezt Jézus mondja önmagáról. Ő a jó Pásztor. Vajjon kik az ő bárányjai? (Mi mindannyian.) Vajjon melyik báránykához hasonlítotok? Ki akar minket elcsábítani a Pásztortól? Ki a farkas? A jó Pásztor tudja, hogy hova akar vinni minket a farkas, az ördög: a pokolba. Tudja nagyon jól, hogy ti mindannyian sokszor hallgattatok az ördögre, mentetek utána és mindannyian elveszett, haszontalan bárányok vagytok. Jézus azonban szeret benneteket, meg akar menteni, azért jött el, hogy megkeressen titeket. Az életét is azért adta oda, hogy nektek ne kelljen a pokolba jutni, hanem vele együtt lehessetek majd a mennyben. Bűnös, dacos, haszontalan, fekete bárányok vagyunk. De Jézus még így is szeret. Akarsz-e megtalálni báránynak lenni? Most is keres a Pásztor téged. Akarsz-e engedelmes bárány lenni? (9) Itt láthattok néhány gyereket, ezek már megtalált bárányok. Nem hagyják el többé a Pásztort, Jézust, mert tudják, hogy csak mellette vannak biztonságban. Nem is éri őket semmi veszély. Ha ti Jézusnál maradtok, neki engedelmeskedtek, nem árthat az ördög nektek.

Aranymondás: „Én vagyok a jó pásztor; a jó pásztor életét adja a juhokért.“

Tudjuk jól, hogy Isten Szentlelkét nem lehet a legjobb módszerrel sem biztosítani. Azt is valljuk, hogy a jó gyermekbibliakörnek legelső és legfontosabb feltétele a vezető élő hite, Jézus Krisztussal való személyes közössége. Nem a módszer mindenképpen a gyermekbibliakörben, — hanem a Szentlélek Ūristen, akinek tetszik a gyermekek közt végzett igehirdetést megáldani hitböl hitbe.

De tudjuk azt is, hogy a módszer megvetésével, készületlenséggel és rendszertelenséggel, elbizakodott egyénieskedéssel meg lehet oltani Isten Szentlelkét a gyermekbibliakörben. Isten várja tőlünk, hogy fáradhatatlan munkával keressük igéje gyermeknyelven való megszólaltatásának legjobb útját. Hütlenség lenne a szolgálatban, ha nem akarnánk tanulni: hogyan vihetném jobban közel a gyermeklelkéhez Isten üzenetét? Felelőtlenység lenne, ha nem égetne a kérdés: hogyan vezessem a gyermekbibliakört? Ehhez ad útmutatást a módszertan.

*

Az előkészítő óra a gyermekbibliakör szíve. Ahogy minden lelkésznek, képzettsége birtokában is alaposan és hűségesen készülnie kell minden egyes igehirdetésre, úgy kell minden gyermekbibliakör-vezetőnek is minden egyes órára alaposan és hűségesen előkészülnie. Aki az előkészületben nem hűséges, mert talán azt gondolja, hogy nem is annyira ezen fordul meg a dolog, vagy azt hiszi, hogy ő úgy is tudja, az túl könnyen veszi a tisztét és méltatlan rá.

(Részletek Jung—Tekus—Veöreös módszertani könyvéből.)

A gyermekbibliakörök 5 évre szóló munkaterve

Az itt közölt tervezet azon igyekszik, hogy a Biblia mindkét részének történeti anyagát a lehető teljességgel dolgozza fel. Az ú. n. tanító jellegű textusokra azért nincs tekintettel. — Minden évben közöl öszövétségi és újszövétségi anyagot. — Igyekszik tekintettel lenni az egyházi évre. A kövér betűkkel szedett sorok a négy ádventi vasárnapot jelzik támponttal. — Egy évre 45 egységet vesz terbe. Az ötödik év általában az ógyházi evangéliumok rendje szerint halad, a vasárnapok jellegének megfelelően hozott némi változtatásokkal. Ennek textusrendjét ezért most nem közöljük.

Használja fel Isten a mi emberi tervünket az Ő jótetszése szerint, országának a kicsinyek között való építésére.

1. év

1. Isten hívja Abrahámot — — —	I. Mózes 11, 27—12, 9; 15, 5—6.
2. A békesség kereső Abraham — — —	I. Mózes 13, 1—18.
3. Abraham hisz, Sára nevet — — —	I. Mózes 18, 1—15.
4. Abraham könyörgése — — —	I. Mózes 18, 20—33; 19, 27—29.
5. A megpróbált Abraham — — —	I. Mózes 22, 1—19.
6. Ezsau és Jákob — — —	I. Mózes 25, 19—34; 27, 1—40.
7. Jákob menekülése — — —	I. Mózes 27, 41—28, 22.
8. Jákob idegenben — — —	I. Mózes 29—31.
9. Jákob visszatér — — —	I. Mózes 32, 1—32.
10. József az elkényeztetett gyermek	I. Mózes 37, 1—36.
11. József mélyen és magasan — — —	I. Mózes 39—41.
12. József testvéreit utoléri bűnük — — —	I. Mózes 42.
13. József megbocsájt — — —	I. Mózes 43—45.
14. Az elveszett juh — — —	Lukács 15, 1—7.
15. Az elveszett drachma — — —	Lukács 15, 8—10.
16. A tékozló fiú — — —	Lukács 15, 11—24.
17. A tékozló fiú bátyja — — —	Lukács 15, 24—32.
18. Mózes születése — — —	II. Mózes 1—2.
19. Mózes menekülése és elhivatása — — —	II. Mózes 3—4.
20. Isten megkeményíti a Fáraó szívét	II. Mózes 5, 1—5; 7, 1—13.
21. Szabadulás Egyiptomból — — —	II. Mózes 12, 1—33.
22. Atkelés a tengeren — — —	II. Mózes 13, 21—15, 27.
23. Csodák a pusztában — — —	II. Mózes 15—17.
24. Szövétségkötés a Sinai hegyen — — —	II. Mózes 19—20.
25. Az aranyborjú — — —	II. Mózes 32, 1—20.
26. Az ércikgyó — — —	IV. Mózes 13—14; 21, 5—9.
27. Bálám — — —	IV. Mózes 22, 5—31; 23, 1—19.
28. Mózes búcsúja és halála — — —	V. Mózes 33, 1—9; 34, 12.
29. A lábmosás — — —	János 13, 1—20.
30. Az utolsó vacsora — — —	Máté 26, 17—30.
31. Geccsemáné — — —	Máté 26, 30—46.
32. Kajafás előtt — — —	Máté 26, 57—68.
33. Péter és Júdás — — —	Máté 26, 69—27, 10.
34. Jézus és Barabbás — — —	Máté 27, 11—26.
35. Jézus kigúnyolása — — —	Máté 27, 27—32.
36. Golgotha — — —	Máté 27, 33—56.

37. Sírbatétel	— — — — —	Máté 27, 57—66.
38. A naini ifjú	— — — — —	Lukács 7, 11—17.
39. Jairus leánya	— — — — —	Márk 5, 22—43.
40. A kapernaumi százados	— — — — —	Máté 8, 5—13.
41. A gutaitött	— — — — —	Márk 2, 1—12.
42. Effata	— — — — —	Márk 7, 31—37.
43. Tíz bépköcs	— — — — —	Lukács 17, 11—19.
44. A kánaáni asszony	— — — — —	Máté 15, 21—28.
45. Minden az Uré	— — — — —	Jób 1.
46. A nagy próba	— — — — —	Jób 2; 42, 1.

2. év

1. Atkelés a Jordánon	— — — — —	Józsue 3—4.
2. Jerikó falai leomlanak	— — — — —	Józsue 6.
3. A tolvaj Akán	— — — — —	Józsue 7.
4. Országgyűlés Sikemben	— — — — —	Józsue 24, 14—16; 21, 43—45.
5. Gedeon elhívása	— — — — —	Bírák 6.
6. Kicsiny sereg győz	— — — — —	Bírák 7.
7. Jefté fogadalma	— — — — —	Bírák 11, 29—40.
8. Az Urnak szentelt gyermek	— — — — —	Bírák 13, 1—25.
9. Az erős Sámson	— — — — —	Bírák 14, 5—9; 15, 4—5; 12—16; 18—20.
10. Elvesztett és visszanyert erő	— — — — —	Bírák 16.
11. Ruth a jobb részt választja	— — — — —	Ruth könyve.
12. Anna, az imádkozó édesanya	— — — — —	I. Sámuel 1, 1—2, 11.
13. Isten szava felébreszti Sámuelet	— — — — —	I. Sámuel 3.
14. A bálvány ledől	— — — — —	I. Sámuel 4—5.
15. A kétkedve várakozó Zakariás	— — — — —	Lukács 1, 5—22.
16. A néma és az éneklő Zakariás	— — — — —	Lukács 1, 57—68.
17. A kegyelembe fogadott Mária	— — — — —	Lukács 1, 26—56.
18. Az útegyengető	— — — — —	Máté 3, 1—12, 4, 17.
19. Jézus születése	— — — — —	Lukács 2, 1—20.
20. Simeon és Anna	— — — — —	Lukács 2, 21—40.
21. Napkeleti bölcsek	— — — — —	Máté 2, 1—12.
22. Menekülése Egyiptomba	— — — — —	Máté 2, 13—23.
23. A 12 éves Jézus	— — — — —	Lukács 2, 41—52.
24. Keresztelő János halála	— — — — —	Máté 14, 1—12.
25. Saul más emberré lesz	— — — — —	I. Sámuel 10, 1—9, 20—27.
26. Saul elvettetése, Dávid kiválasztása	— — — — —	I. Sámuel 15—16.
27. Dávid a pásztor	— — — — —	I. Sám. 1, 34—36. Zsolt. 23.
28. Dávid és Góliáth	— — — — —	I. Sámuel 17.
29. Dávid barátja Jonathán	— — — — —	I. Sámuel 18, 1—5; 20, 1—43.
30. A szeretet erősebb a gyűlöletnél	— — — — —	I. Sámuel 26.
31. Dávid öröme	— — — — —	II. Sámuel 6.
32. Dávid és Mefibóset	— — — — —	II. Sámuel 9.
33. Dávid a bűn útján	— — — — —	II. Sámuel 11—12.
34. Absalom, a lázadó fiú	— — — — —	II. Sámuel 15, 1—14, 30, 37; 16, 5—14; 18, 1—18, 31—33.
35. Salamon bölcsesége	— — — — —	I. Királyok 3.
36. Salamon templomot épít	— — — — —	I. Királyok 5—6—7—8.
37. Pünkösöd	— — — — —	Csel. 2, 1—14., 37—41.
38. Csodatétel a sántán	— — — — —	Csel. 3, 1—10.
39. Közösség a gyülekezetben	— — — — —	Csel. 4, 32—37.

40. Ananiás és Safira	— — — —	Csel. 5, 1—11.
41. A hét diakónus	— — — —	Csel. 6, 1—15.
42. Az első vértanu	— — — —	Csel. 7, 54—60.
43. Filíp diakónus bizonyágtétele	— — — —	Csel. 8, 26—40.
44. Tábítha	— — — —	Csel. 9, 36—43.
45. Kornélius	— — — —	Csel. 10, 1—33; 44—48.

3. év

1. A magvető	— — — —	Máté 13, 1—23.
2. A konkoly	— — — —	Máté 13, 27—30.
3. Mustármag és kovász	— — — —	Máté 13, 31—34.
4. Mezőbe rejtett kincs és igazgyöngy	— — — —	Máté 13, 44—46.
5. A háló	— — — —	Máté 13, 47—50.
6. A nagy vacsora	— — — —	Lukács 14, 15—24.
7. A szőlőmunkások	— — — —	Máté 20, 1—6.
8. Az irgalmas samaritánus	— — — —	Lukács 10, 25—37.
9. Farizeus és vámszedő	— — — —	Lukács 18, 9—14.
10. Az adós szolgálga	— — — —	Máté 18, 21—35.
11. A gazdag és a Lázár	— — — —	Lukács 16, 19—31.
12. A tiz szív	— — — —	Máté 25, 1—13.
13. A talentumok	— — — —	Máté 25, 14—30.
14. Az utolsó ítélet	— — — —	Máté 25—31—46.
15. Jónás a szökevény	— — — —	Jónás 1.
16. Jónás a mélyben	— — — —	Jónás 2.
17. Jónás Ninivében	— — — —	Jónás 3.
18. Jónás pere Istennel	— — — —	Jónás 4.
19. Bethesda tavánál	— — — —	János 5, 1—16.
20. Bűnös asszony	— — — —	Lukács 7, 1—10.
21. Mária és Márta	— — — —	Lukács 10, 38—42.
22. Jézus és a gyermekek	— — — —	Márk 10, 13—16.
23. A gazdag ifjú	— — — —	Máté 19, 16—30.
24. A bolond gazdag	— — — —	Lukács 12, 13—31.
25. A sareptai özvegy	— — — —	I. Kir. 17.
26. A Karmelen	— — — —	I. Kir. 18.
27. A Hóreb	— — — —	I. Kir. 19.
28. Nábóth szőlője	— — — —	I. Kir. 21.
29. Illés elragadtalák	— — — —	II. Kir. 2.
30. Elizeus csodatettei	— — — —	II. Kir. 2, 19—25; 6, 1—6.
31. Naámán gyógyulása	— — — —	II. Kir. 5, 1—15.
32. Az első tanuk	— — — —	Márk 16, 1—8.
33. Mária Magdaléna	— — — —	János 20, 11—18.
34. Az emmausi tanítványok	— — — —	Lukács 24, 13—35.
35. Békeség néktek	— — — —	János 20, 19—24.
36. Tamás	— — — —	János 20, 25—31.
37. A Genezáret tavánál	— — — —	János 21, 1—14.
38. A missziói parancs	— — — —	Márk 16, 14—18. Máté 28, 16—20.
39. Mennybemenetel	— — — —	Ap. csel. 1, 1—14.
40. Ézsaiás elhivatása	— — — —	Ézsaiás 6, 1—8.
41. Reformáció Jósiás korában	— — — —	II. Kir. 22—23.
42. Próféta a templomajtóban	— — — —	Jeremiás 7, 1—15; 20, 1—6.
43. Isten Igéje megmarad	— — — —	Jeremiás 36.
44. Jeremiás ostrom idején	— — — —	Jeremiás 37—39.
45. Jeruzsálem bukása	— — — —	Jeremiás 52.

4. év

1. Pál megtérése	— — — — —	Ap. csel. 9, 1—18.
2. Hogyan lett Pál misszionárius?	— — — — —	Ap. csel. 13, 1—12.
3. Pál Lisztrában	— — — — —	Ap. csel. 14, 1—12.
4. A macedon férfiú	— — — — —	Ap. csel. 16, 1—12.
5. A börtönőr megtérése	— — — — —	Ap. csel. 16, 24—40.
6. Athénben	— — — — —	Ap. csel. 17, 16—34.
7. Mindenre készen Krisztusért	— — — — —	Ap. csel. 21, 8—22, 24.
8. Festus előtt	— — — — —	Ap. csel. 24, 27—26, 32.
9. A tengeri út	— — — — —	Ap. csel. 27, 1—44.
10. Megérkezés Rómába	— — — — —	Ap. csel. 28, 11—31.
11. Lázár feltámasztása	— — — — —	János 11.
12. Jézus és Nikodémusz	— — — — —	János 3, 1—16.
13. A samáriai asszony	— — — — —	János 4.
14. Kezdetben	— — — — —	I. Mózes 1.
15. Isten közelében	— — — — —	I. Mózes 2.
16. Adám hol vagy?	— — — — —	I. Mózes 3.
17. Hol a te atyádfia?	— — — — —	I. Mózes 4.
18. Jézus megkeresztelkedik	— — — — —	Máté 3, 13—17.
19. Jézus megkísértetik	— — — — —	Máté 4, 1—11.
20. Az első tanítványok	— — — — —	Máté 4, 17—25.
21. Máté tanítvány lesz	— — — — —	Márc 2, 13—17. Lukács 5, 27—32.
22. Kánai menyegző	— — — — —	János 2, 1—11.
23. Csodálatos halfogás	— — — — —	Lukács 5, 1—11.
24. Egy nap Napernaumban	— — — — —	Márc 1, 21—34.
25. Péter vallástétele	— — — — —	Máté 16, 13—24.
26. Krisztus megdicsőülése	— — — — —	Máté 17, 1—13.
27. Bartimeus	— — — — —	Márc 10, 46—52.
28. Zakeus	— — — — —	Lukács 19, 1—10.
29. Megkenetés Bethániában	— — — — —	János 12, 1—15.
30. Bevonulás Jeruzsálembe	— — — — —	Máté 21, 1—11.
31. A templom megtisztítása	— — — — —	Máté 21, 12—17.
32. Az adópénz	— — — — —	Máté 22, 15—22.
33. Jézus lecsendesíti a tengert	— — — — —	Máté 8, 23—27.
34. Az ötezer megelégitése	— — — — —	János 6, 1—15.
35. Jézus a tengeren jár	— — — — —	Máté 14, 22—31.
36. Dániel és társai	— — — — —	Dániel 1.
37. A király álma	— — — — —	Dániel 2.
38. A tüzes kemence	— — — — —	Dániel 3.
39. Belszár lakomája	— — — — —	Dániel 5.
40. Az oroszlánveremben	— — — — —	Dániel 6.
41. Vége a rabságnak	— — — — —	Ezsdrás 1, 3.
42. Az imádkozó pohárnok	— — — — —	Nehémiás 1—2.
43. Az építők	— — — — —	Nehémiás 4.
44. Eszter közbenjár	— — — — —	Eszter 1—5.
45. Aki magát felmagasztalja	— — — — —	Eszter 6—10.

5. év

Az egyházi esztendő nyomán, az óegyházi perikóparend evangéliumai alapján.

Lelkészek figyelmébe!

E számunkból további példányok rendelhetők a gyülekezeti gyermekbibliakör-vezetők számára kiadóhivatalunknál példányonként 10 forintért.

Készülő lelkészkonferenciák.

- Május 22—24. Országos segédlelkész-konferencia Fótton.
Május 22—25. Lelkészevangélizáció a pesti közép egyházmegye részére Cegléden.
Május 23—25. Lelkészevangélizáció a balatonvidéki és somogyi egyházmegye részére Gyenesdiáson.
Május 29—31. Lelkészevangélizáció a kemenesaljai, soproni alsó és felső, vasi közép egyházmegye részére Répcelakon.
Június 5—8. Bányakerületi lelkészevangélizáció Fótton.
Június 6—8. Lelkészevangélizáció a tolna-baranya-somogyi egyházmegye részére valószínűleg Pécssett.
Június 13—21. Országos lelkészi továbbképző konferencia Sopronban.
Június 26—28. Lelkészevangélizáció a győri és veszprémi egyházmegye részére Győrött.
Július közepén teológiai konferencia nógrádi lelkészek számára Balassagyarmaton.
Augusztus utolsó hetében országos lelkészevangélizáció Gyenesdiáson.
Később meghatározandó időben és helyen tiszai egyházkerületi lelkészevangélizáció.

A Teológiai Akadémia országos lelkészi továbbképző konferenciát rendez Sopronban június 13—21 napokon. A konferencia programját a legközelebbi számunkban hozzuk. Az előkészítő munkálatok szerint időszerűnek, tanulságosnak és érdekesítőnek ígérkezik. A részvétel anyagi lehetőségét és az országos jelleget biztosítsák az egyházmegyék azzal, hogy az egyházmegyei lelkészi munkaközösségek két-két tagot küldjenek ki közös áldozatkészséggel. A részvétel anyagi feltételeit is legközelebb közöljük.

Legközelebbi számunk április végén jelenik meg.

Jelen kettős számunk nyomdaköltségének sürgős kifizetési kötelezettsége miatt kérjük, hogy az előfizetést, illetve e szám árát a mellékelt csekklapon azonnal szíveskedjék beküldeni.

A szemelvényeket az egyházi atyák és Luther ígéhirdetéséből dr Pusztay László közli. Asmussen „Az egyházi esztendő” című könyvét dr Kósa Pál és Muntag Andor dolgozzák magyarrá.

Az evangélikus gyermekmisszió sokszorosított formában kottával ellátott éneklízetet adott ki, melyben 35 gyermekének van. A gyermekbibliaköri számunkban kitűnően használható éneklízetet 4 forintért lehet megrendelni Benczur László evangélikus lelkész, Budapest, VIII., Üllői-út 24. sz. címen.

Régi gyónó imádság.

Jézus Krisztus Urunk, élő Isten Fia, ki az Atya akaratából a Szentlélek közreműködésével haláloz által a világot megalévenítetted, szabadíts meg szentséges tested és véred szakramentuma által minden vétünkötől és eredendő bűnünktől. Tégy minket irántad engedelmessé és ne engedj bennünket tőled soha elszakadnunk. Oseledked meg ezt, ki élsz és uralkodol az Atyával és a Szentlélekkel egy-egyben, örökkön örökké. Amen.